

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

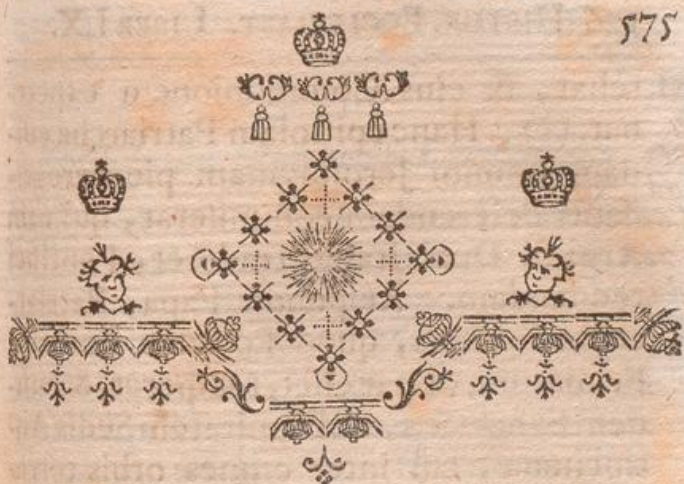
August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

Liber LX.

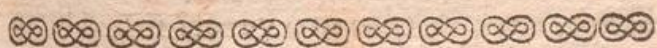

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66323)

HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER LX.

S. LEO IX. PAPA.

HENRICUS III. IMP. OC. CONSTANTINUS
MONOMACHUS IMP. ORIENTIS.

§. I.

*Epistola Papæ ad Patriarcham
Antiochenum.*

Leoni IX. Papæ apud Normannos ca- Sæculum XI.
ptivo reddita est epistola Petri Neo- A.C. 1053.
electi Patriarchæ Antiocheni, qui
se illius Ecclesiæ Episcopum ordinatum
fuisse scribebat, Confessionem Fidei mit-
tebat,

Sæculum XI. tebat, & ejus Communionem expete-
 A.C. 1053. bat. (*) Hanc epistolam Patriarcha cui-
 Petr. ep. ad dam homini Jerosolymam pie peregrin-
 Domin. Co- nanti deferendam commiserat, qui eam
 tel. mon. to. 2. Argyro Duci Italiæ traderet, Pontifici
 p. 133. Leo reddendam. Respondit Papa, Patriar-
 epist. 5. cham laudans, quod Ecclesiæ Romanæ
 Primatum, ut par esset, reciperet, & eun-
 dem exhortans, ut Dignitatem Sedis An-
 tiochenæ, cui inter omnes orbis terra-
 rum Ecclesias locus tertius competeret,
 strenue tueretur. Id vero scribebat ad
 retundendam audaciam Patriarchæ Con-
 stantinopolitani, qui secundo loco occu-
 pato Patriarcham Antiochenum ad quar-
 tum detruserat. Electionem Petri, si
 modo Canonica esset, Papa approbat, &
 ejus confessionem Fidei, tanquam Catho-
 licam, recipit, tum pro veteri more suam
 quoque subjungit, in qua non plura quam
 septem Concilia generalia enumerat, for-
 te ideo quod in Octavo de Fidei doctri-
 na nihil fuerit definitum.

§. II.

(*) Hic videmus in Sæculo XI. Patriarcham
 Antiochenum requirere Ecclesiæ Romanæ Com-
 munionem, extra quam nemo Christianus se Or-
 thodoxum probare potest, quia nullam notam
 habet, qua a Schismaticis & Hæreticis, Doctri-
 næ suæ veritatem e Sacra Scriptura demonstra-
 re conantibus, distinguatur.

§. II.

Sæculum XI.
A.C. 1053.*Epistola ad Michaellem Cerularium.*

Sub idem tempus ad manus Humberti, Episcopi Cardinalis Titulo S. Rufinæ, tunc Trani in Apulia commorantem, devenit epistola scripta a Michaelle Cerulario Patriarcha Constantinopolitano, & Leone Episcopo Acridano, Bulgariæ Metropolitano, ad Joannem Episcopum Tranensem, cujus hoc erat exordium: *Chari-^{ap. Baro.}ritas urget nos, ut tibi & per te omnibus* 1053 *&*
Episcopis & Presbyteris Francorum, monachis, populis, ipsique Papæ, scribamus, 1054.
moneamusque de Azymis & Sabbatis, quæ servantes cum Judæis communicatis. Tum Michael & Leo probare contendunt, Jesum Christum, postquam antiquum Pascha in Azymis celebrasset, novum instituisse in pane fermentato, quem solum verum panem esse affirmant. Secundo loco Latinis exprobrant, quod Sabbatum in Quadragesima observarent; quia nempe in Sabbato jejunabant, cum Græci nec Die Sabbati, nec Dominica jejunarent. Tertio obijciunt, quod animalia suffocata, & ex consequenti sanguinem comederent. Quarto quod in Quadragesima Alleluja non cantarent. In fine epistolæ Michael & Leo Episcopum Tranensem hortantur, ut aliis hos errores eximat, promittuntque, si id effecis-

Hist. Eccles. Tom. XIV. O o set,

Sæculum XI. set, missuros se ipsi Tractatum, in quo
A.C. 1053. his majora continerentur.

Cardinalis Humbertus perlectam Epistolam Græce scriptam, Latine reddidit, & ad Pontificem detulit, qui data epistola admodum longa respondit. Exorditur a loco communi de Bono pacis, tumque contra illos, qui eam turbaverant, vehementer declamat. Ad Patriarcham Constantinopolitanum deinde & Episcopum Acridanum oratione conversa, ait: *Dicimini nova præsumptione & incredibili audacia Ecclesiam Latinam non auditam damnasse, præcipue ideo, quod Eucharistiam in Azymis celebret. Ergo post mille ac ferme viginti a Passione Salvatoris nostri annos Ecclesia Romana a vobis discat, quomodo eadem Passio sit recolenda, quasi vero nihil ei prodesset, ab ipso S. Petro fuisse informatam?* Iesus Christus anno vitæ suæ trigesimo tertio mortuus credebatur, unde anni mille & viginti annum post Incarnationem millesimum quinquagesimum tertium indicant.

Tum in epistola memorantur Hæreses & errores Græcorum, speciatim Episcoporum Constantinopolitanorum, & affirmatur, nemini Sedem Romanam iudicandi potestatem esse. Subjungitur, Constantinum Imperatorem, cum rationi minime consentaneum esse crederet,
 ut

ut ille, cui Deus Imperium cœli dedisset, Imperio terreno subiceretur, Sancto Silvestro ejusque Successoribus non solum Potentiam & Dignitatem Imperialem, sed etiam ornamenta & Ministros congruos concessisse. Et postea: *Ne vero suspicandi locus vobis remaneat, terrenum Sacræ Sedis Dominatum fabulis superstrui, non nulla ex privilegio Constantini ad veritatem stabiliendam & confutandum mendacium afferemus.* Deinde legitur major pars celebratissimæ Donationis, quam falsam esse hodie omnes periti cognoscunt, tunc vero nemo vocabat in dubium.

Sæculum XI.
A.C. 1053.

c. 12.

c. 13.

tom. I. Conc.
p. 1530.

Inde Papa Græcis objicit, quod Eunuchos ordinarent, quin etiam ad Episcopatum eveherent, quod, inquit, occasionem præbuit, publice dicendi, aliquando feminam, pro pudor! Sedi Constantinopolitanæ fuisse impositam. Sed tantum crimen, Bonis omnibus abominabile, admissum credere non possumus. Hæc obiectio satis demonstrat, illa ætate fabulam de Joanne Papissa necdum fuisse inventam; nam illa inter Leonem IV. & Benedictum III. annis ferme ducentis Leone IX. antiquiores collocatur. Tum Papa Michaeli Patriarchæ exprobrat ingratham mentem in Ecclesiam Romanam, Matrem suam, quæ in quibusdam Conciliis statuisset, ut Episcopo Constantino-

c. 23.

c. 27.

O o 2

politano

Sæculum XI. politano honor Episcopis in civitate Cæsarea congruus exhiberetur, salvis tamen Patriarcharum, Alexandrini & Antiocheni Privilegiis. Et addit: *Nibilominus in Diœcesi tua omnes Latinorum Ecclesias claudi jussisse diceris, atque monachos & Abbates e suis Monasteriis expulisse, donec Ritus vestros sequi velint. Quam multo moderatius Ecclesia Romana agit, cum tam intra, quam extra Urbis mœnia complura monasteria & Ecclesiæ Græcorum sint, in quibus traditiones Patrum suorum servare non modo non prohibentur, sed etiam ad eas retinendas a nobis incitantur, quia scimus, quod consuetudinum diversitas pro diversitate locorum & temporum Saluti non noceat, dummodo in Fide & Charitate uniti simus.* In fine dicit, se, quia eorum Scriptum adversus azyma ad Episcopos Apuliæ directum legisset, mittere interim aliquot Patrum effata ad refutandas ipsorum calumnias, donec suo tempore amplius responderet.

Constantinus Monomachus Imperator, auxilia Germanorum Italicorumque contra Normannos sibi conciliaturus, cum sciret, maximam Papæ apud Henricum Imperatorem esse auctoritatem, datis ad Pontificem literis, magnum professus est desiderium, concordiam inter Ecclesiam Græcam & Latinam jam diu

diu labefactatam reparandi, iussitque Patriarcham Michaellem Cerularium ad Papam in eundem finem epistolam dare. Hæ literæ cuidam ex præpositis vestiario Cæsareo deferendæ commissæ sunt, qui eas Argyro, Duci Italiæ, & iste Papæ anno millesimo quinquagesimo tertio exeunte reddidit.

Sæculum XI.
A.C. 1053.

*Mich. ep. ad
Pe. Ant.*

§. III.

Literæ ad Episcopos Africae datæ.

Interim Papa a tribus Episcopis (quique autem omnino in Africa sub iugo Musulmannorum supererant) literas accepit, in quibus querebantur, Episcopum Gommitanum novâ moliri, & exquirebant, quemnam pro suo Metropolitico habere deberent. Nimirum postquam Carthago Africanarum civitatum caput esse desiisset, jam diu tota conciderat. Respondit Papa datis duabus epistolis. Prima inscribitur Thomæ, quem Episcopum Carthaginensem fuisse credunt. Ei initio epistolæ miserationem suam profitetur, quod Ecclesia Africae tam paucos jam haberet Episcopos, quæ olim ducentos & quinquaginta in suis Conciliis numerasset. Deinde declarat, Episcopum Carthaginensem esse totius Africae Metropolitam, sine cuius consensu Episcopo Gommitano Episcopos consecrare, deponere, aut Concilia

Leo ep. 3.

Sæculum XI.
A.C. 1053.

provincialia convocare fas non esset, sed solum de rebus suæ Diœcesis decernere liceret. *Ceterum*, inquit, *memento sine Papæ mandato nec Concilium Generale celebrari, nec Sententiam ultimam in Episcopum ferri posse, quod in Canonum collectionibus invenies, nempe in falsis Decretalibus.* Hæc Epistola decima septima Decembris, anno sui Pontificatus quinto, Indictione septima, seu anno Salutis millesimo quinquagesimo tertio data. Altera epistola ad duos alios Episcopos Petrum & Joannem directâ eandem sententiam continet, & subjungit Ecclesiarum Metropoliticarum institutionem, prout in falsis Decretalibus, quæ citantur, refertur.

§. IV.

Legatio Constantinopolim adornata.

Eodem tempore Papa tres viros, qui Legatione ad Constantinopolitanos destinata fungerentur, scilicet Humbertum, Petrum & Fridericum, deligebat. Humbertus aliquando monachus fuerat in Monasterio minore * Diœcesis Tullensis, unde Romam a Brunone Episcopo suo, qui Cathedram Petri conscendit, perductus, ab eodem Cardinalis & Episcopus Silvæ candidæ seu Sanctæ Rufinæ creatus est. Petrus erat Archiepiscopus Amalphitanus. Fridericus vero, frater Godfridi

* Mojen-
moutier.
vit. Leo IX.
Sæc. VI.
Ben. n. 9 &
ibid. Mabil.

defridi Ducis Lotharingæ & Hetruriæ, Pa- Sæculum XI.
 pam & Imperatorem sanguinis affinitate A.C. 1053.
 contingebat. Tunc Diaconi Ordine infi-
 gnis Ecclesiæ Romanæ Cancellarii munus
 obibat, postea sub nomine Stephani IX.
 ad Summum Pontificatum evectus. His
 Legatis duæ epistolæ commissæ sunt, al-
 tera ad Imperatorem Constantinum Mo-
 nomachum, altera ad Patriarcham Mi-
 chaelem Cæularium data, videlicet ad
 illas literas, quas Pontifex ab iis acce-
 perat, responsoriæ.

In Epistola ad Imperatorem Papa *Leo ep. 7.*
 eundem laudat, quod prior post longum
 & perniciosum diffidium pacis & con-
 cordiæ reducendæ mentionem attulisset.
 Tum ea, quæ inter ipsum & Normannos
 acta fuerant, refert in hunc modum: *Cum*
igitur cernerem, Gentem alienam & di-
scipline impatientem incredibili rabie &
plus quam pagana impietate adversus Eccle-
sias Dei furere, Christianos trucidare, non
paucos horrendis tormentis affligere, nec
teneræ ætati, nec senibus, nec feminis
parcere, profana & Sacra nullo discrimi-
ne habere, Basilicas spoliare, incendere, &
solo æquare, cum tot mala, inquam, cer-
nerem, sæpissime ejus populi perversitatem
redargui, docui, obsecravi, Divinam hu-
manamque vindictam denunciavi; sed us-
que adeo obduratus permansit, ut in dies
peffimis facinoribus pejora adderet.

Sæculum XI.

A.C. 1053.

*Itaque auxilia humana ad coercendam
hujus populi temeritatem undique contra-
benda esse ratus, & suffultus comitatu,
qualem temporis brevitās & imminens
periculum permisit, cum Duce Argyro, mi-
lite tuo fidelissimo, consilia contuli, non ut
cujusquam Normannorum, aut cujuscun-
que hominis interitum machinaver, sed ut
saltem hominum metu compulsi resipisce-
rent, qui Divina Judicia minime formi-
dabant. Interea cum eorum pertinaciam
salutari admonitione frangere conavemur,
& ipsi obsecuturos se fide promitterent,
repentino impetu nostros aggrediuntur.
Sed ista victoria eis magis mæroris, quam
lætitiæ causa est; ex his enim, quæ Pietas
tua ad nos maximo nostro solatio perscri-
bere dignata est, colligo, eos secundam &
priore graviolem cladem manere. Nos
quoque a proposito non discedemus, donec
adjuti subsidiis, quæ a carissimo filio nostro
Henrico Imperatore & a vobis in dies
expectamus, a communi hoste orbem Chri-
stianum liberaverimus.*

*Nam, cum Apostolica Sedes nimium
diu obsessâ fuerit a mercenariis & non pa-
storibus, solum quæ sua erant quærentibus,
& misere devastata jacuerit, Divino con-
silio gravissimi Regiminis pondus suscipe-
re coactus sum, & quamvis humeros meos
tanto oneri ferendo impares sentiam, opti-
ma tamen spe erigor, quandoquidem ex
utro-*

utroque latere adstant mihi filii, pietate & potentia clarissimi. Deinde Papa petit ab Imperatore Constantino, ut patri-
monia Ecclesiæ in regionibus ipsi subje-
ctis posita restituerentur. Conqueritur,
quod Michael Archiepiscopus Ecclesiam
Latinam persequeretur, omnes Sacra-
mentum in azymis confectum accipien-
tes anathematizaret, & Patriarchas Ale-
xandrinum, Antiochenumque sibi subji-
cere moliretur. Denunciat, nisi Michael
ab inceptis desisteret, se pacem cum ipso
habere non posse. Tandem Legatos suos
Imperatoris benevolentia commendat.

In Epistola ad Michaellem Cerularium
data Papa eum simpliciter Archiepisco-
pum vocat, dicitque, quod diu ante plu-
rima de eo intolerabilia ad aures suas ru-
mor pertulerit. Tum subjungit: *Neophytus esse diceris, & ad Episcopatus fas-
tigium non gradatim pervenisse. Item, nova ambitione Patriarchas Alexandri-
num & Antiochenum antiquis suæ Digni-
tatis privilegiis privare velle, & contra
omne fas jugo tuo submittere. Titulum
Patriarchæ universalis sacrilege usurpas,
quamvis nec Sanctus Petrus, nec ullus Suc-
cessorum ejus nomen tam portentosum (*)*

Leonis IX.
Epistola ad
Michaellem
Cerularium.

O o 5

reci-

(*) Addit in ipsa epistola S. Leo: *Verumta-
men quia ille non invenitur universalis Apostolus
dictus,*

Sæculum XI. *recipere voluerit.* Et infra: *Illud autem*
A.C. 1053. *quis non stupeat, quod contempta sententia*
tot Sanctorum & Patrum Orthodoxorum
per annos mille & viginti post Passionem
Salvatoris novus calumniator Ecclesie La-
tinorum emergeris, anathematizans & pu-
blice persequens omnes illos, quicunque Sa-
cramenti in azymis participes fierent. (*)
Quam

dictus, quamvis Princeps Apostolorum sit consti-
tutus. Act. Conc. ep. 6.

(*) Es war eine Tollheit des Cerularius, daß er die allgemeine Gewohnheit der abendländischen Kirche zu verdammen, mit dem Kirchenbanne um sich zu werfen, und sich von der Römischen Kirche zu trennen getrauet. Dieses kam aber daher, weil er in den Kirchenrechten und Kirchengeschichten ein Fremdling war, und nicht gedachte, daß die Kirche Jesu Christi ohne Einigkeit nicht bestehen könne. Eben einen so falschen Begriff von der Kirche Christi verrathet der Herr Mosheim in seinem allgemeinen Rechte der Protestanten. Es heisset auf der 22. Seite: Eine jede Gesellschaft muß gewisse Gesetze haben. Und ferner: Eben so verhält es sich mit derjenigen Gesellschaft, welche wir die Kirche heissen. Z. B. Es ist gesetzet, daß alle Kinder der Christen sollen getauft werden. Nun ist die Verordnung, daß alle Christen-Kinder sollen getauft werden, eigentlich kein Gesetz der Kirche, sondern ein Gesetz Gottes, welches Jesus Christus im Evangelio verkündiget hat. Marci XVI. Ein weit größeres Fehler

* Siehe §. 12.

Quam temeritatem tuam tum fama ad nos attulit, tum etiam ex epistola, tuo nomine ad Episcopos Apulos data, cognovimus,

in

Sæculum XI.
A.C. 1053.

Fehler ist, daß der Herr Mosheim, indem er doch zuläßt auf eben der 22. Seite: Eine jede Gesellschaft muß gewisse Gesetze haben. Hieraus folgt also, daß die Kirche ohne gewisse Gesetze und Verordnungen nicht bestehen könne, und daher kommen die Kirchlichen Gesetze und Rechte, dennoch mit andern Protestanten längnet, daß in der Kirche Christi eine Regierung sey. Das ist ein Widerspruch, denn es ist unmöglich, daß es Gesetze gäbe, wo keine Regierung und keine Gerichtsbarkeit, das ist, einer oder mehrere Gesetzgeber sind. Das Protestantische Kirchenrecht gründet sich also in der Vernunft nicht. Wir wollen prüfen, ob solches in der Schrift gegründet sey. Der Herr Windheim, welcher über den Mosheim Anmerkungen gemacht, sagt p. 25. Die Lehrer der Kirche sollen nicht herrschen und gebietzen. Dieses folgen die Protestanten aus den Worten Christi Luc. XXII. Reges Gentium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor &c. Allein Christus saget hier nichts anders, als daß er seinen Jüngern keine solche Gewalt und Herrschaft gebe, dergleichen die Potentaten und weltliche Obrigkeiten haben. Läßet ihnen aber eine geistliche Gewalt und Regierung, ohne welche seine Kirche unmöglich hätte bestehen können. Christus der Herr saget nicht, seine Apo-

stel

Sæculum XI. in qua frustra probare conaris, fermenta-
A.C. 1053. tum panem fuisse, quo Dominus Sacramen-
tum Corporis sui instituit.

Post.

stel sollen gar kein Regiment führen, sondern nur: vos autem non sic &c. nicht auf eine herrschsüchtige Art sollen sie ihren Brüdern gebieten. Er saget nicht, er wolle eine gleiche Gesellschaft stiften; das ist, wie es Mosheim erkläret, in welcher keiner grösser ist, als der andere, sondern eine ungleiche: sed qui major est in vobis &c. derjenige, welcher unter euch grösser ist, soll sich aus Demuth erniedrigen, wie der kleinste. Also haben diese Worte Christi die Apostel so wohl durch ihre Lehre als ihr Beispiel ausgelegt, und die heiligsten Päbste, ein Leo Magnus, ein Gregorius Magnus in die Ausübung gebracht. Der heilige Paulus, ihr Herren Protestanten! hat ein anderes allgemeines Kirchenrecht als ihr bestimmt, da er gelehret Act. Apost. c. 20. attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei &c. welche Stelle ich in dem Herrn Mosheim noch nicht gelesen, als wenn es nicht auch das Wort Gottes wäre. Weil nun diese Stelle Rechtgläubige in allen Jahrhunderten, bis auf Luthers Zeiten, von einer geistlichen Regierung und Gerichtsbarkeit ausgelegt haben, so sehen wir, daß das sogenannte allgemeine Kirchenrecht der Protestanten weder in der Vernunft und noch vielweniger in der heiligen Schrift, gegründet sey. In einer folgenden Anmerkung wird noch etwas gemeldet werden.

Postquam deinde Papa paucis (*) Sæculum XI.
A.C. 1054.
hunc errorem refutavit, dicit, Michael-
lem ex Scripto ampliore, quod Legati
sui deferrent, esse instruendum. Hæc
epistola data est mense Januario, Indi-
ctione septima, seu anno Salutis millesi-
mo quinquagesimo quarto. Unde con-
jicere licet, Legatos, quibus hæ duæ epi-
stolæ traditæ, post breve tempus iter fu-
isse ingressos.

§. V.

Leonis IX. obitus.

Interea Papa adhuc Beneventi inter ma-
nus Normannorum versabatur, pieta-
tis operibus, quæ memoravimus incum-
bens. Sacræ præterea Scripturæ idio-
mate

Sup. l. LIX.
§. 82.

(*) S. Leo in epistola hic dicit: *Neque enim totis octo diebus illis fermentatum apparebat in omnibus finibus Israel, Et apud quemcunque inveniebatur, peribat anima ejus, de populo suo. Quod si in Cœna Domini J̄esu apparuisset, aut ipse seu Discipuli ejus quoquo modo gustassent, juste sicut prævaricatores legis perirent: nec ipse Dominus diceret suis insidiatoribus: Quis ex vobis arguet me de peccato? Et paulo post: Porro nostrum Pascha ideo novum dicitur, quia illud vetus præceptum est Israelitis in memoriam suæ egressionis ex Ægypto: istud vero Christianis in memoriam Domini-
cæ Passionis, qua ad Patrem transivit ex hoc mundo.*

Sæculum XI. mate Græco, licet quinquagenario ma-
 A.C. 1054. jor esset, studuisse fertur, forte ob com-
 vit. c. 12. mercium, quod cum Græcis habebat, ad
 id compulsus. Ceterum Leo ex illa die,
 qua ipsius exercitus profligatus fuerat,
 semper tristis, morbo tandem correptus
 c. 14. est; nihilominus die anniversaria, qua
 in S. Sedem fuerat euectus, recurrente
 Missam solemnem Ritu postremo celebra-
 vit. Humfridum Comitem deinde ex
 Chro. Cass. præcipuis Normannorum Ducibus alte-
 c. 87. rum per nuncium promissi sui memorem
 esse iussit, quod Papam, quoties petitu-
 rus esset, toties Capuam tuto deducere
 vellet. Comes se ipsum cum valida
 Normannorum manu itineris præsidium
 obtulit. Ergo Papa duodecima Martii, re-
 licta urbe Beneventana, lectica vectus Ca-
 puam pervenit; ubi duodecim dies com-
 moratus ad se vocavit Richerium montis
 Cassinensis Abbatem, qui eum Romam
 usque comitatus est. Leo, cum aliquot
 dies in Laterano mansisset, se ad Basili-
 cam S. Petri deferri petiit, ubi Extrema
 Unctione præsentibus compluribus Epi-
 scopis, Abbatibus aliisque, qui ægrotan-
 tem inviserant, munitus, etiam Corpo-
 re & Sanguine Domini Nostri refectus est,
 Deum invocans lingua Teutonica, quæ
 erat ipsi patria, & brevi a morbi ærumnis,
 sive eo depulso, sive celeri morte, libe-
 rari rogans. Tandem Spiritum Deo red-
 didit,

didit, decima nona Aprilis, anno millesimo ^{Sæculum XI.}
 mo quinquagesimo quarto, & magna ^{A.C. 1054.}
 pompa prope Altare S. Gregorii ante
 portam Ecclesiæ sepultus est. Annum
 ætatis agebat quinquagesimum, Episco-
 pus Tullensis vigesimum sextum, Sum-
 mus Pontifex sextum, nam annos quin-
 que, duos menses & dies novem * Sacram ^{* Pagi. dies}
 Sedem tenuit, quæ ipso defuncto prope ^{septem.}
 annum unum vacavit. Ecclesia defun-
 cti memoriam ipsa obitus die colit, nam- ^{Mart. Rom.}
 que miraculis compluribus ejus sepul- ^{19. April.}
 chrum claruit, sicut etiam non nulla,
 cum adhuc luce hac frueretur, patrave-
 rat. Hæc miracula recensentur in Chro-
 nico Hermanni eodem anno millesimo
 quinquagesimo quarto satis functi. Erat
 is Comitis Wolfradi filius, cognomen-
 to latino *Contractus*, quod a prima in-
 fantia fontico morbo contractis artu-
 bus esset, de cetero scientia & virtute ^{Herm. Cont.}
 suo ævo doctissimorum virorum nulli se- ^{Chr. 1054.}
 cundus.

§. VI.

*Humberti Responsum ad Epistolam
 Michaelis Cerularii.*

Inter hæc Legati S. Leonis Papæ itinere ^{Chro. Cass.}
 feliciter confecto Constantinopolim ^{II. c. 18.}
 perveniunt, & a Constantino Monoma- ^{Ap. Baro.}
 cho Imperatore honorifice excipiuntur. ^{to. II. p. 683.}
 Dum ibi Humbertus, Legationis prin-
 ceps,

Sæculum XI. ceps, commoratur, amplissimum respon-
 A.C. 1054. sum ad Epistolam Michaelis Cerularii &
 Leonis Acridani contra Latinos scriptam
 edidit, in qua refert hujus epistolæ tex-
 tum, divisum in plures articulos, quos
 singulos refutat. Ita ut hoc Opus non
 abhorreat a Dialogo, in quo Constanti-
 nopolitanus argumenta objicit, & Roma-
 nus objecta diluit. Scripti summam da-
 mus.

*Dicis, te charitate & miseratione ur-
 geri, ut Francos & ipsum Papam, servan-
 do azyma & Sabbata Judaizantes, incre-
 pes. Cur vero homines tuæ curæ com-
 missos, Jacobitas aliosque Hæreticos non
 objurgas? cur cum eis manducas, & col-
 loqueris? Deinde commemorat institu-
 tionem azymorum, citans Caput duode-
 cimum & decimum tertium Exodi, &
 vigesimum tertium Levitici. Unde vi-
 demus Caput Divisionem, qualis ho-
 die est, jam tunc factam fuisse. Post hos
 Textus subjungit Humbertus: Septem
 diebus Paschæ panem fermentatum sicut
 alio tempore comedimus, nec ullum hac in
 re discrimen ponimus. Et his diebus qui-
 dem feriamur, sed & vos eundem morem
 servatis.*

*Quod spectat ad Sabbatum, in Sabbato
 sicut in quinque diebus præcedentibus la-
 boramus, & sicut in Feria VI. jejunamus.
 Ceterum multo magis in vos suspicio Ju-
 daismi*

daismi cadit; vos enim diebus Sabbatinis ^{Sæculum XI.}
 laute epulamini, & in Sabbatis Quadra- ^{A.C. 1054.}
 gesimæ, unico excepto, non jejunatis.
 Quod si unico anni Sabbato in memoriam
 Sepulturæ JEsu Christi jejunandum est,
 cur non etiam unica Feria sexta ad reco-
 lendam memoriam ejus Passionis? & cur
 non etiam unica Dominica Solemnis Re-
 surrectionis, reliquis omnibus per annum
 abrogatis, celebranda? Latini in Sabba- ^{Mabil. præf.}
 tis Quadragesimæ & quatuor temporum ^{Sæc. V. n.}
 nunquam non jejunarunt, reliquo anni ^{116.}
 tempore satis erat a carnibus abstinere. ^{Glaber. l. IV.}
 Quin & istius abstinentiæ initium, ut ^{c. 5.}
 affirmat Glaber, demum anno millesimo
 trigesimo tertio invenitur. Tum Hum-
 bertus prosequitur in hunc modum:

Dicis, JEsu Christum in Cæna ac-
 cepisse panem, qui Græce dicitur AR-
 TOS, & niteris bujus nominis Etymo-
 logia, eamque inde deducis, quod panis sit
 elevatus & fermentatione inflatus. Tum
 inferis, azyma seu panem sine fermento ^{Christus}
 non esse proprie panem. Respondemus, ^{consecravit}
 pueriles has esse argutias, & Etymologiam ^{in pane non}
 libero arbitrio confictam. Complures ve- ^{fermentato.}
 ro ex Scriptura textus, etiam secundum
 Editionem Græcam proferimus, in quibus
 panis sine fermento æque ARTOS voca-
 tur, ac panis fermentatus, quemadmodum ^{3. Reg. 19.}
 ille panis, quem Angelus Eliæ attulit, & ^{Levit. 6. 11.}
 panes Propositionis, cum omnis oblatio
 Hist. Eccles. Tom. XIV. Pp non

Sæculum XI. non fermentata esse debuerit. Itaque
 A.C. 1054. ARTOS Græce sicut LEHEM Hebraice
 omne genus panis significat. Probat de-
 inde Humbertus, Jesum Christum Evcha-
 ristiam instituisse in pane non fermenta-
 to, quia cum dies Paschales jam iniissent,
 panem alium secundum Legem adhibe-
 re vetitum erat. Namque cum pleris-
 que Scripturæ interpretibus affirmat,
 Jesum Christum Pascha a Lege veteri
 præscriptum celebrasse.

Cum Græci Azyma spernerent, re-
 spondet: *In mensa Jesu Christi non*
 p. 691. 693. *alium ponimus panem, quam e Sacramen-*
to depromptum, ubi Diaconi vel Subdiaconi,
aut etiam Presbyteri, vestibus sacris in-
duti, farinæ massam subegerunt & in fer-
ro calido, Psalmos canentes, præpararunt.
Vos econtra panem fermentatum a quo-
vis obvio, vel ex vulgari officina, sordi-
dis manibus tractatum, emitis. Sed edi-
cite! qua ratione, obsecro, defendere, aut
excusare potestis, quod cocleari utentes
Panem Sacrum in subtiles micæ redactum
e Calice accipiat? certe Jesus Christus
non istud vobis exemplum dedit; nam pa-
nem integrum benedixit, fregit, & buccel-
las Discipulis suis dedit, quod Ecclesia Ro-
mana hodieque observat.

Ecclesia quoque Jerosolymitana, om-
 nium antiquissima, Sanctum institutum
 retinet. Hostiæ integræ offeruntur, pa-
 tenis

tenis impositæ. Nec utuntur, ut Græci, ^{Sæculum XI.}
 spiculo ferreo ad secandam hostiam, tenuis- ^{A.C. 1054.}
 simam & ex flore siligineo coctam. Nec,
 si de Sancta Eucharistia aliquid superfue-
 rit, comburitur, aut in scrobem projici-
 tur, sed in pyxide nitidissima reponitur,
 & altera die populo in Communionem præ-
 betur. Singulis quippe diebus ibi Sacra
 Communio distribuitur propter peregrini-
 antium ex omnibus Christiani Orbis pro-
 vinciiis multitudinem. Hæc est civitatis
 Hierosolymitanæ ceterarumque ad eam per-
 tinentium consuetudo. Græcorum au-
 tem, qui ibi versantur, pars morem Hiero-
 solymitanorum sequitur, pars alia patriæ
 sue institutum retinet. Verum Eucha-
 ristiam defodere, quod aliqui facere ferun-
 tur, aut eam in lagenam mittere & effun-
 dere, magna socordia est, & Dei timorem
 abesse prodit. Ecclesia Romana morem
 Ecclesiæ Hierosolymitanæ tenet. Altari
 inferimus hostias subtiles, siligineas, sa-
 nas & integras, quas post consecrationem
 fragimus, & cum populo communicamus.
 Deinde Sanguinem purum ex calice sumi-
 mus.

Porro, quia Græci pertinaciter affir- ^{p. 699.}
 mabant, Azyma ad ritus antiquæ Legis ^{Levit. 7, 13.}
 pertinere, Humbertus prolixè probat, ^{23, 17.}
 veterem Legem fuisse Sanctam licet im-
 perfectam. Tum notat, eandem etiam
 præcepisse panes fermentatos offerri;
 Pp 2 unde

Sæculum XI. unde sequeretur, etiam hunc panem tan-
A.C. 1054. quam ad Legem Moysis pertinentem esse
 rejiciendum. Tandem infert solas Le-
 ges Cæremoniales fuisse abolitas.

Ad illam objectionem, quod Romani
 sanguinem, & carnes animalium suffoca-
 torum comederent, Humbertus ad Græ-
 cos inquit: cur in hac parte veterem Le-
 gem servatis, quam tantopere in Azymis
 contemnitis? & postea: *quod non ita ac-*
ciendum, ac si consuetudinem comeden-
di sanguinem & suffocata adversus vos de-
fendere vellem; nam nos quoque ea aver-
samur, secundum traditionem Patrum no-
strorum, & rigidam pœnitentiam illis in-
jungimus, qui ea manducant, nisi pericu-
lum summum fame pereundi urgeat. Nam
tanquam Leges Apostolicas veneramus
omnes antiquas consuetudines, quæ contra
fidem non pugnant. (*) Quod spectat ad
vocem ALLELUIA, eam non solum in
Paschate cantamus, sed etiam omnibus die-
bus totius anni, exceptis novem septima-
nis, in quibus majore fervore totius anni
peccata delere satagimus.

Humbertus
 Legatus Car-
 dinalis.

Tandem finem scribendi facit Græ-
 cis complures abusus exprobrans, ut quod
 Latinos rebaptizarent, Reliquias Evcha-
 ristie

(*) Cardinalis Humbertus in Sæculo XI. cre-
 debat adhuc vetitum esse, quod hodie Christia-
 ni sine scrupulo faciunt.

ristiæ defoderent, usum matrimonii Presbyteris concederent, Communionem aut Baptismum feminis in puerperio periclitantibus, aut tempore, quo muliebria patiuntur, denegarent, parvulos ante octavum diem non baptizarent, non sine periculo, ne ad ignem æternum mittantur, Monachos femoralibus utentes, aut carnibus in morbo vescentes, damnaverent. Hoc Responsum Cardinalis Humbertus Latine scripsit, quod deinde Græce redditum, jubente Imperatore Constantino publicæ lucis factum.

Sæculum XI.
A.C. 1054.

§. VII.

Responsum ad Nicetam Pectoratum directum.

Humbertus respondit quoque Scripto contra Latinos composito a quodam monacho Studiensi, inter Græcos celeberrimo, nomine Niceta, & cognomento *Stethatos*, quod Latini *Pectoratus* interpretati fuerant. In Nicetæ, sicut in Michaelis Cerularii, Tractatu eadem contra Latinos objecta, & iisdem nixa argumentis leguntur, nisi quod Nicetas addat, Latinos jejunium violare, celebrantes Missam singulis diebus in Quadragesima; quia enim Officium peragerent Hora tertia secundum Regulam, usque ad Nonam non jejunarent, cum Græci contra in diebus jejunii solummodo Mis-

p. 706.

Pp 3

sam

Sæculum XI. fam Praefanctificatorum non consecran-
do & Hora nona (quod hodieque faciunt)
A.C. 1054. celebrarent. Nicetas postea matrimo-

p. 712.

nium Presbyterorum defendit, Cano-
nem, quo id conceditur, tribuens Conci-
lio Sexto, cui Agathonem Papam præ-
fuisse dicit, & ubique libris apocryphis
nititur, quales sunt Canones & Consi-
tutiones, quæ Apostolorum esse diceban-
tur. Ei Cardinalis Humbertus, adhuc
Constantinopoli commorans, edita epi-
stola respondit, acerbior quam Nicetas
calamo. Objurgat Nicetam, quod Li-
bros Apocryphos citet, ipse ejusdem erro-
ris non immunis. Ceterum optime negat,
Agathonem Papam per se ipsum Conci-
lio Sexto præfuisse, cum per suos Lega-
tos illud rexerit. Adjicit vero aliquid,
quod in Actis hujus Concilii non legi-
mus, Imperatorem Constantinum Pogo-
natum ex Legatis modum quæsisisse, quo
Ecclesia Romana Sanctum Sacrificium of-
ferret, & ipsos respondisse: *In Calice non
debet offerri vinum purum, sed aqua mix-
tum. Econtra Hostia nullam habeat fer-
menti commixtionem; nec Sanctum Sa-
crificium celebretur super velamen feri-
cum, aut pannum quocunque colore distin-
ctum, sed super lintheamina candida, spe-
ciem eorum referentia, in quibus Salva-
tor sepultus est. Ita S. Silvester jussit.*
Humbertus deinde rejicit auctoritatem
Cano-

p. 715.
Sup. l. XL.
§. II.

Sup. l. XL.
§. 54.

Canonum Trullensium, quos Græci Sex-Sæculum XI. to Concilio tribuebant, & affirmat, eos A.C. 1054. ab Ecclesia Romana nunquam fuisse receptos, additque, si Agatho Papa traditiones Antecessorum suorum mutare voluisset, eum Romanos non fuisse audituros.

Dicit postea: *In Quadragesima singulis diebus rigide jejunamus, quin etiam non nunquam infantes decennes nobiscum jejunare cogimus. Solam Dominicam excipimus, juxta auctoritatem Patrum, & imprimis Concilii Cangrensis, ubi non in Sabbato, sed tantum in Dominica jejunium prohibetur.* Infra, Nicetam pro-Evcharistia brose vocat Stercoranistam, quo nomine Romano- decorabantur credentes, Evcharistiam, aliorum ciborum more, digestionem ceterisque, quæ sequuntur, esse subjectam. Quod tamen non apparet ullibi Nicetam affirmasse; sed Humbertus istud exinde infert, quod Nicetas dicat, Communionem jejunium frangi. (*)

Porro, inquit, qui recipit Corpus JESU Christi, vitam æternam, non autem cibum corruptibilem, recipit. Et rursus: Sumimus particulam valde exiguum, ne

P p 4 homi-

(*) Mirum! quod nec Nicetas, nec Humbertus quidquam, saltem explicite, dicat de sumptione duplicis ablutionis, quæ sumptionem Corporis & Sanguinis Christi sequitur, & utique jejunium physicum frangit.

Sæculum XI. *hominibus carnalibus fastidium creemus.*
A.C. 1054. *Sed absit omne dubium, quin etiam in mi-*
nima particula totam Vitam, id est, Je-
sum Christum, accipiamus. Sive vero
Missam Hora tertia, nona, aut quacunque
alia peragamus, integram & perfectam ce-
lebramus, nec partem Oblationis ideo re-
servamus, ut sequentibus diebus quinque
Sacris imperfectis operemur. Quia nul-
libi legimus, id Apostolos fecisse. Domi-
nus Noster panem, postquam benedixit, non
servavit in alteram diem, sed fregit, &
statim distribuit. Non ignoramus, Pa-
tres nostros constituisse, ut in Dominica
& in Festis solemnibus Missa Hora tertia
propter Adventum Spiritus Sancti cele-
braretur. Ideo vero non peccant, qui in
diebus jejunii hora nona, vel ad Vesperum
celebrant Missam, cum ipse Dominus No-
ster Sacramentum hoc Magnum sub Vespere
instituerit, & Sacrificium suum Ho-
ra nona expirans compleverit. Hinc li-
cet Hora tertia vel nona Sancto huic Sa-
cificio sit magis congrua, quacunque ta-
men Hora, puta itineris vel alterius ne-
cessitatis causa, celebretur, non frangitur
jejunium, sicut etiam a celebrantibus Mis-
sam in nocte Natalis Domini non violatur.

Ceterum non est nobis curæ, Missæ ve-
stræ ritum scire, quia vos tepide & segni-
ter Sacris facere exploravimus. Quando
Sacrum panem frangitis, de micis hinc
 &

*& inde decidentibus nullatenus estis solici-
ti; non majore diligentia patenas vel pal-
marum foliis, vel scopula ex setis porco-
rum compacta detergitis. Aliqui ex vo-
bis Corpus Jesu Christi sine congrua ve-
neratione reponunt, pyxides implent, &
manu Hostias premunt, ne in terram de-
cidant. Quæ supersunt, velut panem com-
munem ad nauseam usque deglutunt, & si
omnia in stomachum ingerere non possint,
in terram reliqua defodiunt, aut in pu-
teum projiciunt.*

Quia Nicetas abstinentiam Græco-
rum in Quadragesima laudibus extule-
rat, Humbertus vituperat eos, quod ali-
qui Græcorum vel non satis, vel omnino
non jejunarent, & quod non nulli legu-
mina vel alios cibos in Ecclesia consu-
mendos afferrent. Nos vero, inquit,
quadraginta dierum jejunium rite obser-
vare satagimus, nec a quocunque violari
ullo modo patimur, nisi gravi infirmitate
jejunare prohibeatur. Nec nobis, quod
vobis permissum putatis, post unam refe-
ctionem poma aut olera in diebus jejunii
sumere licet. Ex his Humberti verbis
originem illius refectionis secundæ, quæ
Collatio hodie dicitur, dispicimus. In
fine hujus Tractatus de matrimonio Pres-
byterorum differit, & Græcos Hæresis
Nicolaitarum incusat. Tandem Nicetæ,
nisi scripta retractet, anathema dicit.

Sæculum XI.

A.C. 1054.

§. VIII.

Nicetas retractans.

Narrat. ap. Baro. an. 1054. to. 9. Conc. p. 991. Nec mora longa; sententiam retractavit Nicetas, quod in hunc modum actum est. In Festo S. Joannis eodem anno millesimo quinquagesimo quarto, cum tres Legati Pontificii ad Monasterium Studiense in civitate Constantinopolitana se contulissent, præsentem Imperatorem, instantibus Legatis, Nicetas Pectoratus Monachus Libellum, nomine suo contra Sacram Sedem & totam Ecclesiam Latinam vulgatum, cum Titulo: *De Azy- mis, de Sabbato, & de Matrimonio Presbyterorum*, anathematizavit. Item anathema dixit omnibus illis, qui Ecclesiam Romanam Ecclesiarum omnium primam esse negarent, aut ejus Fidem nunquam non Orthodoxam reprehenderent. Moxque Legatis urgentibus Imperator præsentem tota frequentia Nicetæ Libellum flammis tradi jussit. Et sic discessum. Altera die Nicetas ultro Legatos extra civitatem in Palatio *Pigi* diversantes adiit, & dubiis omnibus, quibus agebatur, solutis, iterum omnia dicta sua, facta, & molimina contra Sacram Sedem sponte anathematizavit. Ita in Communionem Legatorum receptus, firmo exinde amicitiae fœdere ipsis junctus est.

§. IX.

§. IX.

Sæculum XI.

A.C. 1054.

Michael Cerularius excommunicatur.

Ceterum omnia Scripta, quæ Legati adversus varias Græcorum calumnias, præcipue adversus Libros Michaelis Constantinopolitani, Leonis Acridani & Nicetæ Monachi, ediderant, jussu Imperatoris in Græcum translata, & Constantinopoli asservata sunt. Interea Legati, Michaele Patriarcha eis colloqui aut conspectum subire pertinaciter recusante, S. Sophiae Ecclesiam in Sabbato decima sexta Julii, Hora tertia, Clericis ad Missam celebrandam paratis, adeunt, & de contumacia Michaelis conquesti, Altari principi Decretum Excommunicationis, populo Clericisque praesentibus, imponunt. Nec mora, ex Ecclesia egressi, secundum *Matth. 10. 14.* dictum Evangelii excusserunt pulverem de pedibus suis, ut esset ipsis in testimonium clamantibus: *Videat Deus & judicet!* Postea rebus Ecclesiarum Latinarum, quæ Constantinopoli erant, compositis, & anathemate contra omnes illos, qui de manu Græci, Sacrificium Latinorum damnantis, communicarent, pronunciato, Imperatori valedixerunt, datoque & accepto osculo pacis, donis etiam tam S. Petro, quam sibi ipsis destinatis cumulati, decima octava Julii, iter lati ingressi sunt, Romam redituri.

Sed

Exod.

Sæculum XI. Sed ecce! vix biduum effluxerat, cum
A.C. 1054. Solembriæ essent, eis redditur Epistola
 Imperatoris, qui ipsos Constantinopolim
 revocabat. Id enim instantissime roga-
 verat Cerularius, spondens, se demum
 cum Legatis collaturum esse. Cumque
 illi eadem die ad Palatium *Pigi* celeriter
 rediissent, hoc comperto Michael eos se-
 quenti die in Ecclesiam S. Sophiæ addu-
 cere meditabatur, ad celebrandum Con-
 cilium, ea mente ut obruentur a populo,
 cui ipse Excommunicationis Chartam, a
 se transferendo corruptam, ostenderet.
 At prudentia Imperatoris malum aver-
 tit; nam, periculum prospiciens, Conci-
 lium nisi se præsentem haberi vetuit, cum-
 que Michael omnibus viribus resisteret,
 iussit Legatos confestim iter arripere.
 Porro vesanus Patriarcha, dolens suas
 non processisse insidias, in ipsum Impe-
 ratorem maximam vulgi seditionem com-
 movit, eo prætextu, quod cum Roma-
 norum Legatis collusisset. Unde Impe-
 rator Interpretes, quorum opera Legati
 usi fuerant, scilicet Paulum ejusque filium
 Smaragdum, virgis cæsos detentosque
 Michaeli tradere compulsus est. Sic tu-
 multus quievit. Tum Imperator missis
 ad Legatos, qui ad civitatem Russorum
 pervenerant, nunciis, exemplar genui-
 num excommunicationis ab iis recepit,
 quo plebi exhibito convictus est Michael,
 quod

quod Chartam depravasset. (*) Quare Sæculum XI.
 Constantinus vehementer offensus Pa- A.C. 1054.
 triarchæ amicos & affines honoribus pri-
 vatos e palatio eliminavit.

Excommunicationis formula autem,
 nomina Legatorum præferens, hujus fer-
 me tenoris est. *In hanc Urbem Regiam*
a Sancta Sede Romana missi, ut cognosce-
remus, an vera essent omnia, quæ de ea ad
nos ferebantur, multa bona & multa ma-
la invenimus. Nam si spectes columnas
Imperii, viros maxima Dignitate ful-
gentes, & sapientes cives, Christianissima
& Orthodoxa est civitas, si vero Michae-
lem, per abusum Patriarcham dictum, &
ejus stultitiæ Fautores, quotidie hominum
zizania seminantur, & crescunt Hæreses.
Quippe cum Simoniacis Donum Dei ven-
dunt, cum Valesiis Hospites suos evirant,
& deinde Spadones non solum ad Ordinem
Clericalem, sed etiam ad Episcopatum pro-
movent. Arianorum impietatem imitan-
tes, Christianos & maxime Latinos, in
nomi-

Hæreses
 Græcorum.

Sup. l. XI.
 §. 16.

Epiph. hæc.
 58.

(*) Hic contra Protestantes notandum, Com-
 munionem Ecclesiæ Constantinopolitanæ cum
 Romana, quam Imperator populusque necessa-
 riam agnoscebant, hucusque perdurasse. At so-
 lius nequitia Cerularii, qui Excommunicationis
 Latinæ Exemplar Photiana perfidia corripit,
 Schisma Ecclesiæ Constantinopolitanæ exitiale
 fuisse exortum.

Sæculum XI. *nomine Sanctæ Trinitatis baptizatos, re-*
A.C. 1054. *baptizare non exhorrescunt. Dicunt cum*
Donatistis, excepta Græcorum Ecclesia,
in toto mundo Ecclesiam Jesu Christi, ve-
rum Sacrificium, & verum Baptismum
perisse. Cum Nicolaitis Altaris Mini-
stris uxores habere permittunt. Cum Se-
verianis maledictam credunt Legem Moy-
sis. Cum Macedonianis absciderunt a
Symbolo, Spiritum Sanctum a Filio pro-
cedere. Cum Manichæis inter alia di-
cunt, quodlibet fermentatum esse anima-
tum. Cum Nazarenis carnalem Judæo-
rum munditiem adeo servant, ut parvulis
morientibus ante octavum diem Baptis-
mus, mulieribus vero in partu vel men-
struis periclitantibus Communionem dene-
gent, & eos, qui secundum morem Eccle-
sie Romanæ capillos & barbam nutriunt,
in suam Communionem non recipiant.

Michael per epistolas Leonis Papæ de
erroribus suis, multisque aliis perperam
factis admonitus resipiscere contempsit, no-
bisque, cum modis sanctæ rationi convenien-
tibus tantis malis remedium offerre cupe-
remus, colloquium & præsentiam suam de-
negavit, nec Ecclesias ad celebrandam Mis-
sam concessit. Jamque ante adventum
nostrum Ecclesias Latinorum, quos Azy-
mitas (*) appellat, claudi jussit, ubique
eosdem

(*) Notandum iterum contra Protestantes ar-
 gumen-

eosdem afflixit, Sacram Sedem anathema- Sæculum XI.
A.C.1054.
tizans, qua contempta titulum Patriarchæ
œcumenici sibi arrogat. Quamobrem au-
thoritate Sanctæ Trinitatis, Sacræ Sedis
Apostolicæ, septem Conciliorum & totius
Ecclesiæ Catholicæ, anathemati a Domi-
no Papa denunciato, ita subscribimus: Mi-
chael Pseudo-Patriarcha, Neophytus, solo
humano timore monachorum Habitum ade-
ptus, nunc etiam criminibus pessimis in-
famis, & cum ipso Leo, qui dicitur Epi-
scopus Acridanus, & Constantinus Mi-
chaelis Sacellarius, qui pedibus suis Sacri-
ficiū Latinorum conculcavit, ipsi &
omnes eorum Sectatores cum Simoniacis,
Hæreticis supra nominatis, & omnibus
aliis, cum Diabolo & Angelis ejus, nisi
forte resipuerint, Anathema sint! Amen,
Amen, Amen.

Legati aliam quoque Excommunica-
tionem Imperatore & Optimatibus præ-
sentibus viva voce denunciarunt in hunc
modum: Quicumque Fidem Sanctæ Ro-
manæ & Apostolicæ Sedis ejusque Sacri-
ficiū pertinaciter damnaverit, Anathe-
ma sit, nec babeatur Christianus Catholi-
cus,

gumentum efficacissimum, Græcos nec ante, nec
post Schisma Latinis objecisse; quod realem
præsentiam Christi in Eucharistia docerent.
Quod plane facere non omisissent, si ipsi aliud
de hoc Sancto Mystero credidissent.

Sæculum XI. *cus, sed Proximita Hæreticus.* Id est pa-
A.C. 1054. nis fermentati defensor. Hæreses istæ,
 Græcis attributæ, pleræque solummodo
 ex eorum Doctrina & moribus eruebantur,
 quas vero ipsi a se doceri negabant.

§. X.

Michaelis Cerularii Decretum.

ap. Allat. de **M**ichael Cerularius econtra, in rem
libr. Eccles. suam solers, huic Excommunicatio-
p. 161. ni opposuit Decretum, in cujus fronte
 post Michaelē Metropolitæ duodecim,
 tumque duo Archiepiscopi, universim
 Præsules quindecim conspiciuntur. Sum-
 ma Decreti ferme hujusmodi est: *Viri*
impii, ex Occidentis tenebris prorumpen-
tes, venerunt in piissimam hanc civitatem,
ex qua Fidei Orthodoxæ fons in universas
Orbis partes emanavit, (*) & opinionum
suarum diversitate suam Doctrinam de-
pravare conati sunt, usque adeo impuden-
tes, ut Sacra mensæ ausi sint Libellum im-
ponere, in quo & nobis & omnibus illis,
qui se eorum erroribus involvi non sinunt,
anathema dicunt. Præter alia nobis ob-
jicientes, quod non sicut ipsi imberbes in-
cedamus, quod cum Presbyteris uxores ha-
bentibus communicemus, quod Symbolum
Fidei adjectis verbis alienis non corrump-
pamus. Tum adductis Scriptorum testi-
 moniis,

(*) Mendacium putidum!

moniis, quæ ad roborandos hos tres ar-
 tículos Græci trahere solebant, de Le-
 gatis iterum subjungit: Sæculum XI.
A.C.1054.

*Commenti sunt, se Roma venisse, a
 Papa missos. Sed exploratum est, eos suo
 ductu & Argyri artibus impulsos venisse,
 confictasque nomine Papæ epistolas obtulisse,
 quod, ut nihil dicam de aliis argumen-
 tis, ex signis adulteratis patuit. Cum
 igitur libellum contra nos procusum Alta-
 ri imposuissent, præsentibus secundæ hebdo-
 madae Subdiaconis, isti latinos ad chartam
 suam statim iterum recipiendam cogere
 volebant, eamque projecerunt in terram,
 quam tamen accepimus, ne blasphemias,
 quas continet, in vulgus emanarent. Eam
 deinde a Cosmo Protospathario, Romano
 Rufo, & Monacho Joanne Hispano jussi-
 mus ex Latino in Græcum verti, estque
 bujusmodi tenoris. Tum Cerularius
 Excommunicationis formulam sincere
 translata refert, & prosequitur:* p. 165.

*Credidi neutiquam expedire, ut tantæ
 audaciæ facinus impunitum relinqueretur;
 quare rem ad Imperatorem detuli,
 qui jam iter unius diei emensos in banc ci-
 vitatem revocavit. Sed eo adduci non
 potuerunt, ut ad nos venirent, aut in ma-
 gno Concilio se fisterent, vel saltem cur-
 tam impia protulissent rationem redde-
 rent; quin libellum suum defendere &
 plura adjicere voluerunt. Quod Impera-
 tor* p. 169.

Hist. Eccles. Tom. XIV.

Qq

tor

Seculum XI. tor ipsorum nomine nobis & Synodo nunciari iussit. **A.C. 1054.** Quia vero eos compellere no-

lebat, ut in Synodum se conferrent, quod Legatorum dignitate venerabiles viderentur, nec placebat indignum facinus impunitum dimittere, misit ad nos epistolam in hunc modum scriptam: (*) Omnibus, quae facta sunt, pensatis inveni, iurgiorum originem ab interpretibus & Argyri nequitia proficisci. Quod spectat ad hos Advenas, ab aliis subornatos, nullum mihi cum ipsis negotium. Sed reos tibi mitto virgis castigatos, ut aliis exemplo sint. Libellus vero publice igne consumetur, postquam omnibus, qui eum scripserunt vel in lucem ediderunt, & qui consilium vel operam contulerunt, anathema dictum fuerit. Vestarcbum* quoque Argyri generum, ejusque filium in carcerem mitti jussi ob commissam fraudem puniendos. Datum mense Julio Indictione septima.

* nomen officii.

Igitur Libellus impius juxta mandatum Imperatoris, iisque qui ipsum ediderunt, omnesque conscii in magna Consilii aula, praesentibus ab Imperatore delegatis, anathematizati sunt, & statutum, ut vigesima quarta currentis mensis Julii, qua die

(*) Meminerit Lector, Num. superi. dictum, quod Excommunicationis formulam illam, quam populo effero ostendit, corruperit, & seditionem in Imperatorem commoverit.

die Decretum quinti Concilii publice reci- Sæculum XI.
tari solet, istud anathema promulgetur. A. C. 1054.

Libelli impii autbographum flammis tra- Menolog.
ditum non est, sed in Musæo Chartophila-
cis depositum, in perpetuam eorum, qui
tales blasphemias proferre ausi sunt, da-
mnationem. Id quoque omnes scire oportet:
vigesima die hujus mensis, dum ana-
thematisabantur, omnes Metropolitæ &
Archiepiscopi, qui in hac urbe versaban-
tur, aderant, scilicet præter illos, qui bo-
die congregati sunt, Leo Atheniensis &
sex alii in illis Actis nominati.

§. XI.

*Epistola Petri Antiocheni ad Domini-
cum Gradensem.*

Quomodo Michael Cerularius gesta in-
ter se & Papæ Legatos referre solitus
fuerit, aliunde etiam constat, nempe
ex epistola eodem anno ad Petrum Patri-
archam Antiochenum scripta, cujus hæc Monum. Gr.
fuerat occasio: Dominicus Patriarcha Cotel. to. 2.
Gradenfis ad eundem Petrum epistolam p. 108.
dederat, in qua dicebat, cupere se ab ipso,
viro fama clarissimo, nosci, & in aliquo
amicitiæ gradu collocari, nec eo favore
indignum se credere, qui Patriarchali
Dignitate gauderet in Italia, & in Con-
ciliis ad dextram Papæ sedere soleret.
Tum addebat: Nequeo tibi dissimulare,
quæ a Clericis Constantinopolitanis Eccle-

Qq 2

sia

Sæculum XI. *sic* Romanæ objici audiui. Damnant
A.C. 1054 *Azuma*, quibus ad consecrandum JEsu
 Christi Corpus utimur, nosque ob hanc
 causam ab Ecclesia excommunicatos cre-
 dunt. Cum potius ad conservandam uni-
 tatem id agamus, Apostolorum & ipsius
 JEsu Christi traditionem servantes. Ni-
 bilominus morem quoque Ecclesiæ Orienta-
 lis, quæ panem fermentatum adhibet, ap-
 probamus, & utrique modo Mysticas signi-
 ficationes tribuimus. Tuum ergo est eo-
 rum impudentiam reprimere, qui Consti-
 tutiones Apostolorum impugnant, & pu-
 tantes se ædificare destruunt, ipsaque fun-
 damenta subvertunt. Frustra enim SS.
 Petrus & Paulus in Italia prædicarunt,
 si tota Ecclesia Occidentalis vita æterna
 privatur, & in Sancto Sacrificio JEsu
 Christi Corpus (*) non habet. Ex tuo re-
 sponso doceri desideramus.

Respondit Petrus Patriarcha, data
 epistola, in qua, post illa, quæ humanita-
 tis causa præmittere solemus, dicit: *Ab*
ibid. p. 112. *infantia usque ad senectutem in Sacris Li-*
teris enutritus nunquam audiui, Episco-
pum Aquilejensem in Venetiis appellatum
fuisse Patriarcham. Quippe Divina di-
spositione

(*) Testimonium de reali præsentia in Ev-
 charistia contra Protestantes. Nam in Doctrina
 Lutheranorum vel Calvinistarum valde incon-
 grue Dominicus Gradensis hic locutus fuisset.

positione non plus quinque Patriarchis in ^{Sæculum XI.}
 orbe terrarum sunt, videlicet Romanus, A.C. 1054.
 Constantinopolitanus, Alexandrinus, An-

tiochenus, & Ierosolymitanus. Quin so-
 lus Antiochenus proprie Patriarcha voca-
 tur, cum Romanus & Alexandrinus Pa-
 pa, Constantinopolitanus & Ierosolymi-
 tanus Archiepiscopi dicantur. Et infra:
 Sunt in Mundo complures provinciæ tua
 longe majores, quibus a Metropolitæ &
 Archiepiscopis regi satis est, quales sunt
 Bulgaria, Provincia Babilonica, Corasa-
 nensis, aliæque plures in Oriente, quo Ar-
 chiepiscopos & Catholicos mittimus, qui-
 bus Metropolitæ subjiciuntur. In Orien-
 te Catholici, id est, Universales, quidam
 Episcopi, aliis eminentiores, diceban-
 tur.

Quod spectat ad Azyma, Petrus An-
 tiochenus dicit: Patriarcha Constanti-
 nopolitanus non usque adeo, ut dicitis, fa-
 mam vestram lædit, nec vos ab Ecclesiæ
 corpore rescindit. Novit vos esse Ortho-
 doxos, & nobiscum Trinitatem atque In-
 carnationem credere. Dolet vero in
 uno (*) solo vos errare, & Sacrificium eo
 modo quo Reliqua Ecclesia, & quo Patriar-
 chæ quatuor, non offerre. Deinde Petrus
 Antiochenus pluribus Azyma impugnat,

Qq 3 nixus

(*) Pleraque nesciebat Petrus Antiochenus.
 Hinc ita loquitur.

Sæculum XI. nixus inprimis Jesu Christi exemplo, &
A.C. 1054. contendens, ipsum Evcharistiam in pane
 fermentato instituisse, & Pascha Judæo-
 rum antevernisse, cum dicat S. Joannes,
 Christum Cænam celebrasse ante (*) Fe-
 stum Paschatis. Item Judæos noluisse
 intrare Prætorium, ut manducarent Pa-
 scha. (**) Subjungit; *si SS. Petrus &*
Joan. 13. 1. 18. 28. Paulus morem Azymorum introduxissent,
id ipsos eo consilio & ea indulgentia per-
6. 24. misisse, qua in Ecclesiæ primordiis non
6. 26. nullas Cæremonias Judæorum tolera-
bant. (***)

Inferius dicit: *Cum Pontificatum su-*
scepi, Papæ Romano epistolam commenda-
titiam

(*) *Ante diem Festum Paschæ sciens Jesus*
quia venit hora ejus &c.

(**) *Erat autem mane. Et ipsi non introi-*
runt in prætorium, ut non contaminarentur,
sed ut manducarent Pascha &c.

(***) *Fallitur Petrus Antiochenus, nam Jesus*
Christus nequiquam Pascha Judæorum antever-
tit, cum dicat S. Lucas Evangelista Cap. 22. v. 7.
Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat
occidi Pascha. Et misit Petrum & Joannem di-
cens, euntes parate nobis Pascha, ut manduca-
mus. &c. & v. 19. Et accepto pane gratias egit
& fregit & dedit eis dicens: Hoc est corpus
meum. &c. Convenientius quoque erat, ut
Christus prius Legem veterem impleret, quam
institueret novam.

titiam scripsi, unique eorum, qui voti sol- Sæculum XI.
 vendi causa Ierosolymam peregrinantur, A.C.1054.
 traditam, ad Argyrum, Ducem Italiae di-
 rexi, qui eam suæ Sanctitati redderet. Sed
 jam præterierunt anni duo, nec interea
 quidquam de epistola comperi. Hinc mit-
 to tibi ejusdem epistolæ exemplar descri-
 ptum, quod suæ Beatitudini tradi cures,
 mibique responsum remittas; & si hanc
 quoque epistolam, postquam eam legeris,
 mittere velis, gratissimum mihi facies.
 Forsan non respuet, quæ scripsi, & morem
 nostrum recipiet, ut omnes, in eadem senten-
 tia concordēs, unum idemque Sacrificium
 Deo offeramus.

§. XII.

*Michaelis Cerularii Epistola ad Petrum
 Antiochenum.*

Cum hæc epistola etiam in manus Mi- ibid. p. 135.
 chaelis Cerularii devenisset, & ipse n. 3.
 quoque a Petro Antiocheno aliam de ne-
 gotio privato scriptam accepisset, Re-
 sponsoriam dedit, in qua postquam ad
 causam privatam, quæ videbantur, re-
 scripisset, dicit: Non diu abhinc, cum
 ex iis, qui ab antiqua Roma ad nos pere-
 grinantur, percepissem, Papam, qui modo
 defunctus est, virtute, nobilitate generis,
 & scientia clarescere, data amplissima epi-
 stola, humili animo calamoque admonui de
 reducenda concordia, & removendis circa

Sæculum XI.

A.C. 1054.

Fidem scandalī causis, quæ Occidentalibus tribuuntur. Quod ipse ex mea epistola perspicere poteris. Eo id consilio faciebam, tum ut ipsum Papam in nostram pertraherem sententiam, tum ut ejusdem opera adversus Francos nobis auxilia conciliarem. Id est, adversus Normannos in Italia, contra quos Papam vehementer irritatum, ipsiusque magnam apud Henricum Imperatorem esse auctoritatem Græci sciebant.

Tum Michael epistolam prosequitur: Has litteras deferendas commisi Vestiario præfecto, qui etiam literas Imperatoris ad Papam delaturus erat, sperans, eum tam Imperatoris quam meas Papæ redditurum esse, & responsa nobis relaturum. Sed ecce, cum hic præfectus cum literis ad Argyrum in Italia pervenisset, ejus fraudulentia deceptus, literas tradidit, quasi celerius, quam ipse perferre posset, Papæ transmittendas. Porro Argyrus in Imperii perniciem semper intentus, quod nobis per homines fidos exploratissimum est, pecunia, quam mittebat Imperator, in privatum suum commodum conversa, litteras perfide premit, tumque arcanorum suorum conscios ad se accersit, quorum unus, olim Episcopus Amalpbitanus, ex illa Ecclesia ob male merita ejectus annis quinque profugus & errans fuit; alterius, nomine tantum Archiepiscopi, ubi terrarum
Sedes

Sedes sit, nemo novit (hic ei sermo est de Sæculum XI. Cardinali Humberto, cujus Ecclesia S. A.C. 1054. Rufinæ, jam tunc admodum tenuis erat) tertio dedit Cancellarii Ecclesiæ Romanæ titulum, eo ad omnia, quæ machinabatur, quasi impenetrabili clypeo usus. Meorum igitur literarum dempto sigillo, alias literas, quasi Papæ nomine ad nos exaratas, miserabilibus his hominibus, pro verusutiam & stultitiam! Constantinopolim ferendas & mihi reddendas dedit.

Illi Urbem Regiam ingressi primum potentissimo Imperatori se se superbo habitu, gressu, supercilioque conspiciendos exhibent. Cum vero ad nostram humilitatem venissent, quis dicere posset, quanta insolentia & arrogantia se intulerint? vab impudentiam! ne quidem triviali salutatione nos dignati sunt, nulla capitis inclinatione, nullo consuetæ venerationis signo. Nec a tergo Metropolitaram nobiscum in aula congregatorum sedere ullo pacto voluerunt, rati sibi inferri contumeliam. Sed cur ea non refero, quæ his sunt multo absurdiora? nec enim ipsi Imperatori venerabundi acciderant, sed cum Cruce & Baculis Regiam intrare ausi fuerant. Itaque cum nihil, quod par erat, fecissent, tradita mihi epistola sigillata confestim recesserunt. Quam ego diligenti oculo inspiciens sigillum depravatam, & literas doli atque malæ mentis plenas depre-

Sæculum XI. deprehendi. Quippe illa ipsa continebant,
A.C. 1054. quæ Argyrus, cum Constantinopoli esset,
 frequenter nostris auribus, præsertim de
 pane fermentato, insusurrabat, quapropter
 non solum semel sed bis, ter, & sæpius no-
 bis jubentibus a Sacra Communione eje-
 ctus fuit. Mitto tibi exemplum epistolæ
 ad Papam a nobis datæ, & versionem Gra-
 cam Papalis epistolæ, quam improbi isti
 ad me attulerunt, ut Beatitudo tua veri-
 tatem cognoscat. Tota vero techna aper-
 tius deprehensa est, postquam Archiepis-
 copus Tranensis, qui inde ad nos venit, sce-
 leratissimorum hominum mentem prodidit.
 Omnia ego Imperatori bona fide communi-
 cavi.

Papa in Di-
 ptychis Ec-
 clesiarum
 Orienta-
 lium.

Ceterum ad nostras aures pervenit,
 quod tua Beatitudo, Patriarcha Alexan-
 drinus, & etiam Ierosolymitanus hunc
 Papam in Sacra Diptycha retuleritis. Sed
 adduci nequeo, ut credam, vos tanta igno-
 rantia laborare, præcipue te virum in-
 comparabilem. Nosti enim, quod a Sy-
 nodo Sexta Oecumenica Papa ex Diptychis
 Ecclesiarum nostrarum demptus fuerit,
 quia Vigilius, qui tunc Romanæ præerat
 Ecclesiæ, ad Synodum venire & Scripta
 Theodoretæ, Cyrilli & Ithæ anathematiza-
 re recusavit. (*) Præterea duo Patriar-
 chæ

(*) Egregium Historicum! crassa Censuræ
 igno-

cha illos recipere dicuntur, qui vescuntur *Sæculum XI.*
 Azymis; quin & ipsi in Azymis Sacrum *A.C. 1054.*
 conficere Sacrificium. Hinc cum non ba-
 beamus in promptu hominem, quem de hac
 re sciscitemur, & alteri cuicunque non fi-
 damus, rem totam tuæ Sanctitati requi-
 rendam relinquimus, & rogamus ut hu-
 militati nostræ omnia referantur.

Præterea Dux Antiochenus Sclerus
 tradidit mihi exemplar epistolæ, quam Pa-
 triarchæ Gradenfi seu Aquilejensi scripsi-
 sti, quod cum cito legissem, inveni, te to-
 tum esse in discutienda materia Azymo-
 rum, omiſſis aliis Romanorum erroribus,
 multis & gravissimis. Fortasse ideo Epi-
 scopus ille tibi ita scripsit, quia de his nos
 ad eum scripseramus. Sed de nulla ista-
 rum rerum vel ipsi unquam, vel Papæ, vel
 ulli alteri Episcopo scripsimus excepta so-
 la epistola, cujus exemplum nunc ad te mi-
 ſimus. Verumtamen ex eorum Scriptis
 & gestis apparet, homines esse mendaces &
 fraudis studiosos. Quamobrem certo sci-
 to, quod præter errorem Azymorum, qui
 omnibus aperte patet, Romani longe plu-
 ribus languidi jaceant, & rejiciendi sint.

n. 8.

In plurimis cum Judæis affinitatem
 habent. Suffocatum comedunt, barbam
 radunt, Sabbata custodiunt, manducant
 immu-

n. 12.

ignorantia paragrapho sequente in epistola Pe-
 tri Antiocheni confunditur.

Sæculum XI. *immunda, monachi carnibus & lardo vescuntur, prima etiam Septimana in Quadragesima, qua nos ovis tantum & lacte vescimur. Feria IV. carne vescuntur, Feria VI. caseo & ovis, & toto Sabbato jejunt. Plane obtupescendum; quod Michael has consuetudines Judaicis Cæremoniis accenseat. Tum profectitur de Latinis loquens: Symbolo perniciofa audacia addiderunt: & in Spiritum Sanctum Dominum & vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Item in Miffa cantant: Tu folus Sanctus, tu folus Dominus, Jēfu Chrifte cum S. Spiritu in Gloria Dei Patris. Præter hæc nuptias Sacerdotum probibent; illos fcilicet, qui uxores habent, Sacerdotium confequi non permittunt. (*) Duo etiam Fratres duas ducunt fiores. In Sacra Miffa tempore Communionis alter Ministrorum alios amplexatur. Epifcopi eorum annulos geftant in manibus, quod indicat, ut ajunt, ipfos Ecclefias Sponfas habere. Ad bellum etiam exeunt, manus fuas humano fanguine inquinant,*

(*) Non accurate morem Ecclefie Occidentalis hic refert Michael. Nam in prioribus Sæculis non nunquam viri uxorem habentes ad Epifcopatum affumebantur, ut Hiftoria nos docuit. Sed hæc fuit confans & omnium temporum Difciplina, ne cuiquam poft fufceptum Sacerdotium uxorem accipere liceret.

quinant, & occiduntur, postquam animas suas occiderunt. Accepimus a non nullis id sancte affirmantibus, quod Baptismum una immersione conferant, & eorum, qui baptizantur ora sale impleant. Cum deberent cum Apostolo dicere: modicum fermentum totam massam elevat, ipsi legunt: totam massam corrumpit, nempe in odium fermenti. Reliquias Sanctorum non colunt, & aliqui ne quidem Sanctas Imagines venerantur. Sanctos illos & magnos Patres nostros Gregorium Theologum, Basilium & Chrysostomum Sanctis non adnumerant. Alia denique faciunt multa, quæ singula commemorare longum foret; Et infra: quod vero omnium gravissimum & intolerabile est, dicunt, se non hoc venisse, ut docerentur, sed ut nos docerent, & eorum dogmata amplecti persuaderent.

Sæculum XI.
A.C. 1054.

1. Cor. 5, 6.

Gal. 5, 9.

n. 15.

§. XIII.

Petri Antiocheni Epistola Responsoria.

Petrus Antiochenus huic Epistolæ respondens, initium ducit ab articulo de Diptychis, & dicit: Pudore nescio quo pacto confundor, præcipue vero tui causa, & multo magis, si eadem ad alios Patriarchas scripseris, cum ea quæ gesta non sunt, absque rerum cognitione vano rumore impulsus protuleris. Quomodo enim debui ego hucusque in Sacris Diptychis Pa-

ibid. p. 145.
c. 3.

pam

Seculum XI. A.C. 1054. *pam recitare, cum eum Sancta tua Eccle-*
sia non recitaverit, cujus alumnus ego
sum, & privilegia ejusdem tam fervide
defendo, ut nemo magis? (*) Quod vero
in tua epistola de Vigilio Papa perperam
dicitur, ignaviam prodit tui Chartophy-
laci, qui Rbetoricam quidem, sed nondum
rerum Ecclesiasticarum, ut par est, scien-
tiam adeptus est. Ita Petrus Antioche-
nus crassam Michaelis Cerularii ignoran-
tiam honestius in ejus Charthophilacio
præfectum rejicit. Deinde ostendit, Vi-
gilium Papam tempore Quintæ Synodi,
atque annis centum sexaginta ante Sex-
tam Synodum, sedente Agathone Papa
celebratam, in vivis egisse.

Sup. lib.
XXXIII.
§. 42.

His Petrus subjungit: *Ego quidem*
sum testis fidus, & mecum alii multi Ec-
clesiæ Proceres, quod tempore, beatæ me-
moræ, Patriarchæ Domini Joannis, Ro-
manus Papa, & ipse Joannes nomine, Sa-
cris Diptychis fuerit insertus. Item cum
Con-

(*) Hic Petrus Antiochenus ab Eminentissi-
 mo Baronio jure merito vapulat in hunc mo-
 dum: *Memorare Lector, quæ scripserit anno*
*Fleur. §. I. superiori idem Petrus ad Leonem * Romanum
Pontificem, & plane senties, ipsum esse bilinguem
in iis, quæ de Constantinopolitana Ecclesia præ-
dicat, de qua valde conquestus erat, quod ipsius
Patriarcha subicere sibi studeret reliquos Pa-
triarchas.

Constantinopolim quadraginta quinque Sæculum XI.
A.C. 1054.
ab hinc annis me contuliffem, inveni tem-

pore, Beatæ memoriæ, Patriarchæ Domi-
ni Sergii, prædictum Papam in Sacra Mis-
sa unacum aliis Patriarchis recitari. (*)

Quadraginta quinque annos repetendo
devenitur ad annum millesimum nonum
& Pontificatum Joannis XVIII. Tum
iterum Petrus Antiochenus: *Quomodo
vero Papæ commemoratio sublata sit &
quam de causa, ignoro; nec puto te am-
plius hac de re sollicitum esse debere. (**)*

*Ceteros quoque Romanorum errores a
te enumeratos percurramus; & alios qui-
dem duxi esse vitandos, alios facile emen-
dandos*

(*) His confirmantur dicta in Annotatione ad
Num. VII.

(**) Ita hæc reddenda fuerunt ex Fleurii ver-
bis: & je ne crois pas, que vous deviez vous
mettre plus en peine sur cet article. Sed hic bo-
nus dormitat Homerus, nam in epistola ista, ut
refertur a Cardinali Baronio ad hunc annum
p. m. 231. sic lego: *Sed de his quidem res ita
se habet, & aliud præterea nihil. De Papæ
commemoratione cupio te diligentius indagare.*
Et hic sensus Petri Antiocheni menti videtur ma-
gis consentaneus, nam si illum locum excipias,
ubi a Baronio castigatur, ubique Communioni
omnium Ecclesiarum cum Romana favet, nec
nullus conjecturæ locus est, si totus contextus
attente pensetur, etiam verba illa ex Autogra-
pho non satis accurate fuisse translata.

Sæculum XI. A.C. 1054. *dandos, alios prætermittendos. Quid enim nostra interest, quod illorum Sacerdotes barbam radant, & quod annulos gestent in Symbolum contracti cum Dei Ecclesia conubii? Nos quoque coronam in capite gestamus in venerationem S. Petri, (*) &*

auro exornamur. Quod vero immundis vescantur, monachi carnes comedant, & nidorem suillum, invenies etiam bujusmodi res, si diligenter inquiras, a non nullis nostrorum fieri. Nulla enim Creatura Dei est reprobanda, si cum gratiarum actione sumatur. Dicit etiam Petrus; modico lardo legumina condire, ubi bonum oleum deficit, a Patribus fuisse permissum, & affert testimonium S. Basilii, non esse sub prætextu abstinentiæ carnes non facile parabiles exquirendas. Adducit etiam exemplum S. Pacomii, alentis sues, quorum carnem hospitibus ad se divertentibus apponebat, pedes vero & viscera ægrotantibus monachis in refocillationem præbebat.

Sed malorum pessimum, inquit, est additio in Symbolo. Fusius deinde hunc

c. 13. *Articulum pertractat, eumque errorem ana-*

(*) In ipsa epistola Petrus addidit: *Principis Apostolorum, super quem Dei Ecclesia est superædificata. Testimonium in medio Sæculi XI. ab Ecclesia Orientali insigne & invictum contra nostri temporis Novatores!*

anathemate dignum iudicat. Alteram ^{Sæculum XI.}
 Additionem: *Solus Sanctus, solus Domi-* ^{A.C. 1054.}
nus Iesus Christus, & reliqua, quæ a La-
tinis inventa dicebantur, & ea esse vi-
dentur, quæ in fine Cantus: Gloria in
Excelsis, subjungimus, dissimulari posse
existimat. Ad bonam eorum intentionem,
inquit, respiciendum est, & ad pacem, fra-
ternamque Charitatem, quando fides nul-
lum patitur detrimentum. Fratres enim
nostri isti sunt, licet sæpe contingat, illos
vel rusticitate vel ignorantia a recto re-
cedere. Nec oportet nos adeo exactam re-
rum diligentiam quærere inter barbaras
Gentes, ac inter nos, qui circa literas ver-
samur. Magnum erit, si apud illos sine
errore Sancta Trinitas prædicetur, & In-
carnationis Mysterium juxta nostram sen-
tentiam confiteantur.

Nilominus minime approbamus, quod
Occidentales Presbyteris legitimas uxores
habentibus probibeant Sacra tractare, nec
quod eodem tempore a carnibus & lacta-
riis initio Quadragesimæ abstineant.
Quod pertinet ad quæstionem de Azymis, ^{Petri Antio-}
eam in epistola mea ad Episcopum Veneto- ^{cheni Epi-}
rum data satis discussi, nec mos iste ulla ^{stola.}
alia ratione, quam veteri consuetudine de-
fendi potest. Quod vero suffocata ipsi co-
medant, & duæ sorores duobus fratribus
commisceantur, puto hæc fieri absque Pa-
pæ aliorumve Episcoporum licentia. Sunt
Hist. Eccles. Tom. XIV. Rr deli-

Sæculum XI. A.C. 1054. *delicta privatorum, qualia etiam nobis in-*
sciis in Imperio Romano committuntur.
Invenies siquidem etiam Constantinopoli,
qui sanguinem suillum comedunt, quin &
præ foribus tabernarum suilli sanguinis
farta venalia prostant. Abusus inter nos
vigentes negligimus, dum aliorum errata
curiose indagamus.

Optime ages, si additionem ad Symbo-
lum constanter damnes, & matrimonium
Presbyterorum defendas; alia vero, quo-
rum forsitan major pars conficta est, vili-
pendi possunt. Cavendum enim omnino,
ne calumniis faciles aures commodemus.
Papæ ergo tibi scribendum erit, postquam
aliquis fuerit electus. Forte vera esse,
quæ monetur, confitebitur, forte omnia
negando objecta diluet. Quomodo enim
illud fidem mereatur, Reliquias non coli a
Romanis, qui corpora SS. Apostolorum
Petri & Pauli possidere summæ Gloriæ du-
cunt? & quomodo cadat in eos suspicio,
quod imagines non venerentur, postquam
Hadrianus Papa, qui Synodo Septimæ præ-
fuit, Iconoclastas anathemate percussit? (*)
Habetis Constantinopoli imagines Roma
allatas, Prototypo simillimas, & hic pe-
regrinos Francos Ecclesias nostras in-
trantes & sanctas imagines omnis ge-
neris

(*) Testimonium insignæ Ecclesiæ Orientalis
 contra Protestantes.

neris veneratione prosequentes conspici- Sæculum XI.
A.C.1054.
mus.

Quam ob rem obtestor te, pedibus tuis
in spiritu prostratus, ut non nihil relaxes
& indulgeas, ne cum collapsa erigere stu-
des, majoris ruinæ occasio fias. Mature
pensa, ex longo dissidio Ecclesiæ nostræ &
Magnæ illius Sedis Apostolicæ omnis gene-
ris calamitates effluxisse. Vacillant Re-
gna, Civitates & totæ provinciæ turban-
tur, prospera fortuna longe ab exercitibus
nostris abest. Ut candide, quod sentio, pro-
feram, si Romani additionem in Symbolo
rejicerent, nihil amplius peterem, atque
ipsam quæstionem de Azymis tanquam rem
levem omitterem. Rogo te Beate Pater,
in meam concede sententiam, ne si petamus
nimium, omnia perdamus. (*) Et infe-
rius: Epistolæ tuæ ad Patriarchas Ale-
xandrinum & Ierosolymitanum datæ eis
missæ fuerunt. Ego vero tibi exemplar
descriptum epistolæ a Papa defuncto ad me
datæ misi. Latine scriptum est, quia ne-
minem habui, qui epistolam apte in Græ-
cum verteret. Unde eam Francum, qui
eandem attulit, & literas Latinas didicit,
Rr 2 descri-

(*) Piissimus & prudentissimus vir erat Pe-
trus, in solo articulo de processione Spiritus San-
cti docendus, cui si obsecutus fuisset stolidissi-
mus Cerularius, schisma, maximum malum, de-
vitasset.

Sæculum XI. describere jussi. Tu eam a fido homine in
A.C. 1054. Græcum transferri cura. Oro Deum pa-
 cis, ut tibi Spiritum lenitatis & indul-
 gentiæ infundat.

§. XIV.

Michaelis Rescriptum.

ap. Cotel. to. 2. p. 162. c. 3. **M**ichael Cerularius respondit, data se-
 cunda ad Petrum Antiochenum epi-
 stola, in qua, postquam repetiit, Papæ
 Legatos esse Sycophantas cum epistolis
 supposititiis ab Argyro missos, dicit: Ja-
 ctabant, ad nos corripiendos, non vero ad
 suos convertendos, se venisse. Ego vero
 eorum conspectum & alloquium effugi, non
 ignarus, insuperabilem esse eorum in pec-
 cato obstinationem. Credidi etiam, rem
 malam me facturum, & receptæ regula
 adversam, si de ejusmodi causis cum Papæ
 Legatis, te ceterisque Patriarchis insciis,
 agerem. Sed homines audacissimi super
 Altare Magnæ Ecclesiæ non sunt veriti
 Libellum injicere, quo toti Ecclesiæ Or-
 thodoxæ, quod opinionem de Spiritu San-
 cto a Patre Filioque procedente & reli-
 quos eorum errores non recipiat, anathe-
 ma dicunt.

Nil salubrius fuisset, quam impiam
 Chartam igni tradere; sed factum non est,
 quia cunctis videntibus Altari imposita
 fuerat. Nec etiam pœnas a viris impu-
 dentissime nobis insultantibus exigendas
 esse

esse putavimus, ne Romanis occasionem Sæculum XI.
A.C. 1054.
scandali darem, præsertim cum ille, qui Legationis princeps videbatur, se Ecclesiæ Romanæ Cancellarium, Regis & Papæ propinquum diceret. At Libellum impium in magna Consilii aula jubente Imperatore anathematizavimus, postquam bos Legatos exhortati fuissimus, ut venirent, & coram nobis errores suos abjicerent. Ipsi econtra sibi ipsis manus violentas illaturos comminati sunt, si quis invitos ad rem indignam vellet compellere. Hæc tibi scribimus, ut quæ gesta sint, scias, & si quid literarum Roma acceperis, pro tua prudentia caute respondeas. Mitto tibi etiam epistolas, aliis Patriarchis inscriptas, & huic omnino consentaneas, quia neminem inveni, cui eas tuto committerem, has eis reddi cura, & junge tuas, quibus eos ad Fidem Orthodoxam defendendam exhorteris, & quid respondeant, si de iis, quæ Romæ acta sunt, interrogentur, edoceas.

§. XV.

Constantini Monomachi obitus. Theodora Imperatrix.

Eodem anno millesimo quinquagesimo Mich. Psel.
I. M. S. Cedre. p. 790.
791.
quarto Constantinus Monomachus Imperator ex podagræ doloribus, quibus toto Regni sui tempore afflictus fuerat, obiit. Hilaris animi Princeps, ex quo

R r 3

Impe-

Sæculum XI. Imperium consecutus fuit, totum se quieti & voluptati dedit; unde ejus pigritia

A.C. 1054.

Zonar. lib.

XVII. c. 27.

28.

Reipublicæ vires haud parum accisæ. Sclerenæ nobilissimæ stirpis femina amore captus, non nunquam inter ipsam & Zoem Imperatricem medius conspici sustinuit. Zoem, cui in acceptis referebat, quod Imperator esset, annos natam septuaginta duos ante ipsum e vivis profectam, dissimulatis defunctæ vitiis & criminibus, Sanctarum matronarum catalogo inseri cupiebat. Elata uxore Concubinam barbaram ex natione Alannorum amavit, cui titulum *Sebastæ*, id est *Augustæ*, tribuit, cum eam publice Imperatricem denunciare verecundaretur. Inter hæc Monasterium magnifici operis honori S. Georgii Sacrum in loco, qui *Mangane* dicebatur, extrui jubebat, quod ut posset perficere, tributis immodicis imperatis populi invidiam in se concitavit. Attamen comperto, quod in Magna Ecclesia Constantinopolitana non nisi in Festis præcipuis, in Dominicis & Sabbatis S. Sacrificium offerri inopia permetteret, opes suppeditavit, unde quotidie celebrari posset, eidemque Ecclesiæ Vasa pretiosa aliaque ornamenta plurima donavit. Tandem e vita decessit trigesima Novembris, anno millesimo quinquagesimo quarto, Indictione octava, postquam annis duodecim & mensibus ferme

ferme sex imperasset, atque in suo Monasterio Manganensi sepultus est. Tum Theodora Zoïs soror sola Augusta salutata anno uno & mensibus novem femina viris imperavit. Constantini ætate duo Duces Patzinacorum, de Gente Scytharum, cum multis popularibus suis ad Fidem conversi sunt, præsidium contra Principem suum, a quo male afficiebantur, habituri. Unde dubitandi superest locus, an ejusmodi Barbaros vel veritas magis, vel proprii commodi spes ad amplectendum Religionem Christi permoverit.

Sæculum XI.
A.C. 1054

Cedr. p. 775.

§. XVI.

Concilium Narbonense.

In Francia eodem anno millesimo quinquagesimo quarto, Indictione septima, vigesima quinta Augusti Narbonæ celebratur Concilium decem Episcoporum; aderant nempe Concilii Præses Guifredus Archiepiscopus Narbonensis, Bernardus Biterrensis, Guntherius Agathensis, Rostagnus Lutevensis, Arnaldus Magalonensis, Frotarius Nemausensis, Guifredus Carcassensis, Berengarius Gerundensis, Guifredus Barcinonensis, & Guilielmus Albigenis. Ceterum hoc Concilium Archiepiscopi industria, & opitulantibus Comite Petro Raimundo atque Berengario Vicecomite convocatum, cui

tom. 9. Conc.
p. 1072.

Rr 4

etiam

Sæculum XI. etiam magna multitudo Abbatum, Clericorum, Nobilium, aliorumque Laicorum interfuit. Causa conveniendi erat,

A.C. 1054. Treugam Sacram confirmare, quem in finem Canones viginti novem conditi.

Sup. l. LIX. Igitur iterato præcipitur, ne Christiani

§. 28. §. 41. Christianos laceffant ab occasu solis quartæ Feriæ, usque dum secunda FERIA illuxisset. Item a prima Dominica Adventus usque ad Octavam Epiphaniæ, & a Dominica Quinquagesimæ usque ad Octavam Paschæ, rursusque omnibus diebus Festis & Jejunii, qui nominantur. Re-

c. 2. fractarii anathematis vinculo subiaceant,

c. 3. aut si quemquam occiderint, perpetuo damnentur exilio. Quicumque voluerit

c. 4. 5. appropinquante Treugæ tempore munimentum condere, quindecim diebus scientibus omnibus ante dictum tempus incipiat. Quod ideo cavebatur, ne

c. 7. omnes hoc temporis spatio, quo ab omni infestatione tuti fuissent, ad munienda valla arcesque uterentur.

Debitorum, qui negant debitum, ex Ecclesia projiciantur, & nemo in illorum Parochia Sacris operetur, usque dum reddant, quod debent. Oliveta nemo

c. 8. Christianorum præcidere audeat, quia de eorum liquore Sanctum Chrisma conficitur, & Sancta Altaria illuminantur. Oves, earumque pastores, vi Sanctæ

c. 9. Treugæ, nullo tempore & nullo loco ul-

lus

lus Christianorum lædere audeat. Pa-
cem in Ecclesiis nullus hominum infrin-
gat, nemo quidquam e locis infra trigin-
ta passus ab Ecclesia distantibus auferre
præsumat, nemo Ecclesiarum Bona aut
reditus occupet. Clericos, monachos,
Sanctimoniales & socios earum sine ar-
mis iter facientes nemo invadat, aut
res Personarum Deo Sacrarum diripiat.
Mercatores & Peregrinantes nemo spo-
liet. In hoc Concilio poenæ temporales
spiritualesque miscentur, quia utraque
potestas juncta erat. Exinde elapso fer-
me biennio Episcopi viginti duo ejusdem
& finitimarum provinciarum cum Ar-
chiepiscopis Arelatensi & Viennensi,
Concilio ad S. Ægidium celebrato, tres
Canones ad confirmandam pacem con-
diderunt.

§. XVII.

Victor II. Papa.

Cum Legati Pontificii Constantinopoli
redeuntes, in Italiam pervenissent,
Constantini Imperatoris donis tam sibi
quam S. Petro oblatis onusti, & per Di-
tiones Trasimundi Comitis Tietani com-
mearent, ab eo capiuntur, detinentur,
& tandem omnibus rebus, quas attule-
rant, spoliati dimittuntur. Inter hæc
Romani defuncto Leone Papa Hildebran-

Rr 5 dum

Sæculum XI.
A.C. 1054.

c. II. 12. &c.

c. 13.

c. 24.

tom. 9. Conc.
p. 1082.

Chro. Cass.
II. c. 88.

Sæculum XI. dum (*) Ecclesiæ Romanæ Subdiaconum
A.C. 1055. cum mandatis ad Henricum Imperato-
 rem mittunt, nomine Cleri, Populique
 c. 89. Romani in Germania Papam electurum,
 quem S. Petri Cathedra dignum arbitra-
 retur, quod tanto oneri parem in Eccle-
 sia Romana invenire esset nullum. Pro-
 cessit vero hæc Electio in Conventu Mo-
 guntiaë habito, ubi Hildebrandus Geb-
 hardum Episcopum Eichstetensem, Im-
 peratorem sanguinis propinquitate pro-
 xime contingentem, quod Romani exo-
 ptabant, Summum Pontificem ab Episco-
 pis eligi curavit. Dolebat Imperator vi-
 rum carissimum a latere suo avelli, dice-
 bat, eum sibi summe necessarium esse,
 aliosque, quos regendæ toti Ecclesiæ ma-
 gis idoneos putabat, suggerebat; sed Hil-
 debrandum a sententia sua dimovere
 non potuit. Gebhardus quoque Papa-
 lem Dignitatem recusabat. Nam aliun-
 de rebus gerendis aptissimus, nemo, si
 Imperatorem excipias, in toto Regno
 ipso potentior aut opulentior degebat.
 Quibus omnibus non obstantibus Hilde-
 brandus Gebhardum licet invitum & in-
 vito Imperatore Romam deduxit. Et
 fuere

(*) Monachum O. S. P. N. Ben. futurum Pon-
 tificem, Gregorium VII. cujus etiamnum Subdia-
 conum maximam in Italia & Germania auctoritatem
 fuisse videmus.

fuere, qui huic causæ adscriberent, quod hic Papa monachos, nam Hildebrandus monachus erat, aversatus fuerit. Ergo Romæ, cunctis ordinibus venerationem & lætitiā profitentibus excipitur, Papa salutatur, in possessionem Sacræ Sedis in Cœna Domini decima tertia Aprilis anno millesimo quinquagesimo quinto mittitur, & Victor II. nominatur. Sedit vero annis duobus & tribus mensibus, Ecclesia Eichstetensi sibi usque ad mortem reservata. Quidam Subdiaconus, ut Papam interimeret, toxicum calici immisit, quem cum post consecrationem Victor elevare non valeret, in terram prostratus cum populo Deum deprecatus est, ut sibi hujus rei causam aperiret. Illico veneficus a Dæmone corripitur, & Papa, cognita hominis nequitia, calicem unacum Sanguine Domini Nostri arcæ cujusdam Altaris includi jubet, apud Reliquias ad perpetuam rei memoriam asservandum. Tum iterum cum populo in terram demissus tamdiu oravit, usque dum Subdiaconus liberaretur. Lambertus, Scriptor gravis illius ætatis, istud prodigium literis mandavit.

Sæculum XI.
A.C. 1055.

Cont. Herm.

Lambert.
an. 1054.

§. XVIII.

Hildebrandus Legatus in Francia.

Cum Imperator eodem anno in Italiam venisset, Festis Paschæ Mantuæ & Pentecostæ

Cont. Herm.

Petr. Dam.

l. IV. ep. 12.

Sæculum XI. Pentecostes Florentiæ transactis, ibidem
A.C. 1055. Papa, præsentem Principe, magnum Concilium celebravit, in quo complures abusus sublatis, & inter alia Decretum de Bonis Ecclesiarum non alienandis renovatum. Inter hæc Victor Papa Hildebrandum Subdiaconum in Franciam mittit ad reprimendam Simoniam, quæ præcipue in Italia & Burgundia grassabatur. Ille Concilium Lugduni convocat, ubi prima die accusatur quidam Episcopus, quod Simoniacè in suam Ecclesiam intrasset, & quia hæc causa una die plene discuti non poterat, differtur in alteram. At illa nocte Episcopus accusatus rigorem Judicis sui, quem inflexibilem sciebat, reformidans, accusatores suos & testes data pecunia corripit. Tum ubi illuxit, Concilium intravit præfidenter querens, ubi accusatores sui essent. Tacentibus omnibus, Hildebrandus Legatus, ducto gravi suspirio ad Episcopum reum, *credisne*, inquit, *Spiritum Sanctum cum Patre & Filio ejusdem Substantiæ esse?* respondit ille: *credo*. Rursusque Hildebrandus: *ergo dic, Gloria Patri &c.* Episcopus cœpit quidem orationem pronunciare, sed ter frustra conatus Spiritum Sanctum proferre non valuit. Tunc vero Legati pedibus advolutus, & crimen confessus ab Episcopatu deponitur, moxque totum *Gloria Patri* expedita voce

vit. Greg.
VII. n. 57.
tom. 9. Conc.
p. 1080.

voce recitavit. Hanc rem testatam fa- Sæculum XI.
ciunt Calistus II. Papa, qui anno 1120. A.C. 1055.
S. Sedem tenuit, & S. Hugo Abbas Clu-
niacensis. Petrus Damiani autem id
ipsum ex ore Hildebrandi accepisse affir-
mat, dicitque, in illo Concilio Episcopos *Opus. XIX.*
sex ob varia crimina fuisse depositos. *c. 6.*

Eodem Hildebrando, & quodam Car-
dinali, nomine Gerardo, etiam S. Sedis Le-
gato, hoc ipso anno Concilium Turone
celebrantibus, Berengario & Lanfranco
præsentibus, cum Berengario potestas *tom. 9. Cons.*
fieret opinionem suam propugnandi, at- *p. 1081.*
que animus deficeret, publice Fidem *Mabil. præf.*
communem Ecclesiæ confessus est, jura- *Sæc. 6. n. 23.*
mento affirmans, se deinceps hanc veri-
tatem crediturum esse, & Legati, post-
quam formulæ Confessionis sua manu
subscripsisset, ad Communionem admisc-
runt, quem sincere conversum arbitra-
bantur.

§. XIX.

*Maurilius Archiepiscopus Rotoma-
gensis.*

Eodem anno celebratum est Concilium
Rotomagi, ubi Maurilio Archiepisco-
po præsidente de Continentia Clerico-
rum & de servandis Canonibus actum.
In illo Concilio creditur Confessio Fidei
concinnata, in qua affirmatur, quod pa-
nis super Altare positus nihil sit nisi pa-
nis.

Sæculum XI. nis ante consecrationem, sed postea mu-
 A.C. 1055. tetur in substantiam Corporis Jesu Chri-

2. *Analect.* fti, & pariter etiam vinum in Sanguinem,
 p. 461. addito anathematismo in omnes illos,
 qui hanc Doctrinam oppugnarent. Mau-

Gesta Guil. rilius eodem anno successerat Maugero,
 p. 194. 195. qui turpi morum licentia Sedem Roto-
Order. Vi. magensem infamabat, & Bona prodiga-
tal. l. 5. c. 45. litate sua dissipabat. Juvenis in illam

Sedem evehctus, eam annis octodecim
 tenuit, sub Summis Pontificibus Clemen-
 te II. Damaso II. & Leone IX. quorum
 nullus ei Pallium concessit. Sæpius Ro-
 mam vocatus, ut Conciliis interesset,
 obedire contempsit. Tandem Guiliel-
 mus Dux, ejus nepos, postquam sæpius
 refractarium monuisset, hoc anno mille-

Act. Archi- simo quinquagesimo quinto Lexovii Con-
episc. Roto- cilium agi curavit, in quo præsidente
mag. to. 2. Hermenfredo Episcopo Sedunensi in Val-
Analect. pag. lesia, Leonis IX. Papæ Legato, præsen-
439. Chr. Ca- tibus omnibus provinciæ Rotomagensis
dom. hist. Episcopis Maugerus depositus est. Ec-
Norm. pag. clesia sua privato Dux Insulam prope
 1017. territorium Constantiense sitam donavit,
 ubi postquam compluribus annis vitam
 Episcopo indignam duxisset, se ipsum in
 maris undis suffocavit, relicto filio, no-
 mine Michaelē, qui deinde omnes gene-
 rosi Equitis partes implevit.

Maurilius, in locum Maugeri subro-
 gatus, natus erat ex familia nobili in
 Dice.

Diœcesi Remensi, atque in Ecclesia ejus-^{Sæculum XI.}
dem civitatis educatus, Leodium diver-^{A.C.1055.}
tit, ut ibi artibus liberalibus imbuere-^{Elog. Sæc.}
tur, indeque Ecclesiæ Halberstadiensis^{6. Ben. par.}
Scholasticus compluribus annis ab omni-^{2. p. 222.}
bus honoratus degit. Verum Cœlestis
vitæ desiderio flagrans & Mundum fasti-
diens in Cænobio Fecamensi, verifimili-
ter tempore Guilielmi Abbatis, Mona-
chum indutus, diu magno virtutis splen-
dore radians ibi permansit. Rursusque
majoris perfectionis amore ductus, Ab-
bate suo consentiente in Italiam profe-
ctus, cum Gerberto, amico suo, Sancto
& docto Monacho, postmodum ad S.
Vandrillum Abbate, aliquamdiu institu-
tum Anachoreticum manibus suis labo-
rans professus est.

Abbate S. Mariæ Florentiæ fatis fun-
cto, cum Bonifacius Marchio, illius re-
gionis Dominus, illud Monasterium Mau-
rilio contulisset, ut ut animus repugna-
ret, viris probis id sibi summopere suaden-
tibus, onus subiit, diuque ibi persevera-
vit, nihil antiquius habens, quam ut mo-
nachos suos ad servandam S. Benedicti
Regulam compelleret. At pessimi mo-
nachi, vitæ licentiæ sub ejus Antecesso-
re assueti, S. Viro insidiari & venenum
parare cœperunt. Quare intelligens,
quod inter perditos homines sine spe
fructus vitam suam periculo committe-
ret,

Sæculum XI. ret, iis relictis Fecamum rediit, unde
A.C. 1055. cum reliquos vitæ dies in quiete mona-
 stica transacturum se sperat, evocatur,
 & Archiepiscopus Rotomagensis anno
 millesimo quinquagesimo quinto ordina-
 tur. Eodem anno in Ecclesia sua Cathe-
 drali Concilium cum omnibus suis Suf-
 fraganeis, Duce Guilielmo præsentem, ad
 reparandam Disciplinam sub tribus suis
 Antecessoribus Hugone Roberto & Mau-
 gero penitus collapsam, ut meminimus,
 celebravit. Ceterum Maurilius Sedi
 Rotomagensi annis duodecim præfuit.

§. XX.

Theodoricus Abbas S. Ebrulfi.

Anno sequente millesimo quinquagesimo sexto Maurilius * Archiepiscopus
 ad Monasterium S. Ebrulfi se contulit,
 concordiam inter Theodoricum Abba-
 tem, & Robertum Priorem reducturus.
 Huic Monasterio pridem collapsio, & diu
 deserto, postquam duo viri nobiles, Hu-
 go de Grentemaisnilio & Robertus ejus
 frater illud restaurassent, primum Abba-
 tem præfecerunt Theodoricum, mona-
 chum Gemeticensem in Regione Cale-
 tensi natum, cui Hugo Episcopus Lexo-
 viensis Benedictionem Abbatialem anno
 1050. contulit. Ille suscepto Monaste-
 rii Regimine ædes destructas reparavit,
 & intus exactam disciplinam servari cu-
 ravit;

* aliis Malge-
 rius.

Elog. Sæc. 6.

Act. Ben. p.

2. p. 134.

ex Order.

lib. 3. &c.

ravit; unde istud Canobium Schola celeberrima, sive Doctrina, sive mores spectantur, evasit. Ipse Abbas Theodoricus pro manuum labore Libros describebat, & Monachos suos eidem studio vacare jubebat, ita, ut illa Domus Bibliotheca, pro illorum temporum ratione, satis clara locupletaretur.

Tanta vero Disciplinæ interioris cura quibusdam ex monachis ejus murmurationis occasio fuit. Unde illi alantur, inquit, qui orationi totos se dedunt, si nemo extra monasterium laboret? non est dignus nomine Abbatis, qui in claustro totus lectione & scriptione occupatur, cum de alimentis fratrum parandis sollicitus esse deberet. Nemo autem Theodorico adversabatur ferocius ejusdem monasterii Priore, ex Fundatoribus altero, Hugonis de Grentemaisnilo germano. Juvenis is erat, bonis alias moribus, sed ob illustres natales, & opes monasterio collatas insolens, audax & præceps, facile ad iracundiam mobilis, magis ad imperandum, quam ad obediendum pronus, semper ad dandum & accipiendum paratus.

Theodoricus Abbas, postquam Roberti jurgia & temeritatem diu tulisset, videns, patientiam suam non prodesse, sed scandalum in Congregatione crescere, Guilielmum Ducem Normanniæ adit,

Hist. Eccles. Tom. XIV.

Ss

Ba-

Sæculum XI. Baculum pastorem reddere vult in si-
A.C. 1056. gnum quod Abbatiam dimitteret. Ve-
 rum Dux saniore consilio hujus causæ ju-
 dicio relinquit Maurilio Archiepiscopo,
 qui ad S. Ebrulfi monasterium, acceptis
 sociis Fulberto, qui ipsi a consiliis erat,
 Hugone Episcopo Lexoviensi, illius Ab-
 batia Diocesano, Ansfrido Abbate Pra-
 tellensi *, Lanfranco Priore Beccensi, &
 compluribus aliis non vulgaris pruden-
 tiæ viris, se contulit. SS. Petri & Pauli
 Festo anno millesimo quinquagesimo sex-
 to ibi celebrato, & causa diffidorum di-
 ligenter discussa, Theodorico Abbati
 præceptum, ut monasterium eo modo,
 quo huc usque, regeret, Robertus vero
 Prior monitus, ut ei in cunctis submit-
 teretur.

Ita Monasterium S. Ebrulfi aliquam-
 diu pacem habuit. Sed cum Robertum
 indoles sua quiescere non sineret, iterum
 turbas commovit. Unde Theodoricus
 Abbas abire serio constituit; igitur S.
 Ebrulfi monachis ad Capitulum convo-
 catis denunciat, se ad peregrinationem Je-
 rosolymam suscipiendam accingi, suam-
 que Benedictionem impertitur. Tum
 primum Lexovium ad Episcopum suum
 delatus, eidem curam animarum sibi an-
 tea commissarum commendat, atque
 iter ingreditur omnibus amicis ejus di-
 scessum vehementer lugentibus. Ve-
 rum

rum ultra Insulam Cyprum non perve- Sæculum XI.
A.C. 1056.
nit, ibi enim cum Ecclesiam intrasset,
senio & laboribus confectus subito de-
fecit, animamque exhalavit, prima die
Augusti anno millesimo quinquagesimo
octavo. In eadem Ecclesia honorifice
sepultus, & Sanctorum numero adscri-
ptus est.

§. XXI.

Concilium Tolosanum.

Victor II. Papa Legatos suos Raimbal-
dum, Archiepiscopum Arelatensem, tom. 9. Conc.
p. 1034.
& Pontium Archiepiscopum Aquensem,
Tolosæ Concilium celebrare iussit, cui
Guifredus Archiepiscopus Narbonensis
cum Arnaldo Episcopo Tolosano, & qua-
tuordecim alii Præsules, universim octo-
decim interfuerunt. In hac Synodo de-
cima tertia Septembris anno 1056. con-
gregata tredecim Canones conditi, ple-
rique contra Simoniam; & in provinciis
Galliæ Hispaniæque, quousque illorum
Episcoporum Jurisdictio extendebatur,
observari jubentur. Inter alia statutum,
ut si quis Clericus eo consilio monasticam
professionem amplectatur, ut Abbas eli-
gatur, in illo monasterio semper mona- c. 5.
chus, & nunquam Abbas, sub pœna ex- c. 7.
communicationis esse compelleretur.

In eodem Concilio Berengarius Vi-
cecomes Narbonensis querelas adversus

Ss 2

Gui-

Sæculum XI. Guifredum Archiepiscopum exposuit in
A.C. 1056. hunc ferme modum: *Illo tempore, quo*

Ermengaldus avunculus meus Archiepiscopatum obtinebat, Ecclesia Narbonensi nulla pinguior ab Urbe Roma usque in Hispaniam fuit, agris & castris dives; Ecclesia libris & vasis argenteis abundabat, Canonici statutis horis officio Divino vacabant. Quo Archiepiscopo fatis functo, Narbonam ad nos venit Guifredus Comes Cerdaniensium, cujus sororis nuptiæ mihi obtigerant, parentibusque meis & mihi consilium suum aperuit, cupiens, ut filio suo, tunc decenni, Archiepiscopatus conferretur, & promittens, daturum se esse centum millia solidorum, quæ parens meus & Comes Rutenensis inter se partirentur. Nolebant acquiescere parentes mei, sed ego affinitatis fœdere motus & simulata deceptus amicitia in recusantes usque adeo excaudui, ut mortem genitoribus meis comminari ausus sim, nisi in meam concederent sententiam. Pater furori meo cedens consensit, Guifredus centum millia solidorum numeravit, nosque Archiepiscopatum contulimus ejus filio, qui juramento se adstrinxit, testem Deum invocans, se, si Antistes noster esset, uti est, nec nobis, nec nostris, nec Ecclesiæ Metropolitana damno futurum.

Postquam vero in Cathedra sedit, crescente ætate, cum sperarem ipsum mihi auxi-

auxilio fore, me nequitia Diabolica la- Sæculum XI.
 cessens ad indignationem commovit, novas A.C.1056.
 arces extruxit, & cum ingenti exercitu
 movens adversus me bellum funestum intulit, in quo utrinque mille ferme homines
 cæsi. Tunc vero castra, villas & prædia
 Ecclesiæ atque Canonorum abstulit Deo
 & famulantibus ei, deditque Diabolo &
 militantibus illi; unde jam Laici Bona
 Ecclesiastica tanquam allodialia possident.
 Inter hæc Eriballo Urgellitensi Episcopo
 e vivis erepto, Guifredus Archiepiscopus
 noster hunc Episcopatum Guilielmo fra-
 tri suo acquisivit, datis centum solidorum
 millibus. Cujus rei mihi nulla cura fuis-
 set, nisi id maximo meo damno fecisset;
 nam ut pecuniam promissam dare posset,
 thesauros Ecclesiæ suæ exhaussit, Cruces
 & scrinia Reliquiarum argentea, patenas Guifredus
 aureas argenteasque, abstulit, & in Hispa- Narbonen-
 niam missas aurificum Judæorum mani- lis.
 bus tradidit. Codices quoque, Cappas,
 chlamydes, Dalmaticas vendidit, Clerici
 in diversa sparsi, nullique nisi inopes &
 mendici supersunt. Quod vero pejus est
 & pudendum! Comitissæ Urgelli Patro-
 cinio & præsidio se se commisit, fidem in
 manibus mulieris jurans; quam ob rem
 non a me solum, sed etiam ab omnibus vi-
 ris nobilibus patriæ nostræ despici meri-
 tus est.

Sæculum XI.

A.C. 1056.

Præterea Berengarius contra Archiepiscopum querebatur, quod Treugam Sacram, quam se servaturum juraverat, violasset, quod Sedem Episcopalem in vicum non sine magno urbis Metropolitice damno transtulisset, quamvis postea redierit. Item accusabat, quod dotem uxoris suæ, quæ erat Archiepiscopi foror, detineret. Tumque prosequetur sermonem in hæc ferme verba: *Petii, ut causa nostra in Iudicio Episcoporum suæ provincie & Archiepiscopi Avellanensis discuteretur. Noluit. Petii, ut res ad Legatum Apostolicum & hocce Concilium deferretur. Recusavit. Tandem ad S. Petrum & Papam appellavi, promittens, me causam meam Romæ etiam defenderum. Contempsit. Quin etiam me & uxorem meam, & liberos meos & ditionem nostram excommunicavit, prohibuitque crudelis, ne parvulis Baptismus conferretur, ne Communio præberetur adultis, ne mortui sepelirentur. Nos autem, nisi timeremus Deum, vilipenderemus excommunicationem viri scelerati, a Victore Papa & centum viginti Episcopis anathematizati. Id factum anno superiore in Concilio Florentino creditur. Et iterum Berengarius. Scimus esse virum Simoniacum, qui omnes Ordines vendidit, & præsertim Episcopos usque ad ultimum obolum pecuniam constitutam solvere coegit.*

egit. *Quod si non creditis, Episcopum Sæculum XI. Lutevensẽ & Helenensem interrogate. A.C. 1056.*
Ecclesias in Ditione mea non ante, quam constitutam mercedem accepisset, consecravit. Quam ob rem has querelas vobis & Deo offero, Justitiam exspecto, quam si non consecutus fuero, ejus excommunicationem nibili faciam, Sacras Deo inducias in territorio meo non servabo. Rogo Papam in nomine Dei & Sancti Petri, ut me ab ista excommunicatione absolvat, causamque inter me & Episcopum meum judicet. Ego Romam ire vocatus non dubitabo, ipse nisi vinctus non ibit. Quæ has querelas Vicecomitis Narbonensis secuta fuerint, ignorantur.

§. XXII.

Henrici III. Imperatoris obitus. Henricus IV. Rex Germaniæ.

Henricus Imperator per literas invitatum ad se Papam excepit Goslariæ in Saxonia, ubi Festum Nativitatis Beatae Virginis octava Septembris, anno millesimo quinquagesimo sexto, plerisque proceribus Regni præsentibus celebravit. Inde Bothfeldam digressus cum publicorum malorum atrocitate acerbè affligeretur, ægrotavit, veniam ab omnibus, quoscunque læsisset, petiit, omnibus, qui se ad iracundiam provocassent, ignovit, terras, quas invaserat, restituit, & ele-

*Cont. Herm.
Lamb.
Schaf. Marian. Scot.*

Sæculum XI. & Henricum filium sui Henrici, Regis salutari,
 A.C. 1056.

& Aquisgrani vigesima prima Junii, anno
 millesimo quinquagesimo quarto corona-
 ti, confirmari voluit. Tandem ex mor-
 bo post dies septem extinctus est quinta
 Octobris, annos natus triginta octo, cum
 Rex annis septendecim, & Imperator
 quatuordecim populos rexisset. Eo qua-
 si consilio Principes totius Imperii poten-
 tissimos & clarissimos convocasse vide-
 batur, ut sibi morienti adessent; quippe
 præter Summum Pontificem Patriarcha
 Aquilejensis, Episcopus Ratibonensis, Im-
 peratoris propinquus, & Optimates tam
 Ecclesiastici, quam Laici pæne innumeri
 convenerant. Corpus defuncti Cæsaris
 Spiram translatum prope sepulchrum
 patris matrisque suæ in Ecclesia Beatæ
 Virginis, quam ipse extruxerat, sed nec-
 dum penitus perfecerat, terræ manda-
 tum. De hoc Imperatore in Annales
 relatum, quod in Festis præcipuis cul-
 tum Imperialem de more non nisi ex li-
 centia alicujus Episcopi, peccata sua
 confessus, & acceptis flagelli ictibus, in-
 duerit. Successit itaque defuncti filius,
 Henricus IV. necdum quinquennis, un-
 decima Novembris anno 1051. natus.
 Unde annos quinquaginta Imperium te-
 nuit. Primum Agnes Henrici Mater
 1051, Rempublicam rexit, quam Victor Papa
 in frequentissimo Conventu Coloniae ha-
 bito

vit. S. Ann.
 Col. 4. c. 6.
 ap. Sur. 4.
 Dec.

Lamb. an.
 1051,

bito cum Rege juvène, Balduino, Comi-Sæculum XI.
te Flandriæ, & Godefrido Duce Lotha. A.C. 1057.
ringiæ reconciliavit, totumque in Re-
gnum, ut potuit, utcunque pacem reve-
xit.

§. XXIII.

*Victoris II. obitus. Stephanus X.
Papa.*

Victor II. Papa, Festo Nativitatis Do-
mini Ratisbonæ apud Regem cele-
brato, in Italiam reversus, obiit in Thu-
scia, vigesima octava Julii anno millesi-
mo quinquagesimo septimo, postquam
annis duobus, mensibus tribus & dimi-
dio sedisset. Hujus obitus nuncio a Bo-
nifacio Episcopo Albanensi Romam cele-
riter perlato, complures Romani tam ex
Clericis, quam civibus Cardinalem Fri-
dericum, qui tunc Romæ versabatur, *Chro. Cass.*
adeuntes consulunt, quis ipsius judicio *l. II. c. 97.*
Papa eligendus esset. Reliquo illius diei
spatio, tota nocte, & sequente die in illa
deliberatione consumptis, tandem Fride-
ricus viros quinque nominat, inter illos,
qui in iis regionibus degebant, ut ipsi vi-
debantur, dignissimos, scilicet Humber-
tum Episcopum S. Rufinæ, Joannem Epi-
scopum Velitrensem, Episcopum Perusi-
num, Episcopum Tusculanensem, & Hil-
debrandum Subdiaconum. Romanis ve-
ro dicentibus, nullum ex his sibi place-

re,

Sæculum XI. re, sed ipsum Fridericum Abbatem, Ec-
A.C. 1057. clesiæ Pastorem, esse electuros, respon-
 dit, id solum futurum, quod Deus decre-
 visset. Putabant non nulli expectandum
 esse Hildebrandi reditum, qui in Thuscia,
 quo Victorem Papam secutus fuerat, re-
 manserat; sed alii rem neutiquam diffe-
 rendam esse rati, summo mane ad Fride-
 ricum Abbatem, in ædibus Pallariæ S.
 Andreæ diversantem, se conferunt, per
 vim ad Basilicam S. Petri ad vincula tra-
 hunt, Papam eligunt, & Stephanum (*)
 dicunt, quia illa die memoria S. Steph-
 ani Papæ secunda Augusti colebatur. In-
 de plaudentibus omnibus in Lateranum
 deducunt. Altera die, quæ erat Domi-
 nica, omnibus Cardinalibus, Clericis po-
 puloque confluentibus, & cum Neo-ele-
 cto ad Vaticanum procedentibus, lætis-
 simis omnium ordinum suffragiis conse-
 cratur.

Erat Fridericus Frater Godefridi Lo-
Mabil. Sæc. tharingiæ Ducis, maximis illius ævi Prin-
6. p. 2. p. 548. cipibus adnumerandi. Cum Archidia-
 cono munere in Ecclesia Leodiensi funge-
 retur, inde a Leono IX. Papa evocatus,
 & in Italiam deductus, Ecclesiæ Roma-
Sup. S. 4. næ Cancellarius constituitur. Idem ex
 tribus Legatis anno 1054. Constantino-
 polim missis unus fuit, sed in Italiam re-
 dux,

(*) Aliis Nonus, aliis Decimus dicitur.

dux, Papam e vivis excessisse, & Hen-
ricum Imperatorem sibi iratum compe-
rit, scilicet germano Godefridi Ducis,
quem Henricus inimicorum suorum in-
fensissimum habebat, maxime postquam
ille Dux Beatricem, Bonifacii Marchionis
Thusciæ viduam, matrimonio sibi jun-
xisset. Ut igitur Cæsaris indignationi
cederet Fridericus, ad Montem Cassinum
secessit, ubi a Richerio Abbate susceptus
Institutum monasticum professus est.
Richerio anno 1055. fatis functo, Petrus
monasterii Decanus, Senex venerabilis a
Monachis eligitur. Sed Victor II. Papa
hac electione se inconsulto facta offen-
sus Cardinalem Humbertum ad montem
Cassinum mittit, ad inquirendum quid
actum esset. Reclamabant monasterii
Seniores, dicebantque, secundum Regu-
lam & Sacræ Sedis indulgentiam nemi-
ni mortalium, nisi solis monachis com-
petere sibi Abbatem eligere. Petrum
Canonice & invitum fuisse electum, nec
fratres Cassinenses, quicunque id præci-
peret, alium Abbatem recepturos. Hum-
bertus, cum non haberet, quod oppone-
ret, discessit. Postea vero, quibusdam
monachis turbas cientibus, Petrus libe-
re se Præfulatu abdicavit; cumque Hum-
bertus Capitulum convocasset, Frideri-
cus monachus omnium suffragiis Fe-
ria VI. post Pentecosten vigesima tertia
Maji

Sæculum XI.
A.C. 1057.

ibid. p. 583.
Fridericus
Abbas Cassi-
nensis.

Sæculum XI. Maji anno millesimo quinquagesimo se-
A.C. 1057. ptimo Abbas electus est. Tum sine mo-
 ra in Thufciam ad Papam profectus, ab
 eo ex Cardinali Diacono Presbyter Ti-
 tulo S. Chrysogoni creatur, & Benedi-
 ctione Abbatiali consecratur, quam pro
 antiqua consuetudine Abbas Cassinensis a
 nemine nisi a Summo Pontifice accipiebat.
 Mox relicto Papa Romam se conferens
 possessionem Tituli sui S. Chrysogoni
 adiit; sed vix uno mense ibi commoratus,
 Papa accepto Stephani nomine ordinatur.

Stephanus quatuor mensibus Romæ
 moratus, Disciplinæ Ecclesiasticæ studio
 accensus, crebras Synodos habuit, in qui-
 bus de conjugis Clericorum & Presby-
 terorum, nec non de incestis consangui-
 neorum nuptiis actum. Omnes Cleri-
 cos, qui post interdictum Papæ Leonis
 incontinentes extiterant, de Choro Eccle-
 siæ exire præcepit, & quamvis relictis
 feminis pœnitentiam amplexi essent, ex
 Sanctuario ad tempus ejecit, & celebra-
 dæ Missæ licentiam in perpetuum dene-
 gavit. Circa Festum S. Andreae Papa
 Cassinum se contulit, ibique duobus men-
 sibus & ultra versatus usque ad Festum
 S. Scholasticæ decimam Februarii vitium
 proprietatis, quod a pluribus annis sen-
 sim irreperat, radicitus evelli iussit.
 Munus Abbatis servaverat; sed circa
 Natalem Domini gravissimo morbo cor-
 reptus,

*Petr. Dam.
 ad Episc.
 Taur. opusc.
 XVIII. c. 7.*

reptus, cum se moriturum crederet, Suc-^{Sæculum XI.}
cessorem sibi eligi curavit Desiderium ^{A.C.1057.}
monachum, quem & ipsum S. Petri Ca-
thedram conscendere videbimus.

§. XXIV.

Petrus Damiani Episcopus.

Stephanus Papa Petri Damiani merita ^{vit. Pet. c. 14.}
non ignorans e solitudine sua evoca-
tum, Episcopum Ostiensem & Cardina-
lium primum creavit, utpote virum Epi-
scopali fastigio dignum & Ecclesiæ variis
tempestatibus jactatæ maxime necessa-
rium. Hæc quidem Papæ, Episcoporum,
omniumque, qui Ecclesiam amabant,
de Petro erat opinio. Ipse vero ad re-
linquendam dilectam solitudinem per-
moveri non poterat, & omnibus viribus
reluctabatur. Hinc necesse fuit obstina-
to excommunicationis pœnam commi-
nari, nisi flecti se pateretur, & Papa ap-
prehensa cunctantis manu annulum de-
dit & Baculum pastorem, solemne in-
diciu, quod cum Ecclesia Ostiensi Sa-
cra Sponsalia iniret. At ille nunquam
non vim sibi illatam esse querebatur, &
Episcopatus onera a se amoliri cupiebat.

Ad illud tempus, quo ad Episcopa-
lem Dignitatem evectus est, referri pot-
est Petri Damiani epistola data ad Epi-
scopos Fratres suos, id est, septem Epi-
scopos Cardinales, quos Episcopos Ec-
clesiæ

Sæculum XI. siæ Lateranensis vocat, quod ipsorum
A.C. 1057. esset absente Papa ibi Sacra peragere.

Cod. Vat. Dicebantur etiam Collaterales, quod a
ap. Baro. an. Pontificis latere vix unquam discederent.
1057.

Item Hebdomadarii, quod vice sua singulis Hebdomadis ministrarent. In exordio autem epistolæ Petrus in lamenta ob grandia Ecclesiæ mala effunditur. *Disciplina Ecclesiastica*, inquit, *ferme ubique jacet, Episcoporum congrua veneratio non est, Canones spernuntur, cuncti cupiditatibus suis indulgent. Christianorum nomen gerunt, & nomen Judæorum vivunt.* Deinde ostendit; Dignitatem Episcopalem non in exteriori pompa, non in vestibis magnifici operis, non in auro, aut cultu corporis pretioso, ut tunc perditæ ætatis mos ferret, non in equorum generosorum hinnitu, non in Equitum Præsulem comitantium multitudine positam esse, sed puritate vitæ & omnium virtutum exercitio sustentari.

Illam admonitionem Apostoli incul-
1. *Tim. 3, 2.* cat; Episcopum oportere esse irreprehensibilem, & adjicit: *Væ illis, qui cum mali sint pejores fiunt, gradum consequi cupientes, in quo optimi esse deberent. Hujusmodi sunt, qui abjecto amore patriæ Regum exercitus sequuntur in Regiones barbaras & ignotas. Ducuntur fortius Bonorum caducorum amore, quam spe celestis*

stis mercedis, atque ut aliis aliquando im- Sæculum XI.
perare possint, prius servorum instar sub- A.C. 1057.
jiciuntur. Non tam caro emerent Di-
gnitates Ecclesiasticas, si semel tantum pe-
cuniam darent. Nam sicut triplicis ge-
neris dona sunt, quibus Patronos nostros
demereri solemus, ita etiam triplicis ge-
neris dantur Simoniaci; namque alii ma-
nu pecuniam tradunt, alii gravi corporis
labore serviunt, alii lingua assentantur.
Nunc vero, qui Reges ad castra profici-
scientes ignavi comitantur, in omni gene-
re Simoniaci esse convincuntur.

Stephanus Papa Abbatiam Montis- *Chro. Cass.*
 Cassinensem quoad viveret sibi servare. *l. III. c. 9.*
 animo constituerat; unde approbata De-
 siderii Monachi electione, a proposito ta-
 men non dimotus fuerat, eum Legatum
 suum ad Imperatorem Constantinopoli-
 tanum mittendi, sed illud denique de-
 creverat, ut si Desiderius ab hac profe-
 ctione rediret, se superstiti, ei Regimen
 Abbatiae committeret, si vero, prius-
 quam Desiderius reverteretur, naturæ
 debitum solvisset, eum Abbatem recipe-
 re nemo recusare præsumeret. Cete-
 rum Papa cum Desiderio Constantinopo-
 lim misit Stephanum Cardinalem, & Mai-
 nardum postea Episcopum S. Rufinæ, eis-
 que epistolas Imperatori reddendas tra-
 didit, jubens, ut Legatione sua perfun-
 cti celeriter remearent. Hæc ineunte
 anno

Sæculum XI. anno millesimo quinquagesimo octavo
A.C. 1057. acta.

§. XXV.

*Theodoræ obitus. Isaacus Comnenus
 Imperator.*

Cedr. p. 791. Illa vero tempestate Græcis imperabat
Zonar. lib. XVII. c. 29. Isaacus Comnenus. Nam Theodora,
 cum esset jam anus, & mortuo Constantino Monomacho, ineunte mense Decem-
 bri, anno millesimo quinquagesimo quarto, sola Imperatrix superstes, nullum salu-
 lutavit Imperatorem, ut obsequeretur suasionibus Spadonum suorum, qui ejus
 nomen & auctoritatem obtendentes rerum potiebantur, præcipua Imperii munia inter se partiti. Ipsa, licet vetula, plurimos Regni annos sibi pollicebatur, validis corporis viribus fisa, & adulatione quorundam monachorum, qui eam pluribus sæculis sanam & incolumem futuram promiserant, delusa. At non plus anno uno & novem mensibus regnavit.
Scylitz. Leone Acridano Bulgarorum Archiepiscopo vita functo Theodulum Monachum, patria Iconiensem, Monasterii S. Mocii Abbatem, scientiarum quidem profanarum rudem, sed Theologica Disciplina apprimè excultum & virtutibus ornatissimum subrogavit. Itaque Theodora, postquam Solium Græcorum tenuisset toto anno millesimo quinquagesimo
 quino

quinto, & quinquagesimo sexto usque ad Sæculum XI.
 diem vigesimam secundam Augusti anno A.C. 1057.
 Salutis 1056. Mundi conditi sexies mille-
 simo quingentesimo sexagesimo quarto,
 Indiétione nona, obiit, nunquam matri-
 monio ligata. Cum ea Basilii Macedo-
 nis stirps extincta est.

Ad extrema deductam Evnuchi im-
 pulerunt, ut Imperatorem pronunciaret
 Patricium Michaellem Stratioticum, se-
 nio gravem, solius belli artibus instru-
 ctum, sed cetera Imperio imparem.
 Hinc post breve tempus seditiones in
 eum commotæ, & tandem decima Junii
 anno Salutis millesimo quinquagesimo se-
 ptimo, Mundi sexies millesimo quingen-
 tesimo sexagesimo quinto, Indiétione de-
 cima, Isaacus Comnenus Imperator sa-
 lutatus. Michael quidem bellum adver-
 sus æmulum gerere parabat, sed ante
 duorum mensium lapsum loco cedere co-
 actus est. Ubi Patricii complures Isaa-
 cum Civitati Constantinopolitanæ im-
 minere sciverunt, die ultima Augusti
 summo mane ad S. Sophiam sequente ma-
 gno agmine confluunt clamantes; de-
 scenderet Patriarcha, instare enim diffi-
 cillimum negotium, atque ipsius consilio
 opus esse. Tunc autem adhucdum Mi-
 chael Cerularius sedebat, qui in suo con-
 clavi obseratis foribus manens, & descen-
 dere nolens, misit nepotes suos, qui ad

Hist. Eccles. Tom. XIV.

T

se

Sæculum XI. se referrent, quid Patricii vellent. Cum
A.C. 1057. vero seditiosi minarentur, se Patriarchæ
 nepotibus mortem esse illaturos, nisi pro-
 tinus ipse veniret, descendit, vestibis
 Pontificiis ornatus, & indignans, quod
 Patriarchæ vis pararetur. Tum eum in
 Ecclesiam portatum prope Altare collo-
 cant, & rogant, ut iuramentum eorum
 Scripto Michaeli traditum ab ipso repe-
 teret, moxque Comnenum Imperatorem
 proclamant, & omnes, Reipublicæ ho-
 stes, illos esse edicunt, qui non consen-
 tirent. Nemo prius Michaeli Patriar-
 cha, hanc electionem sibi probari, pro-
 fessus est, consentiente etiam Theodoro
 Patriarcha Antiocheno tunc præsentem, &
 exclamante, diruendas esse Optimatum
 ædes, qui repugnarent.

Illico Patriarcha Constantinopolita-
 nus ad Comnenum nuncios misit, qui
 monerent; iter Constantinopolim acce-
 leraret, & pro accepto a se beneficio gra-
 tum animum afferret. Michaeli vero
 Stratiotico denunciari iussit; e Regia ex-
 cederet, jam alteri destinata. Unde
 omnibus perspectum factum est, Michael-
 lem Cerularium contrariam mentem si-
 mulasse, & seditionis non conscium mo-
 do, sed etiam auctorem extitisse. Mi-
 chael Stratioticus ex Metropolitidis ad se
 missis & petentibus, ut Imperio se abdi-
 caret, quæsit, quam mercedem, si ob-
 seque-

sequeretur, sibi Patriarcha promitteret, Sæculum XI.
A.C. 1057.
illisque respondentibus, fore, ut ipsi Regnum Cœli obtingeret, protinus purpuram ceteraque Dignitatis insignia abjicit, & e Palatio descendit, quasi vero magno suo merito Imperium reliquisset, quod amplius servare non poterat. Sceptrum uno anno & decem diebus rotaverat. Altera die prima Septembris Comnenus Constantinopolim intrat, & in Magna Ecclesia solemniter a Patriarcha coronatur.

Isaacus Comnenus ortus ex antiqua *Cang. famil.*
Byz. 28.
familia, quæ ex Italia advenisse credebatur, patrem habuit Manuelem, sub Imperatore Basilio *Bulgaroſtano* toti Orienti præfectum, qui ante Imperatorem facis cedens, ejusdem præsidio filios, quos relinquebat, commendavit. Erant Manueli duo filii Isaacus & Joannes, quem *Curopol.*
p. 808.
Isaacus, Imperium consecutus, Curopalatam & deinde Domesticorum Præfectum creavit. Ex posteris hujus Joannis plures in Imperiali folio fulserunt. Isaacus belli peritissimus, quæ sub regno Antecessorum suorum errata fuerant emendare, & ærarium exhaustum implere studuit. Eo consilio quorundam monasteriorum opes accidit, & postquam rationem iniri jussisset, quantum singulis monachis sustentandis, salva paupertate, quam voto edito promississet, sufficeret,

T t 2

super.

Sæculum XI. A.C. 1057. superflua ad utilitatem Reipublicæ con-
vertit. Id non nullis sacrilege factum
videbatur, alii econtra æquitatem Prin-
cipis laudabant, monachis adimentis oc-
casionem, ne in deliciis vivere & vicinis
suis lites movere possent. (*)

p. 807. Isaacus Imperator Magnæ Ecclesiæ
Constantinopolitanæ potestatem reddi-
dit, libere sua negotia Imperatore incon-
sulto pertractandi, cumque ejus Ante-
cessores Oeconomos redditibus præfice-
rent, & custodes thesauri Ecclesiastici
constituerent, ipse omnia tam circa res,
quam personas Patriarchæ arbitrio reli-
quit. Antiquam quoque consuetudinem
circa

(*) Wenn die reichen Klöster in der That dem
Staate schädlich waren, so hat Isaacus Comne-
nus gerecht und klug gehandelt, daß er ihnen das
überflüssige entzogen. Die Protestanten aber ge-
hen zu weit; ja reden und handeln wider die Bil-
ligkeit und die Lehre Jesu Christi, wann sie die
Klöster gar abgeschafft wissen wollen. Der Herr
Windheim in seinen Erklärungen über Mosheims
Kirchenrecht im ersten Hauptstück saget: es habe
in der Kirche die Meinung eines eingebildeten Ver-
dienstes der freywilligen Armuth eingerissen. Al-
lein, Herr Windheim, die Verdienste einer frey-
willigen Armuth bestehen nicht in einer Einbil-
dung. Denn Christus saget im Evangelio Matth.
XIX. Si vis perfectus esse, vade, vende quæ
habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in
cælo;

circa jura Episcoporum in Ordinationibus & pensionibus Parochialibus reve-
xit, nempe pro Ordinatione simplicis Clerici vel Lectoris petere licebat unum nummum aureum, pro Ordinatione Diaconi tres, itidemque tres pro Presbyteri Consecratione, & universim septem. A Parochia, quæ triginta patresfamilias numerabat, accipere poterant unum nummum aureum, duos argenteos, unum vervecem & alia, quæ enumerantur. Ab aliis parochiis pro numero Fidelium pensiones varie exigebant. Ex his in Ecclesia Græcorum Ordinationes gratis non fuisse collatas videmus.

Sæculum XI.
A.C. 1057.

Jus Græco.
Rom. lib. 2.

p. 121.

v. *Cang.*

Glos. Sar.

Gr. p. 578.

T t 3 §. XXVI.

cælo; & veni, sequere me. Wiederum lesen wir an eben diesem Ort die Worte des Heiligen Petrus v. 27. Tunc respondens Petrus, dixit ei, ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Da sehen wir, daß Christus die freywillige Armuth den Christen gerathen habe, damit sie ihnen einen Schatz in dem Himmel sammelten, und daß der Heil. Petrus geglaubt habe, solche verdiene eine Belohnung, weil es Christus versprochen hätte. Der Herr Windheim aber will es besser verstehen, als der Heil. Petrus. Für wahr ein mißliches Ding, wenn jemand ohne Zeugnisse der Kirche sich die Auslegung der Heiligen Schrift anmasset.

Sæculum XI.
A.C. 1057.

§. XXVI.

Obitus Michaelis Cerularii. Constantinus Lichudes Patriarcha.

Curopat.
p. 808.

Michael Cerularius Patriarcha satis ca-
ro emptam sibi Imperatoris amici-
tiam ratus, immodeste Principem adire,
nova quotidie beneficia petere, atque
etiam, quando petita denegabantur, mi-
nari, se eum quem evexisset eodem bra-
chio posse deprimere. Præterea, inso-
lens factum! caligas purpuratas, Cæsa-
reæ Majestatis insigne, induere ausus,
dicebat, vix ullum, & ne vix quidem, in-
ter Imperium & Sacerdotium esse discrimen.
Cum vero a fidis hominibus ad
Imperatoris aures hæc linguæ intempe-
rantia delata fuisset, Michaelis consilia
antevertere, & in Festo Archangelorum,
quo Patriarcha Constantinopolitanus Of-
ficium Divinum in eorum Ecclesia cele-
brare debebat, rem exequi statuit (nempe
in Festo S. Michaelis a Græcis sexta
Septembris celebrari solito) igitur illa
die Imperator *Baranguas*, id est, corporis
sui custodes mittit, qui Patriarcham de
throno suo probrose abstractum & mulo
impositum unacum nepotibus suis ad
maris littus perducunt, navemque con-
scendere jussu in Proconesum exilii sui
locum devehunt. Tum Imperator, post-
quam cum quibusdam Metropolitibus de
ratio-

ratione Michaellem deponendi delibera- Sæculum XI.
A.C. 1057.
set, ad eundem misit, qui hortarentur,
ut Pontificatu se abdicaret, si Depositio-
nis infamiam in publico Concilio vellet
effugere. Respondit Patriarcha tanta
constantia, ut jam Imperator spem abji-
ceret, fortem virum deponi posse. Sed
ecce, Isaacum hac de re sollicitum interve-
niens Patriarchæ mors (*) ab ægritudine

T t 4   animi

(*) Da haben wir den Cerularius, einen hoch-
müthigen, und wider seinen Kayser zweymal auf-
rührischen Mann, der sich nicht gescheuet, den Na-
men des Römischen Pabstes aus dem Constantino-
politaniſchen Kirchenbuch auszulöschen, und also
eine Kirche ohne Oberhaupt, ohne Regierung, ohne
Einigkeit stiften wollen. Er war ein Vorläufer
des Luthers, welcher auch so unsinnig wider den
Römischen Stuhl getobet, und das Haupt vieler,
wider sich selbst, wie die Cadmeische Saat, freiz-
tender Kirchen geworden ist. Der Herr Wind-
heim in seinen Anmerkungen über den Mosheim
will auch eine Kirche ohne Regierung behaupten,
und saget p. 25. Die ganze Gemeinde soll das
Recht haben, dasjenige zu bestimmen, was
zur äußerlichen Einrichtung des Gottesdien-
stes und zur nöthigen Ordnung erfordert
wird. Und dieses will er darthun aus der Stelle
Matth. XVIII. 17. ich will solche herſegen: Si au-
tem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethni-
cus & Publicanus. Amen dico vobis, quæcun-
que alligaveritis super terram, erunt ligata & in
caelo,

Sæculum XI. animi liberavit. Tunc vero poenitentia
A.C. 1057. subiit, quod Patriarcham pessime habuisset

cælo, & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cælo. Mit diesen Worten stiftet Christus eine geistliche Regierung in seiner Kirche, und giebet den Vorstehern derselben eine geistliche Gewalt zu binden und aufzulösen. Die Auslegung aber des Windheims ist widersinnlich, und streitet wider andere Stellen der Heiligen Schrift. Denn gar keine, oder doch eine der Democratischen ähnliche Regierung ist mit den Worten Jesu Christi unvereinbarlich, da er Matth. XVI. zu Petro spricht: Et tibi dabo claves Regni Cælorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cælis. Und sehen wir hier, daß Jesus Christus nicht der ganzen Gemeinde, sondern dem Heil. Peter allein eine sonderliche Gewalt und Recht, seine Kirche zu regieren, zulegt. So haben diese Stellen der heiligen Schrift alle rechtglaubige Lehrer mit der allgemeinen Kirche tausend fünf hundert Jahre ausgesagt, und ein abtrünniger Mönch, wie Luther, ist dawider kein glaubwürdiger Zeug.

Ferner saet Herr Windheim in seiner Anmerkung p. 25. Aus diesem ergiebt sich der groſſe Unterschied zwischen der Kirche Christi und einer andern Gesellschaft. Wir setzen denselben nicht darinn, wie die Päbſtler, daß die weltliche Obrigkeit über die geistlichen Personen, über die Güter der Kirche, und überhaupt

set, & in suo monasterio honorifice sepe Sæculum XI.
 liri eum iussit. Miraculum quoque Im- A.C. 1057.

T t 5

pera-

haupt in Kirchlichen Dingen nichts zu sagen habe. Mein, diese Lehre verabscheuet das ganze neue Testament, so wie die Vernunft. Unvergleichlich, Herr Windheim! denn freylich ergiebt sich aus diesem, daß er in seiner Unwissenheit eine grobe Unwahrheit und Verleumdung hingeschrieben. Denn z. B. in Oesterreichischen Erblanden und in Bayern hat die Landesherrschaft über die Güter der Kirche, der Klöster, und geistlichen Gemeinden, ja auch über die Personen, in so weit solches dem gemeinen Wesen nützlich oder schädlich seyn kann, alles zu sagen; ja es besizet in Bayern kein Kloster unbewegliche Güter, oder auch nur eine einträgliche Gerechtigkeit, von was Art solche immer seyn mag, von welcher nicht der Landesfürst, wie es billig, eine Abgab einzieht. Uebrigens schämen wir uns nicht Päpstler zu seyn; denn der kein Päpstler ist, hat noch nie erwiesen, und kann auch nicht erweisen, daß er ein rechtglaubiger Christ sey.

Ich lese wiederum im allgemeinen Kirchenrechte der Protestanten des Herrn Mosheims p. 150. Wir haben also einige Rechte der Kirche wiederum zugestellet. An statt des Bischofes haben wir den Landesherrn gewählt. Und 152. Allein wir haben den Pabst, und die Person des Bischofes weggerworfen, und den Landesherrn an ihrer statt gesetzt. Was ist dieses? Der Heil. Paulus Act. c. 20. vos Spiritus
 S. po-

Sæculum XI. peratoris mentem tetigit, quod in manu
A.C. 1057. Patriarchæ accidisse dicebatur, cujus di-
 giti decussati, quasi Episcopi Benedictio-
 nem pronunciantis, permansissent. (*)

Defuncto Cerulario Patriarcha Con-
 stantinopolitanus electus est Constanti-
 nus Lichudes, Protovestiarius seu Ve-
 stiario Præfectus, suffragiis Metropolita-
 rum, Clericorum, populi que suffultus,
 qui

S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei &c.
 oder vielmehr Gott der Heil. Geist hat die Bi-
 schöfe über seine Kirche gesetzt, und die Recht-
 gläubigen haben es also fünfzehn hundert Jahre
 geglaubt und gehalten. Und ein junger Herr, wie
 Luther, will solches abschaffen; seine Jünger ha-
 ben die Bischöfe weggeworfen. Ey, ey! Herr
 Mosheim, Herr Windheim! wie von Herzen
 schlecht ist euer Kirchenrecht! Daß die Katholi-
 sche Kirche kein Staat im Staate sey, wird ein an-
 dersmal vorkommen.

(*) Studioso Lectori omnino notandum est,
 quod hic dicit Natalis Alexander Hist. Eccles.
 Sæc. XI. & XII. pag. m. 162. *Schisma tamen
 Cerularii in universam Ecclesiam Orientalem
 hoc Sæculo non est propagatum: Siquidem Ale-
 xander II. anno 1071. misit ad Michaellem Impe-
 ratorem Petrum Episcopum Anagninum Apo-
 crisiarium, qui Constantinopoli mansit unum an-
 num. Nec aliam ob causam Gregorius VII.
 anno 1078. Nicephorum Botoniatam excommu-
 nicavit, quam quod Michaelle, qui cum Latinis
 communicabat, ejecto, Imperium usurpasset.*

qui Imperante Constantino Monomacho Sæculum XI.
A.C. 1058.
rebus in Curia & Republica feliciter ge-
stis magnam sibi gloriam pepererat. Non
nullis tamen ejus electioni adversanti-
bus, Imperator occasione usus, qua
Patriarcharum electionem suæ subjice-
ret potestati, cum Constantinus Presby-
ter fuisset ordinatus, consecrationem
Episcopalem differri præcepit, usque
dum Constantinus in Concilio causam
suam diceret. At ipse, cui consilium
Joannis Comneni subolebat, omnibus,
quæ objiciebantur, dilutis prætextum
Ordinationem suam differendi sustulit.
Hic Patriarcha a munificentia laudatus,
cura pastoralis non solum Ecclesiasticos
viros, sed etiam totum populum fove-
bat.

§. XXVII.

Stephani Papæ obitus.

Stephanus Papa a Monte Cassino deci- Chro. Cass.
ma Februarii anno millesimo quin- l. 11. c. 98.
quagesimo octavo Romam remeans, eo-
dem deduxit Alfanum Monachum, ele-
ctum Archiepiscopum Salernitanum,
quem in Hebdomada quatuor tempo-
rum mense Martio Presbyterum, & Do-
minica sequente Archiepiscopum ordina-
vit. Post modicum exinde temporis
spatium ad Præpositum Montis Cassini
mandata misit; quam celerrime posset c. 99.
&

Sæculum XI. & secreto aurum omne argentumque
A.C. 1058. quod in Thesauro Monasterii reperiretur,
 ad se deferret, addito promisso, se longe
 majorem divitiarum vim brevi remissu-
 rum. Nam in Thusciam proficisci con-
 stituerat, cum Duce Godefrido fratre
 suo consilia collaturus, cui coronam Ca-
 saream destinasse dicebatur, & postea
 cum eo reverti, ut Normannos, quam
 gentem summe averfabatur, ex Italia eji-
 ceret. Monachi Cassinenses, acceptis
 Papæ mandatis afflictissimi, nihilominus
 altera die jussa exequuntur. Sed Papa
 conspecto thesauro, quem attulerant,
 exhorruit; tum etiam fratrum mœrore
 & quadam visione, quæ uni eorum ob-
 jecta fuerat, commotus, facti pœnitens,
 fuis lacrymis divitias reddidit, solam
 imaginem, quam ex Græcia attulerat,
 servans. Quin etiam sive ante, sive post
 illud tempus Monasterium Cassinense
 pretiosis muneribus cumulavit.

Episcopis deinde, Clericis populoque
 Romano in Ecclesia convocatis districte
 præcepit, ut si contingeret ipsum mori,
 absente Hildebrando Subdiacono, qui in
 Reipublicæ causis ad Imperatricem mit-
 tebatur, ad novam electionem non pro-
 cederent, sed Sedes Vacans usque ad re-
 ditum Hildebrandi esset, & tunc ille eli-
 geretur Ecclesiæ pastor, quem Hilde-
 brandus idoneum judicaret. Rebus ita
 com-

compositis Stephanus Papa iter in Thusciam suscipit, ubi non post longam moram subito morbo corripitur, ex quo Florentiæ vigesima nona Martii, anno millesimo quinquagesimo octavo decessit. Morienti adfuit S. Hugo Abbas Cluniacensis, qui tunc Florentiæ versabatur. Sepultus est vero magna pompa in Ecclesia Cathedrali, ubi non nulla etiam patrata miracula dicuntur.

Sæculum XI.
A.C. 1058.

vit. S. Hug.

§. XXVIII.

Benedictus Antipapa.

Inter hæc Gregorius filius Alberici Comitis Tusculani, & Girardus Galefensis, comperto Pontificis obitu, Romæ noctu cum potentissimis urbis civibus & magno armatorum agmine conveniunt, Joannem Episcopum Velitrensem in Sedem Apostolicam intrudunt, & Benedictum appellant. Petrus Damiani, ut Stephani Papæ Decretum servaret, cum ceteris Cardinalibus reclamabat, anathema illis dicens, qui Papam factiose elegerint. Quia vero Joannis Velletrensis Fautores viribus erant superiores, Petrus alique adversantes fugere, & in diversis locis latere coacti. Ceterum cum Petro Damiani, Episcopo Ostiensi competiisset Papam consecrare, ipso fuga elapso Gregorius, & suæ factionis homines, Archipresbyterum ejusdem comprehensum vi adhi-

Sæculum XI. adhibita trahunt, & Benedictum suum
 A C. 1058. coronare cogunt, Dominica Passionis
 quinta Aprilis, anno millesimo quinquage-
 simo octavo. Is Sacram Sedem mensibus
 ferme decem tenuit. Pallium Stigando
 Archiepiscopo Cantuariensi, qui id be-
 neficii a Legitimis Pontificibus obtinere
 non potuerat, concessit. Nam hic Præ-
 sūl, qui jam prius relicta Ecclesia minus
 pingui ad Vintoniensem transierat, sim-
 plicitate Eduardi, optimi Regis, abusus
 Archiepiscopatum sibi conferri curave-
 rat, nec tamen Episcopatu aliisque com-
 pluribus Abbatiis se abdicaverat. In ne-
 gotiis sæcularibus exercitatus, lite-
 rarum tamen ignarus erat, ut plerique
 illa ætate Angliæ Episcopi; hinc causas
 Ecclesiæ perinde ac Reipublicæ tracta-
 bat, atque Episcopatus & Abbacias pa-
 lam venales habens ambitioni & avari-
 tiæ indulgebat. Ita Sedem Cantuarien-
 sem annis septendecim tenuit, cumque
 impetrare hætenus non valuisset, quam-
 vis illa tempestate Romæ pecunia mul-
 tum posset, ut sibi Pallium mitteretur,
 consilium cepit, Papam venerandi hunc
 Benedictum, quem ceteri Archiepiscopi
 ludibrio habebant. Atque ut gratum
 animum ostenderet Benedictus, eum
 Pallio decoravit. Romani Benedicto
 cognomen *Mincio*, seu magis *Minchione*,
 quo

Malmesb.
Pontif. l. 1.
p. 204.

quo homo stupidus idiomate Italico significatur, per contemptum dederunt. Sæculum XI.
A.C. 1058.

Desiderio Abbate duobusque aliis Stephani X. Papæ Legatis Barri commodos ventos expectantibus, ut Constantinopolim solverent, sub noctem ante Dominicam Palmarum Monachi a monte Cassino advenientes nunciant, ad meliorem vitam transisse Pontificem, & totius Congregationis nomine rogant, ut sine mora reverteretur, ac Monasterii regimen susciperet. Desiderius, ubi illuxit, iter arripit, timens ne a Normannis detineretur, sed sine causa; nam potius Guischardus eorum Dux iter facienti prædiarios & equos concessit. Itaque ad montem Cassinum pervenit summo mane in Festo Resurrectionis Domini, & ipsa die in possessionem Monasterii mittitur a Cardinali Humberto, qui, ut Schismaticorum insidias effugeret, Roma illuc diverterat. Chron. Cass.
l. III. c. 9. 10.

§. XXIX.

Nicolaus II. Papa.

Post reditum Hildebrandi, Legatione ad Imperatricem perfuncti, comperita Electione, quam aliqui Romæ clarum Stephani Papæ præceptum moliti fuerant, Florentiæ moram trahens, datis ad Romanos electionem Benedicti damnantes literis, cum eorum consensum

c. 13.

Sæculum XI. sum nulla addita conditione recepisset,
A.C. 1058. Papam elegit Gerardum, Episcopum Flo-

rentinum, in Regno Burgundiæ natum. (*)
 Hæc electio sine tumultu sub præsidio

Lamb. an. peracta, & Gerardus Nicolaus II. dictus.

1059. Inter hæc Optimates Romani, missis in
 Germaniam nunciis, Henrico Regi pro-
 mittunt, fidem se servaturos esse, qua se
 parenti ipsius obstrinxissent, ideo etiam
 se tamdiu distulisse electionem Summi
 Pontificis. Rogant, ut quem vellet Ro-
 mam Legatum mitteret, quippe per fa-
 ctionem hominum, contra Canones
 quemquam in Sacram Sedem intruden-
 tium, legitimam electionem Pontificis
 impediri non posse. Rex Proceribus ad
 consilium adhibitis Gerardi electionem
 Romanis Germanisque gratam ratam ha-
 buit, & Godefrido Principi, ut eum Ro-
 mam deduceret, præcepit.

Petrus Damiani super negotio du-
 III. *Epist. 4.* plicis hujus electionis a quodam Archi-
 episcopo consultus respondit in hunc
 modum: *Qui hodie Sacram Sedem tenet*
 (loquitur de Benedicto Antipapa) *Simo-*
niacus est, meo quidem judicio, nulla ra-
tione absolvendus; cum nobis, scilicet
omnibus Episcopis Cardinalibus reclaman-
tibus,

(*) Hic secundus est, qui Hildebrandi aucto-
 ritate ad Summi Pontificatus apicem pervenit.

tibus, & anathema frustra intorquentibus, Sæculum XI.
A.C.1058.
noctu factiose, & armatorum agmine te-
ctus in possessionem Sedis missus fuerit.

Deinde ejus fautores largitionibus rem
persici posse putarunt, pecunia in plebem
per omnia Urbis compita sparsa, in ædi-
bus passim malleorum ictus audiebantur, S. Petri Da-
miani Epi-
stola.
quibus nummi signabantur, S. Petri the-
saurus ad satiandam avaritiam Discipulo-

rum Simonis Magi exhauriebatur. Cum
vero ad causæ suæ defensionem dicat, quod
coactus fuerit Papa esse, quamvis id satis
exploratum non habeam, nolo id ipsum ta-
men absolute negare; nam homo iste tam
obtusum a natura ingenium accepit, ut
credi possit nescivisse, quid pro se amici
importuni molirentur. Noxius tamen
est, quia in luto, in quod eum aliorum con-
jecit malitia, propria voluntate hæret.

Sed nolo in enarranda ejus electione
longior esse. Dum vero nos Episcopi in
diversis locis latitamus, quidam Presbyter
Ecclesiæ Ostiensis, literarum tam rudis, ut
ne quidem alphabetum cognoscat, vi adhi-
bita a Satellitibus Satanæ abstrahitur, ad
eum, quem ipsi elegerant, in Sacram Se-
dem invebendum. Intelligis utique, vir
Jurisprudentiæ Canonice perite, hoc so-
lum adjunctum ad eos damnandos sufficere.
Si enim deponendus est Presbyter, qui mu-
nere Episcopi fungi ausus est, quid illi fa-
ciendum, quem hujusmodi Presbyter ordi-

Hist. Eccles. Tom. XIV. Uu na-

Sæculum XI. navit. Responderi potuisset; cum Joannes jam prius Episcopus Vellitrensis esset, non aliud opus fuisse, quam ut investiretur, quod Presbyter præstare poterat.

Petrus Damiani deinde refert Decretum Stephani Papæ, ne ante reditum Hildebrandi electio fieret, & de Gerardo subjungit: *Quod spectat ad Papam electum, hæc mea est de ipso opinio: est satis literatus, excitati ingenii, sine suspitione castus, in erogandis eleemosynis pius. Plura non addo, ne magis unius hominis laus, quam totius Ecclesiæ emolumentum mihi curæ esse videatur. Alter autem econtra, si vel unum, non dicam Psalmum, sed cujuscunque Homiliæ versiculum mihi valet exponere, victas manus do, ejusque pedes exosculor. Monuisti, ut secreto responsorias mitterem, ne in adversa incurrerem. Absit a me, ut in tali negotio aspera perpeti subterfugiam. Quin peto, ut epistola ista in publicum spargatur, sicque, quid de communi omnium Christianorum periculo sentiendum sit, omnibus notum fiat.*

Nicolaus II. Papa electus ad consilium adhibet Hildebrandum & Cardinales quærens, quid in causa Antipapæ agendum esse existimarent. Statutum, Concilium Sutrii, Patrimonii urbe, celebrandum esse, ad quod non solum Episcopi

scopi Thufciæ & Longobardiæ, sed etiam Sæculum XI.
 Godefridus Dux & Guibertus Cancellarius A.C.1059.
 rarius invitarentur. Et sine mora, quod *Gest. Rom.*
 placuerat, executi sunt. Hujus Concilii *Pont. ap.*
 fama ad Antipapam perveniente, pœnitentia ductus, relicta Sacra Sede ad ædes
 proprias remeavit. Quod cum Nicolaus Papa percepisset, Cardinalibus ite-
 rum ad consilium vocatis, cum iisdem & Godefrido Duce Romam se contulit,
 sed placide, nullis armatis comitantibus. Agebatur vero annus millesimus quin-
 quagesimus nonus, & mensis Januarius. Igitur Nicolaus Papa a Clericis populo-
 que congruo honore Romæ exceptus Sacra Sedi a Cardinalibus de more impo-
 nitur. Post paucorum dierum lapsum Joannes Antipapa amicorum consilio im-
 pulsus, Pontificis conspectum subit, ejus pedibus provolvitur sancte affirmans, se
 vim fuisse passum, non tamen negans, nec usurpatoris, nec perjuri notam ple-
 ne a se amoliri posse. Papa latam in eum excommunicationis Censuram su-
 stulit, ea conditione, ut ab Ecclesia S. Mariæ Majoris non discederet, ac ab
 Episcopatu & Presbyteratu depositus es-
 set. Ita extinctum est Schisma; sed aliud Papam non modice affligebat, quod
 scilicet Præfecti a Pontificibus constituti Ducatum Romanum & Jura Ecclesiæ a se
 usurpata omnibus viribus sibi retinerent.

Sæculum XI.
A.C. 1059.

§. XXX.

Desiderius Abbas Cardinalis.

Chro. Cass.
l. III. c. 13.

Porro Nicolaus Papa misso ad Montem Cassinum nuncio Desiderio Abbati præcepit, ut sibi in Marchiam proficiscen-
ti occurreret, & Abbas in Monasterio Farvensi ad eum perveniens inter sincere amicitiae signa exceptus est. Papam deinde Auximum comitatus, ibidem sexta Martii, secundo Quadragesimæ Sabbato, Presbyter Cardinalis Titulo S. Cæcilie ab eo ordinatus est, & altera die, Dominica, Benedictionem Abbatialem ab eisdem manibus accepit, amplissimamque omnium privilegiorum Monasterii confirmationem. Præterea Summi Pontificis Vicarius ad reformanda omnia monasteria in Campania, Principatu, Apulia & Calabria constitutus est.

Chron. Cass.
l. III. c. 1. 2.
Ec.

Desiderius Abbas inter maximos hujus sæculi viros non ultimo loco collocandus, ex illustrissimo Principum Beneventanorum sanguine ortus, ab unguiculis Ecclesias frequentissime obibat, Sacras Lectiones avide audiebat, & cum viris piis sermones nectebat. At Desiderii parens, unicum habens filium, eum

Act. SS.
Ben. Sæc. 6.
p. 586.

sæculo illigari cupiebat, cumque eum videret adolefcere, puellam æque nobilem invito desponsavit. Inter hæc ipsius parente a Normannis perempto, juvenis

Dausie

Daufierius, hoc enim primum nomen ^{Sæculum XI.}
Desiderio fuit, cum esset annorum cir- ^{A.C.1059.}
citer viginti, clam fugere constituit.

Igitur consilio suo cuidam monacho sibi
notissimo, nomine Jaquinto, communi-
cato, consanguineis se se abstulit & Ha-
bitum monasticum ab Anachoreta, cui
nomen *Santari*, accepit. Verum pro-
pinqui diligentissime conquistum & in-
ventum Sancta veste exuunt, & quasi
prædam agentes Beneventum deducunt;
ubi anno ferme integro in domo matris
sue arctissime custoditus. Nihilominus
ex eorum manibus elapsus ad Gaima-
rum virum Principem, Propinquum
suum, Salernum venit, cui, *si in patria
mea*, inquit, *Monachum esse non licet, da
saltem, ut hic sub tuo præsidio existere pos-
sim.* Ille singularem juvenis constantiam
admiratus, promisit libertatem facien-
di, quod vellet, seque propinquis ipsius in-
vitum nunquam traditurum. Ita Dau-
fierius aliquamdiu in Monasterio Trini-
tatis, quod ad Cavam nuncupatur, non
procul a Salerno sito, versatus est, tan-
demque Landulfus Princeps Beneventa-
nus, victus matris ipsius precibus, se
ipsum Salernum contulit, & eum re-
duxit ea conditione, ut ei in mona-
sterio S. Sophiae prope Beneventum
degere liceret; ubi a Gregorio Abbate

Sæculum XI. hilariter exceptus, & mutato nomine De-
A.C. 1059. siderius dictus est.

Desiderius
 Monachus.

In illo Monasterio Desiderius, per aliquot annos piissime commoratus, transit ad Monasterium Tremitanum, in quadam Insula maris Adriatici extructum, quod olim a Diomede nomen habebat. Sed videns, quod illius loci Abbas munere suo se abdicaturus ipsum sibi in Abbatiali Dignitate subrogare cogitaret, discedens, tribus mensibus cum quibusdam Anachoretis mansit, & tandem jussu Summi Pontificis ad S. Sophiam rediit. Erat is Leo IX. qui post breve temporis spatium Beneventum digressus, & Desiderii merita, Cardinali Humberto & Friderico Cancellario commendantibus cognoscens, strenuum hominem singulari amore prosequi cœpit, jubens sæpe, ut ad Altare ministraret, & in Missa Evangelium cantaret. Salernum deinde Desiderius concessit, ut a morbo, quem abstinentia & vigiliis sibi conciliaverat, ope medicorum liberaretur; ubi Alfano Clerico nobilissimo ac prudentissimo amicitia junctus, eidem auctor fuit, ut vitam monasticam amplecteretur, & consentientem Beneventum ad S. Sophiam deduxit.

Postquam Victor II. Leoni IX. in Sede Apostolica successisset, ejus indignationem formidans Alfano, quippe ipsius fratres

fratres cædis in Gaimarum, Principem Salernitanum, perpetratae auctores dice-
 bantur, Pontificis benevolentiam sibi ac-
 quirere studuit. Id consequi sperabat
 elegantissimo cantu, in qua arte excel-
 lebat, & Medicinæ scientia, quam sibi
 non vulgarem comparaverat. Quem in
 finem aliquot libros Salerno attulerat.
 Cum igitur permultas potiones medicas
 composuisset & diluisset, Archiepiscopum
 Beneventanum Florentiam ad Papam
 proficiscentem secutus est, secumque
 Desiderium eo deduxit. At perpendens
 Desiderius, non decere monachum in-
 ter aulæ tumultus diu versari, Alfanum
 ad reditum permovit. Ergo supplices
 pedibus Pontificis accidentes valedicunt,
 & licentiam petunt ad Montem Cassi-
 num pergendi, ibi secundum Regulam
 monasticam mores composituri, qua im-
 petrata ad illud Monasterium commeant
 cum duobus monachis a Petro Abbate
 ad Papam missis, qui ipsum ad Abbati-
 lem Dignitatem fratrum electione eve-
 ctum fuisse nunciarent. In eo itaque
 monasterio Desiderius & Alfani ali-
 quamdiu degentes omnium fratrum
 amorem sibi conciliarunt, donec Gisul-
 fus, Princeps Salernitanus, primum Al-
 fanum Abbatem S. Benedicti prope Sa-
 lernum & deinde ejusdem Civitatis Ar-
 chiepiscopum, ut memoravimus, expe-
 tiit.

Sæculum XI.
 A.C. 1095.

Sæculum XI. tiit. Complura Opera ab Alfano edita
A.C. 1059. eum inter Scriptores Ecclesiasticos hujus
 sæculi celebrem effecerunt. Desiderius
 Capuam ad Monasterium S. Benedicti
 missus, ibique Præpositi officium obire
 iussus, Ecclesiam restauravit. Postmo-
 dum, cum Fridericus Abbas Fastigium
 Sedis Apostolicæ consecutus fuisset &
 nomen Stephani IX. sibi assumpsisset, ab
 eo Romam vocatus, Abbas ejusdem Mo-
 nasterii eligitur, atque Legatus ad aulam
 Constantinopolitanam designatur. Edi-
 ficia Monasterii Cassinensis omnia repa-
 ravit, quartus Cassini Restaurator post
 S. Benedictum, Petronacem, & Aliger-
 num merito habitus.

§. XXXI.

Concilium Romanum.

tom. 9. Conc. p. 1105. Ap. Grat. dist. 23. c. 1. Eodem anno millesimo quinquagesimo
 nono, mense Aprili, Nicolaus II. Papa
 Romæ Concilium celebravit, cui Episco-
 pi centum & tredecim præter Abbates,
 Presbyteros, Diaconosque interfuere.
 Concilii locus fuit Palatium Lateranen-
 se in Basilica Constantini, Sacris Evan-
 geliis in medio positis. Seditibus
 omnibus Papa dixit: *Novistis, dilectissi-
 mi Fratres, quanta defuncto Stephano An-
 tecessore nostro hæc Apostolica Sedes a Si-
 moniacis adversa pertulerit, usque adeo,
 ut ipsa Petri navicula periclitari videretur.*

tur. Unde ut futuris casibus provide oc-
curramus, auctoritate Patrum nixi decer-
nimus, & statuimus, ut Papa (*) fatis fun-
cto inprimis Cardinales Episcopi de eli-
gendo Successore deliberent, deinde Cardi-
nales Clericos advocent, & tandem Cleri-
corum aliorum populiue consensus acce-
dat. Memores simus illius sententiæ, quam
Beatus Leo Antecessor noster protulit.
Nulla, inquit, ratio finit, ut inter Epi-
scopos habeantur, qui nec a Clericis sunt
electi, nec a populo expetiti, nec ab Epi-
scopis illius provinciæ, cum iudicio Me-
tropolitæ, consecrati. Et quia Papa Me-
tropolitam non habet, Cardinales Episcopi
procul dubio Metropolitani vice fungun-
tur.

Sæculum XI.

A.C. 1059.

Papa autem eligatur de gremio Eccle-
siæ Romanæ, si reperitur idoneus, secus
ex alia advocetur, salvo debito bonore di-
lecti filii nostri Henrici, nunc Regis, &
Deo concedente futuri Imperatoris, sicut
ipsi promissimus, & salva reverentia illius
Successorum, qui ab Apostolica Sede hoc
ius personale impetraverint. Quod si
pravorum potentia tanta fuerit, ut since-
ra & gratuita electio in Urbe fieri non
possit, Cardinalibus Episcopis, reliquis
Uu 5 Cle-

(*) Hic videmus, qua ratione Ius eligendi
Summum Pontificem tandem ad solos Cardinales
pervenerit.

Sæculum XI.
A.C. 1059.

Clericis, Laicisque Catholicis, etsi numero paucis, potestas sit, in quocunque loco visum fuerit, Papam eligendi. Et si post electionem bellica tempestas, vel quodcunque aliud obstaculum, ab hominum malitia profectum, prohibeat, ne de more in Sacram Sedem introduci queat, nihilominus auctoritate gaudeat, ut Legitimus Papa Ecclesiam Romanam regendi & de omnibus ejus Bonis decernendi, quod Beatum Gregorium ante suam consecrationem fecisse cognovimus.

Si quis contra hoc nostrum Decretum eligatur, ordinetur aut throno imponatur, anathema sit & cum omnibus consciis tanquam Antichristus, Usurpator, & Christianæ Religionis destructor depositus. Nec in hac causa unquam audiat. Plura alia dira denunciantur violatoribus hujus Decreti, cui Papa, Bonifacius Episcopus Albanensis, Humbertus S. Rufinæ, Petrus Ostiensis, nempe Petrus Damiani, alique numero septuaginta sex Episcopi cum Presbyteris & Diaconis subscripserunt. Hic Privilegium personale dicitur Jus Imperatoris Pontificis electionem approbandi, quod tamen in contextu hujus Historiæ jam per complura sæcula stabilitum perspeximus. Romana Curia hoc tempus, quo Rex Henricus minorennis erat, in suum commodum vertere voluisse videtur.

In

In eodem Concilio Romano tredecim Canones conditi sunt, atque primus memorati Decreti de Electione Summi Pontificis compendium est. Deinde prohibetur, ne quis Missæ Presbyteri intersit, quem certo scit concubinam alere. Quicumque Presbyter, Diaconus, aut Subdiaconus, qui post Constitutionem Leonis Papæ concubinam duxerit, vel retinuerit, Missam celebrare, in Missa Evangelium vel epistolam legere, in Sanctuario dum Sacrum Officium peragitur manere, aut portionem suam de redditibus Ecclesiæ percipere non præsumat. Illi Clerici, qui secundum eandem Constitutionem castitatem servarunt, juxta Ecclesias, pro quibus ordinati sunt, simul manducent & dormiant, & quidquid illis ab Ecclesiis provenit, omnibus commune sit. Monentur, ut ad vitam Apostolicam, id est communem, pervenire studeant. Hæc est Canonorum Regularium origo. (*) Aliquis

Sæculum XI.
A.C. 1059.tom. 9. Conc.
p. 1099.c. 3.
Canones
Concilii Ro-
mani.

c. 4.

c. 8.

(*) Facilius Nili originem quam Canonico-
rum Regularium, eorumque Regulæ constans
principium invenias. In Opusculis posthumis
R. P. Magistri Christiani Lupi Ord. FF. Eremita-
rum S. Augustini lego, quod subjungo: *Literis
Erasmus ait, Regulam scriptam ac datam solis
Sanctimonialibus, idque ex occasione tumultus
istius*

Sæculum XI. quis Presbyter duas Ecclesias simul nun-
 A.C. 1059. quam obtineat. Nullus monachi habi-
 tum suscipiat, quod speret, se Abbatem
 futurum.

c. 7.

Præterea Decretum peculiare contra
 Simoniacos editum, in quo sine ulla mi-
 sericordia deponi jubentur. *De illis ve-
 ro, inquit Papa, qui a Simoniacis gratis
 ordinati sunt, quæstionem jam diu agita-
 tam resolvimus, & ex indulgentia conce-
 dimus, ut in acceptis Ordinibus mancant.
 Nam tanta est multitudo illorum, qui ita
 ordinati fuere, ut circa eos rigorem Cano-
 num adhibere nequeamus. Nihilominus
 Successoribus nostris omnino interdiciamus,
 ne quis pro Regula habeat hanc nostram
 indulgentiam, quam temporum necessitas
 a nobis extorsit. Sed deinceps si quis se
 ab eo, quem Simoniacum noverit, ordina-
 ri patiatur, uterque deponatur.*

Ut

*istius facti in Monasterio quopiam, cui præfue-
 rat Germana Augustini Perpetua; Gabriel au-
 tem Pennotus scriptam & datam ait primo Ca-
 nonicis Regularibus, ac dein Monialibus commu-
 nicatam. Verum utrique male. Constanter
 enim dico, primitus eam ab Augustino scriptam
 ac datam Fratribus Eremitis prope Hipponem
 in agro Valeriano, ac ex intervallo communi-
 catam tam Regularibus Canonicis, quam Sancti-
 monialibus &c.*

Ut hæc Concilii Romani Decreta ob-
servari curaret, Papa Nicolaus, data ad
Episcopos, Clericos & Fideles Gallia, præ-
sertim Aquitania & Vasconia epistola,
partem eorum, quæ statuta fuerant, si-
gnificavit, verisimiliter quæ in istis pro-
vinciis magis erant necessaria, videlicet
Decretum de Clericis concubinas habentibus,
quos Nicolaitas appellat, & illud de Clericorum
continentium vita communi. Item in ea Epistola præcipit,
ut Clerici Apostatae, qui dimissa Tonsura
sua Professioni renunciant, excommunicentur.
Rursus qui spoliant peregrinos, Clericos,
monachos, feminas, vel pauperes inermes.
Qui grassatores Asylum Ecclesiarum violant
in circuitu sexaginta passuum, si sit major
Ecclesia, & triginta passuum, si sit Sacellum,
excommunicentur.

§. XXXII.

Berengarius retractat.

Berengarius Romam venerat sedente
Nicolao secundo, confusus præsidio il-
lorum, quos suis beneficiis sibi devinxerat.
Sed opinionem suam defendere non
ausus, Nicolaum Papam & Synodum
centum & tredecim Episcoporum rogavit,
ut sibi Formula scripta Fidei, quæ
tenenda esset, traderetur. Hoc negotium
commissum est Cardinali Humberto, qui
Formu-

p. 1096.

ep. 8.

Lanfr. de corp.

c. 1. 2.

Sæculum XI. Formulam scripsit in hæc verba: Ego
A.C. 1059. *Berengarius, indignus Diaconus Ecclesiæ
 S. Mauricii Andegavenfis, cognoscens ve-
 ram & Apostolicam Fidem, anathematizo
 omnem Hæresim, præcipue illam, cujus
 suspicio hucusque in me cecidit, & quæ
 adstruere conatur, panem & vinum, quæ
 in Altari ponuntur, post consecrationem
 solummodo Sacramentum, & non verum
 Corpus & Sanguinem Domini nostri Jē-
 su Christi esse, nec posse sensualiter nisi in
 solo Sacramento manibus Sacerdotum tra-
 ctari, vel frangi, vel Fidelium dentibus at-
 teri. Consentio autem Sanctæ Romane
 Ecclesiæ, & Apostolicæ Sedi, & ore &
 corde profiteor, de Sacramento Dominice
 mensæ eam Fidem me tenere, quam Nico-
 laus Papa & hæc Sancta Synodus auctori-
 tate Evangelica & Apostolica tenendam
 mihi tradidit; scilicet panem & vinum,
 quæ in Altari ponuntur, post consecratio-
 nem non solum Sacramentum, sed etiam
 verum Corpus & Sanguinem Domini no-
 stri Jēsu Christi esse, & sensualiter non
 solum in Sacramento, sed in veritate ma-
 nibus Sacerdotum tractari & frangi, &
 Fidelium dentibus atteri. (*) Ita juro
 per*

(*) Hæc non ita accipienda sunt, ac si Cor-
 pus Christi unacum speciebus frangeretur, vel
 dentibus communicantium læderetur, sed quod
 sub

per Sanctam Trinitatem & per hæc Sa. Sæculum XI.
 crosancta Christi Evangelia. Eos vero, A.C. 1059.
 qui contra hanc Fidem sentiunt, cum dog-
 matibus & Sectatoribus suis æterno ana-
 themate dignos esse pronuncio. Quod si
 ego ipse aliquando aliquid contra hæc sen-
 tire vel docere præsumpsero, subjaceam
 Canonum severitati. His lectis & per-
 lectis sponte subscripsi.

Hæc Formula a Cardinali Humberto
 concinnata toti Concilio probabatur.
 Eam igitur Humbertus Berengario obtu-
 lit, qui, postquam totam legisset, hanc
 fidem suam esse professus est, juramen-
 to confirmavit, & tandem sua manu sub-
 scripsit. Quin etiam foculo in medio Con-
 cillii excitato libros memoratum errorem
 continentes concremavit. Nicolaus
 Papa hac conversione lætissimus Formu-
 lam illam Fidei in omnes urbes Italiæ,
 Galliæ, Germaniæ, & quocunque noxiæ
 Hæresis pestis penetrare potuerat, trans-
 misit, ut scandalum tot Ecclesiis datum
 tolleretur. At Berengarius, cum vix
 Concilio excessisset, calamum contra
 suam Fidei professionem strinxit, & Car-
 dina-

sub speciebus etiam divisus vel admorsus totus
 Christus non solum in Sacramento, seu in Signo
 visibili invisibilis gratiæ, sicut in aliis Sacramen-
 tis, sed in veritate existat.

Sæculum XI. dinalem Humbertum ejusdem auctorem
A.C. 1059. conviciis infectatus est. (*)

§. XXXIII.

Guido Archiepiscopus Mediolanensis.

Sup. l. LIX. Heriberto seu Ariberto Archiepiscopo
 §. 35. Mediolanensi fati functo decima

sexta Januarii, anno millesimo quadragesimo sexto, postquam Episcopatum obtinisset annis viginti sex, Guido dictus
Ital. Sacr. *Vavasor Velatenus*, eodem anno successit.
Sacr. to. 4. Populus metropolitanæ Ecclesiæ Presby-
p. 141. 145. teros quatuor nominaverat, ex quibus unus eligeretur; aliqua vero Procerum pars Archiepiscopum exoptabant Guidonem, qui data Henrico Imperatori pecunia litem sustulit ab eoque in possessionem Archiepiscopatus immissus est. Quantam invidiam sibi hoc facto conflasset, cum primam Missam ritu Pontificali celebraret, patuit; nam omnes Clerici populusque ex Ecclesia se se propicientes solum ad Altare stantem reliquerunt. Nihilominus Sedem Mediolanensem annis viginti duobus obtinuit. Sub initium anni sequentis millesimi quadragesimi septimi Guido Concilio Romano, a Clemente II. Papa celebrato, interfuit, ubi de altiore gradu cum Humfredo

(*) An Hæresis magis vel stultitia hujus hominis cerebrum perturbaverit, quis discernat?

do Archiepiscopo Ravennate litigans, vi- ^{Sæculum XI,}
ctus est. In iudicium vocatus, tanquam ^{A.C. 1059.}
Simonie reus, a Papa Leone IX, tam ^{Sup. l. LIX,}
apte causam dixit, ut plene absolutus, & ^{§. 51.}
triumphanti similis ad Ecclesiam suam
revertus, in Concilio Vercellensi anno
millesimo quinquagesimo cum aliis Epi-
scopis sederit.

§. XXXIV.

*Petrus Damiani Legatus Mediolanum
mittitur.*

Verum Nicolao II. in Cathedra Petri se- ^{Gest. Pontif.}
dente, Legati Mediolanenses ad eum ^{ap. Baro. an.}
venerunt, suppliciter rogantes, ut mise- ^{1059.}
ricordia motus Mediolanensis Ecclesie
malis remedium afferre dignaretur. Ni-
mirum illa Ecclesia præcipue Simonie ^{Pet. Dam.}
vitio, & Clericorum incontinentia tur- ^{ep. 5.}
babatur. Papa Legatos misit Petrum
Damiani Cardinalem, Episcopum Ostien-
sem, & Anselmum Episcopum Lucensem,
qui Clericos & populum illius civitatis
ob memorata duo vitia vehementer col-
lisos invenerunt. Nihilominus venera-
tione Legatis Sacrae Sedis debita exce-
pti sunt, & causam Legationis suæ expo-
nentes auditi. Sed post diem alterum,
factione Clericorum, repente in populo
murmur exoritur; Non debere Eccle-
siam Ambrosianam Romanis Legibus sub-
jacere, nullamque iudicandi vel quid-
^{Hist. Eccles. Tom. XIV.} X x ^{quam}

Sæculum XI, quam decernendi vim circa illam Sedem
 A.C. 1059. Romano Pontifici competere. *Indi-
 gnum*, inquebant, *ut quæ Ecclesia sub
 Progenitoribus nostris semper extitit li-
 bera, nunc ad opprobrium nostrum alteri
 fiat subiecta.* Tandem tumultuantium
 clamor attollitur, undique ad Palatium
 Episcopale convenitur, tintinnabula per-
 strepunt, & signum datur magna tuba,
 quæ per totam civitatem exauditur.

Non nemo Legatis malum minaba-
 tur, & amici Petrum monebant, non
 nullos ejus sanguinem sitire. Illud au-
 tem invidiæ ignem auxerat, quod con-
 gregatis quasi ad Synodum totius Eccle-
 siæ Mediolanensis Clericis Petrus in me-
 dio præsidens, ad dextram suam alterum
 Legatum, Anselmum Lucensem, & ad
 sinistram Archiepiscopum Mediolanen-
 sem habens conspectus fuisset. Ut ergo
 sedaret populum Petrus ascendit pulpi-
 tum, & impetrato utcunque silentio, ita
 dicere exorsus est. *Scitote, dilectissimi
 Fratres, non ideo me huc venisse, ut Ec-
 clesiæ Romanæ honorem, sed vestram glo-
 riam & vestram Salutem quæram. Quo-
 enim pacto illa miselli hominis laudibus in-
 digeret, quæ præconium ex ipsius Salva-
 toris ore sortita est? Quæ autem pro-
 vincia in toto orbe terrarum ab ejus Ec-
 clesiæ potestate exempta reperitur, cujus
 arbitrio ipsum quoque Cælum ligatur &
 solvi-*

solvitur? Reges, Imperatores, homines Sæculum XI.
 denique, Ecclesiis Patriarchalibus aut A.C. 1059.
 Metropolitanis, vel cujusque Episcopi Diæ-
 cesi limites posuerunt, iisque privilegia
 concesserunt, Romanam autem Ecclesiam
 Iesus Christus fundavit, cum S. Petro
 claves vitæ æternæ in cælo & in terra
 commisit. Unde qui alteri cuidam Eccle-
 siæ jura sua detrahit, injustus notatur, qui
 vero Ecclesiæ Romanæ prærogativam suam
 auferre conatur, Hæreticus dicitur.

Deinde ad stabiliendam Ecclesiæ Ro-
 manæ Jurisdictionem singularem in Ec-
 clesiam Mediolanensem Petrus Damia-
 nus dicit, a S. Lino, jubente S. Petro,
 S. Nazarium fuisse baptizatum, qui cum
 S. Celso Mediolani Martyr occubuisset.
 Sanctos vero Gervasium & Protasium S.
 Pauli discipulos fuisse; unde sequeretur,
 Ecclesiam Mediolanensem Ecclesiæ Ro-
 manæ filiam existere. Illud hic notan-
 dum, quod Petrus de S. Barnaba fileat, vid. Tillem.
to. I. p. 687.
 quem primum Mediolanensem Episco-
 pum fuisse ferunt. Ceterum his argu-
 mentis populus benevolus redditus, exe-
 cuturum se promisit, quidquid Petrus fa-
 ciendum suggesturus esset. Nunc vero
 in magna Clericorum Mediolanensium
 frequentia vix unus reperiebatur, sine
 pretio ordinatus. Nam communis Re-
 gulæ loco in illa Ecclesia positum erat, ut
 quicumque ad quemlibet Ordinem atque

Sæculum XI. etiam Episcopatum consecrandus acce-
A.C. 1059. deret, præscriptum prius absque ulla
 tergiversatione pretium daret. Itaque
 Petrum Damiani utrinque premebant
 angustia. Siquidem omnibus nobilissi-
 mæ Urbis & latissimæ Diocesis Ecclesiis
 Sacris interdicere, quid aliud videbatur,
 quam Christianam Religionem velle
 evertere? sed & invidia plenum erat,
 indulgere aliquibus, cum fere omnium
 communis culpa esset, nec minus peri-
 culosum in partes scindere populum fu-
 rentem, qui postea sine cæde & sanguine
 effuso non quiesceret.

Inter multas Disceptationes Petro
 Damiani occurrit illa Regula, ab Inno-
 centio Papa tradita; *quod a multis pec-
 catur iuxta est.* Nempe in totum po-
 pulum rigorem Canonum non esse ad-
 hibendum. Illa quoque indulgentia in
 memoriam rediit, qua antiqui Patres in
 Donatistas, Novatianos, aliosque hujus-
 modi Hæreticos usi fuissent; cumque
 Ecclesiæ Mediolanensis mala Canonum
 severitate sola non posset corrigere, sal-
 tem perverso usui finem imponere, &
 efficere studuit, ut exinde cuncti gratis
 & nullo dato pretio ordinarentur.

§. XXXV.

§. XXXV.

Sæculum XI
A.C. 1059.*Juramentum Archiepiscopi & Cleri-
corum.*

Igitur Legatus, ut id Scripto promitterent & jurejurando se obligarent, ab Archiepiscopo & Clericis Mediolanensibus exegit. Guidonis Archiepiscopi promissum ad populum & Clericos suos directum ferme hujusmodi erat: *Non ignoratis, quam detestabilis consuetudo antiquitus in hac Ecclesia inoleverit, dum scilicet, qui Subdiaconus ordinandus accedebat, duodecim nummos, Diaconus octodecim, Presbyter viginti quatuor, quasi conditione legitima dabat. Quapropter in conspectu Dei & Sanctorum ejus, Petro Episcopo Ostiensi Papæ Legato, Anselmo Lucensi & vobis omnibus præsentibus, damno, detestor, ac reprobam judico hanc perversam negotiandi consuetudinem, omnemque Simoniacam Hæresim. Præterea me adstringo, Clericos meos, & omnes Successores nostros, ne de promovendis ad Ecclesiasticos Ordines aliquid accipiamus. Quod si quis præsumpserit, qui dedit & qui accepit cum ipso Hæresis hujus auctore Simone perpetuo anathematis vinculo ligetur. Nicolaitarum quoque Hæresim damnamus, & non modo Presbyteros, sed & Diaconos & Subdiaconos ab uxorum vel Concubinarum fædo con-*

X x 3

sortio,

Sæculum XI. *sortio, quantum in nobis fuerit, arcendos*
A.C. 1059. *esse promittimus. Item promittimus, nec*
nos, nec Domesticos nostros pro concessio-
ne Abbatiarum, pro Sacellis, vel quibusli-
bet Ecclesiis tradendis, pro Episcopis pro-
movendis, pro Sacro oleo, aut Chrismate,
aut pro consecrandis Ecclesiis quidquam
ab ullo exacturos esse.

Huic Promisso subscripserunt Guido Archiepiscopus, Presbyteri tres, Diaconi quatuor, & Subdiaconi quinque. Tum Archiepiscopus accedens ad Altare iuravit in manu Petri Damiani, idque iuramentum Vicedominus Ecclesiæ Mediolanensis, Cancellarius, ceterique Clerici præsentēs confirmarunt. Arnulphus quoque Clericus & nepos Archiepiscopi accedens nomine Propinqui sui iuravit & addidit, nullum Clericorum ipsum ordinaturum, nisi prius ab ordinando iuramentum exegisset, quod ordinationis suæ causa nemini quidquam dedisset vel promississet. Hoc facto Archiepiscopus in pavimento humiliter prosternitur, & injungi sibi pœnitentiam petit, quod nefandum commercium in sua Ecclesia, ut debuisset, non extirpasset. Centum itaque annorum pœnitentiam Petrus ei injunxit, & redemptionem per unumquemque annum certa pecunia præfixit. Mox majorem Ecclesiam simul ingressi pulpitem conscenderunt, ibique præsen-

te

te magna populi frequentia Clericus Archiepiscopi (videlicet ut puto ejus Ne-
pos) jubente Petro tangens Sacrosancta

Sæculum XI.
A.C. 1059.

Evangelia juravit, quod Archiepiscopus, quoad viveret, has duas Hæreses, videlicet Nicolaitarum & Simoniacam, totis viribus extirpare conaturus esset. Id ipsum Jusjurandum magna pars populi non modo civilis, sed etiam agrestis jam prius ediderat. Quibus ita gestis, visum est, ut omnes illi Clerici, injuncta pœnitentia, inter Missarum Solemnia reconciliarentur, ornamenta de manu Episcopi accipientes, postquam juramentum hujusmodi recitassent singuli: *Ego profiteor, me eam Fidem tenere, quam septem Concilia Apostolica auctoritate confirmarunt, & quam Pontifices Romani exposuerunt. Anathematizo quoque generatim omnes Hæreses & speciatim illas duas, quibus Ecclesia hodie affligitur, Nicolaitarum & Simoniacam, earumque Sectatores æterno anathemate dignos pronuncio.* Pœnitentia Clericorum fuit hujusmodi: Illi qui solum constitutum a Diabolo Canonem dederunt, pro sua Ordinatione, quod non nulli eorum vix peccatum esse cognoscebant, quinque annorum pœnitentiam acceperunt, ita ut duos dies in Hebdomada in pane & aqua jejunarent, item tres dies in Adventu & Quadragesima. Eorum autem, qui plus

Pœnitentia
Simoniacis
& Incontinentibus
injuncta.

X x 4

quam

Sæculum XI.
A.C. 1059.

quam constitutam pecuniam dederunt, fuit annorum septem pœnitentia de cetero priorum pœnitentiæ per omnia æqualis, post quam, quamdiu viverent, FERIA sexta jejunarent. Qui jejunare facile non poterat, ei licebat unam diem redimere recitando Psalterium, vel medium cum quinquaginta genuflexionibus, aut pascendo unum pauperem, cui lotis ejus pedibus nummum porrigeret. Præterea promisit Archiepiscopus, se omnes illos Clericos longæ peregrinationis & orationis causa vel Romam, vel Turonem dimissurum, seque ipsum ad S. Jacobi tumulum in Hispania iter suscepturum.

Clericis Mediolanensibus ita reconciliatis, decretum est, ut non mox omnibus redderetur officium, sed his duntaxat, qui & literis eruditi, casti, & morum gravitate viderentur honesti, ceteris autem sufficeret, quod Sanctæ Ecclesiæ, a qua juxta fuissent præcisi, per divinam gratiam rursus essent inserti. Petrus Damiani adhuc ignorans, an Sacræ Sedis judicio placerent, quæ Mediolani egisset, omnium Actorum seriem transmisit Hildebrando, amico suo, tunc Ecclesiæ Romanæ Archidiacono, a quo sæpe rogatus fuerat, ut in compendium colligeret omnia, quæ in Decretis & in historiis Summorum Pontificum de Auctoritate

Opust. V.

toritate Sacræ Sedis notatu digna inve-
niet. Huic petitioni satisfacere se mit-
tendo narrationem rerum Mediolani ge-
starum existimavit.

In itinere Mediolanensi Petrum Da-
miani comitabatur quidam Clericus, no-
mine Landulfus, literarum studiis & na-
talibus clarus, quippe ex familia Senato-
rii ordinis natus erat. Cum Mediolani
seditionis commotæ tempestas maxime
fureret, & utrique fremens populus ne-
cem minaretur, Landulfus voto se ob-
strinxit, quod se totum Deo amplecten-
do Institutum monasticum consecraturus
esset. Monuit Petrus, ne se mortis me-
tu obligaret, nisi votum suum sincera
mente implere vellet, & Landulfus se
Dei iudicio submittendum affirmavit, si
hoc suo promisso non staret. Petrus ali-
quamdiu expectavit, & videns, amicum
suum adhucdum Sæculo illigatum perse-
verare, datis ad eum literis instanter
hortatus est, ut voto se exsolveret, pro-
cul dubio ratus, quod non ideo minus
fuiſſet validum, quia metu extortum.

§. XXXVI.

Petrus Damiani ab avaritia alienus.

Petro Damiani Mediolani commoranti
cum Abbas S. Simpliciani exiguum
vas argenteum dono attulisset, nihil
prius occurrit, quam illud esse respuen-

Xx 5 dum,

*Opusc.
XLII.*

*Opusc.
LIII.
c. 4.*

Sæculum XI. dum; prius tamen pensare coepit, an
A.C. 1059. huic Abbati non esset negotium, quod
 eum benevolentiam Iudicis captare co-
 geret, vel an non dignitatem suam per
 Simoniam esset consecutus. Quippe
 Sacræ Sedis Ministris Regulæ loco erat,
 ab illis, quorum causa necdum erat defi-
 nita, nihil accipere, ab illis vero, qui
 nullo implicabantur negotio, sponte da-
 ta non respuere. Postquam ergo Petrus
 Damianus cognovit, Abbatem sibi hoc
 munusculum nullo alio consilio dedisse,
 quam ut ipsius amicitiam sibi concilia-
 ret, nihilominus eum rogavit, ut donum
 suum iterum reciperet, nec enim suam
 amicitiam venalem esse. Attamen Ab-
 bate vehementer instante illud lubenti
 animo retinuit. Noctu autem, cum Psal-
 mos recitaret, redit scrupulus, & ubi il-
 luxit, Abbatem adiens rogat, ut vas
 suum argenteum sibi iterum haberet.
 Abbate renuente, postquam diu alterca-
 tum, inter ambos convenit, illud vascu-
 lum alteri ex duobus monasteriis, quæ
 Petrus novissime fundaverat, transmit-
 tere. Postquam vero Petrus in suum
 desertum rediisset, iterum eum poeni-
 tuit, quod istud donum qualicunque de-
 mum ratione acceptasset, nec prius
 quiescere potuit, quam illud restitui ius-
 sisset. Adeo teneræ conscientia in hac
 re Petrus Damiani fuit.

§. XXXVII.

§. XXXVII.

Sæculum XI.
A.C. 1059.*Petrus Damiani Episcopatu se abdicat.*

Is jam se ipsum simplicem monachum æstimabat, qui Ordini Episcopali renunciaffet, ut ex duabus epistolis ad Nicolaum II. datis apparet. In prima subtiliter conqueritur, quod sibi reditus sui Episcopatus subtracti fuerint, adjiciens, id ipsum Dignitatis Episcopalis a se auferendæ indicium esse. Et in fine declarat, se se, quoad viveret, Episcopatu abdicare. In altera epistola, quam potius integrum librum dicere fas est, senior loquitur, & sic exorditur: *Non te fugit, quod, nisi Sacræ Sedis necessitas & antiqua nostra amicitia me detinuisset, me illico, postquam Stephanus Papa ex humanis ereptus est, depositurum fuisse Episcopatum, quo me invitum contra Canones oneraverat; non enim nescis frequentissimas querelas meas, gemitus & lacrymas vidisti. Tunc vero abeundi veniam obtinere non potui, Romanæ Ecclesiæ ædificio, quod ruinam minari videbatur, id probibente. Sed nunc, postquam rediit malacia, & S. Petri cimbam in pace regis, ne quæso quietem senectuti meæ invidas. Igitur tibi denuncio, quod pro remissione peccatorum meorum dimittam Episcopatum. Reddito tibi hoc annulo*
spem

Lib. I. ep. 8.

Op. 19.

Sæculum XI. *spem quoque reliquo vitæ meæ tempore
A.C. 1059. eam Dignitatem iterum recipiendi abji-
cio. Utrumque etiam monasterium tibi
restituo.* Tum Petrus complura affert
exempla, quibus ostendit, licite Episco-
patum dimitti posse. Sed huc usque
frustra, nam quamdiu Nicolaus sedet,
voti compos non est factus.

§. XXXVIII.

*Petrus Damiani pro Cælibatu Presby-
terorum.*

*Opusc.
XVII.*

Petrus Damiani alium quoque Libel-
lum de Cælibatu Presbyterorum ei-
dem Papæ inscripsit, cujus exordium
hujusmodi est: *Nuper cum, ut mandatis
tuis obsequerer, apud quosdam Episcopos
deliberarem de necessitate servandæ a Cle-
ricis castitatis, & id ipsum persuadere
conarer, obtinere non potui, ut quidquam
certi & fixi promitterent. Nam primo
desperant, ad sublimitatem bujus virtutis
pervenire se posse, & secundo non formi-
dant fore, ut eorum incontinentia in Con-
cilio pro merito puniatur. Ecclesia Ro-
mana, nostra ætate, ista peccata dissimu-
lare solet, quia ea a Sæcularibus nobis ex-
probrantur. Tolerabilis foret excusatio,
si malum esset occultum. Nunc vero ma-
nifesta est infamia, nemo non de plebe lu-
panaria digito monstrat, nomina pellicum
& parentum ipsarum omnes norunt, con-
spiciunt.*

spiciuntur nuncii, qui epistolas ad *Ama-* Sæculum XI.
A.C. 1059.
sias & munuscula deferunt, auditur risus
excussus, quæ secreto confabulantur, pau-
post in vulgus sparguntur. Denique tu-
mentes feminarum uteri, & infantum va-
gitus celari nequeunt. Sequitur, eos mi-
nime excusari posse, qui peccatores adeo
publicos punire debent, & dissimulant.
 In peroratione Petrus Papam incitat, ut
 tantorum malorum torrenti vigore Apo-
 stolico se se opponat.

§. XXXIX.

Papa Apuliam Normannis concedit.

Concilio Romano soluto Nicolaus Papa *Gest. Pont.*
 iter suscepit in Apuliam, rogatus a *ap. Bar.*
 Normannis, qui missis Nunciis petierant, ^{1059.}
 ut veniret, fideles Subditos reciperet,
 & Ecclesiæ reconciliaret. Papa, post-
 quam de re tanta in Synodo deliberasset,
 relicta Roma Apuliam petiit, cumque in
 Civitate Melphitana (*) Concilium ce-
 lebraret, Normannorum præcipui con-
 spectum ipsius subeuntes Ditiones S. Pe-
 tri omnes, a se olim occupatas, Sacræ
 Sedi restituerunt. Papa vero supplices
 ab excommunicatione, qua innodati *Chron. Cass.*
 erant, absolvit, & in gratiam recepit. *lib. III. c. 13.*
 Porro quia Normanni in illis Italiæ parti- ^{16.}
 bus

(*) Est urbs diversa ab Amalphia. vid. Ant.
 Pag. ad hunc annum.

Sæculum XI. bus erant potentissimi, & protegendis
A.C. 1059. Pontificibus, contra Patrimonii Roma-
 næ Ecclesiæ invasores, pares, Nicolaus
 Papa iis, excepta Beneventana civitate,
 totam Apuliam & Calabriam concessit,
 ipsique Vasallorum more fidem Pontifici
 jurarunt.

In illis Actis duo Normannorum
 Principes occurrunt; Richardus, cui
 Papa Usufructum Principatus Capua-
 ni, quem Longobardis ereptum tenebat,
 confirmavit, & Robertus Guischar-
 dus, cui Ducatus Apuliæ & Calabriæ, nam
 & isto potiebatur, concessit, addito jure
 in Siciliam, cujus aliquam partem, pul-
 sis Saracenis, jam tunc sibi subjecerat.
 In prima hac Concessione Robertus Pa-
 pæ in annum censum ad Festum Paschæ
 perpetuo reddendum pro singulis boum
 jugis duodecim æris Ticinensis nummos
 promittit, seque Sacræ Sedis Vasallum
 profitetur (*), quod ex ejus juramento
 patet. Hæc Regni Neapolitani origo
 fuit.

Exinde Nicolaus Papa rebus, quæ ad
 Patrimonium Beneventanum pertine-
 bant, compositis, Concilioque ibidem
 mense Augusto celebrato, Romam re-
 diit, Normannis, ut jusserat, se cum co-
 piis

(*) Hoc jure Ecclesia Romana hodieque
 gaudet.

piis sequentibus, qui Prænestinorum, Sæculum XI.
Tusculanensium & Nomentanorum, Pa- A.C. 1059.
pæ Domino suo rebellium, agris devasta-
tis, Tiberi deinde superata, territorium
Galesinum omnesque Comitibus Gerardi,
insignis latronis, arces everterunt. Ita
Normanni Romam ab antiqua exiguo-
rum Dominorum tyrannide liberare cœ-
perunt.

§. XL.

Constantinus Ducas Imperator.

Inter hæc Isaacus Comnenus Imperator,
dum venationi indulget, repente ful-
gure perstrictus, de equo in terram fren- *Europat.*
dens & vitæ suæ nescius dejicitur. Re. p. 811.
deunte animo credidit, hanc ægritudi-
nem sibi in pœnam peccatorum suorum
immissam; ergo ut iratum Deum placar-
et, Imperium usurpatum abdicavit, &
vestem monasticam induit. Illud vero
sinceram esse pœnitentiam demonstra-
vit, quod nec Joannem fratrem, nec
Theodorum nepotem, nec talem, quem
generum habere posset, nec ullum ex
amplissima sua familia, sed Constanti-
num Ducam sibi in Solio Successorem
delegerit, quem in negotiis Orientalis
Imperii versatissimum, & rebus resti-
tuendis aptissimum judicabat. Isaacus,
postquam aliquamdiu deliberasset, intel-
ligens vim morbi sui (epilepticum fuisse
credi-

Sæculum XI. credibile est) omni arte Medicorum esse
A.C. 1059. superiorem, Monasterium Studiense, ipsa
 Imperatrice Catharina conjuge sua hor-
 tante, ingressus est. Agebatur tunc an-
 nus 1059. postquam Isaacus annos duos
 & menses tres regnasset. In monaste-
 rio autem ne quidem duorum annorum
 spatium totum implevit, Abbati suo obe-
 dientissimus: quippe etiam janitoris ce-
 teraque abjecta illius domus officia hu-
 mili mente subibat. Eum toto vitæ suæ
 tempore castitatis decus singulariter
 commendasse Scriptores referunt. Ce-
 terum ipsius uxore Imperatrice & Ma-
 ria ejus filia quoque Institutum monasti-
 cum amplectentibus, Constantinus Du-
 cas vigesima quinta Decembris anno
 millesimo quinquagesimo nono corona-
 tur. Is annos septem & dimidium im-
 peravit.

p. 812.

Cong. famil.
 26. p. 161.

§. XLI.

Philippus I. Rex Franciæ coronatur.

Nicolaus Papa Legatos duos in Fran-
 ciam miserat, qui eodem anno, cum
 Philippus, filius Henrici Regis primoge-
 nitus, coronaretur interfuerunt. Nem-
 pe puerum necdum septenni majorem
 Rex Pater, se vivo, ab omnibus Regem
 salutare curavit, secutus exemplum pa-
 rentis, & avi sui. Ceterum primus hic
 de tertia stirpe Rex est, cujus unctionis

Acta

Acta authentica supersunt. Unctus est au-
 tem Remis Gervasii Archiepiscopi mani-
 bus in Festo Pentecostes, vigesima tertia
 Maji anno millesimo quinquagesimo no-
 no. Legati Papæ aderant Hugo Archiepi-
 scopus Vesuntinus, & Hermenfridus Epi-
 scopus Sedunensis in Vallesia. Præsules
 Franci, Mainardus Archiepiscopus Seno-
 nensis, & Bartholomæus Turonensis. Item
 Episcopi, Heido Sueffionensis, Rotgerus
 Catalaunensis, Elinandus Laudunensis,
 Balduinus Noviomagenis, Frolandus Sil-
 vanectensis, Issembertus Aurelianensis, Im-
 bertus Parisiensis, & complures alii, tum
 ex Francia, tum ex Burgundia & Aquita-
 nia, viginti quatuor universi. Item Ab-
 bates viginti novem & inter alios Abbas
 S. Remigii Remensis, S. Benedicti ad Li-
 gerim, S. Dionysii & S. Germani in Fran-
 cia. Inchoata Missa, antequam Episto-
 la legeretur, Gervasius Archiepiscopus
 ad juvenem Principem conversus, Fidem
 Catholicam ei exposuit, sciscitans, utrum
 hanc crederet, & defendere vellet. Quo
 annuente, allata est juramenti Formula,
 quam puer septennis legit eique subscri-
 psit. In ea promittebat, se Episcopis eo-
 rumque Ecclesiis secundum Canones ju-
 ra sua servaturum, eosque & Ecclesias
 ex officio Regis defensurum, tum etiam
 populo secundum Leges jus dicturum.

Sæculum XI.
 A.C. 1059.

Duchesne
to 4. p. 161.
tom. 9. Cont.
p. 1197.

Sæculum XI.

A.C.1059.

Perlectam Formulam Philippus posuit in manus Archiepiscopi Remensis, qui tenens Baculum pastorem S. Remigii differuit; electionem Regis & consecrationem ad se pertinere, ex quo S. Remigius Clodoveum Regem baptizasset & consecrasset. Item quod per illum Baculum Hormisdas Papa Sancto Remigio hanc consecrandi Regem potestatem, & totius Galliæ Primatum dederit, sibi vero & Ecclesiæ suæ eandem potestatem Victor Papa contulerit. Nempe Gervasius Pallium a Victore II. acceperat. Tunc Archiepiscopus, annuente Henrico patre, Philippum ejus filium Regem elegit. Post eum Legati Romanæ Sedis suffragium suum dederunt, quod eis honoris causa concessum, nam Papæ consensus non erat necessarius, ut in his Actis diserte cavetur. Tum suffragiis suis accesserunt Archiepiscopi, Episcopi, Abbates & Clerici. Deinde etiam Principes Regni, quorum primi fuere Guido Dux Aquitaniæ, Hugo filius & Delegatus Ducis Burgundiæ, Legati Balduini Comitis Flandriæ, Legati Geofridi Comitis Andegavensis, Hebertus Comes Vermanduensis, Guido Pontesienensis, Guilielmus Arvernienensis, Fulco Engulismensis & complures alii. Tandem viri ordinis Equestris & omnis populus uno ore ter proclamantes: *Laudamus, volumus, fiat!*

fiat! Rex deinde Philippus Literas tradidit, quibus Jura Ecclesiæ Remensis confirmabantur. His subscripsit Archiepiscopus Remensis cum titulo Cancellarii Primarii, tunc enim ei Rex hanc Dignitatem, quam Archiepiscopus Antecessoribus suis debitam affirmabat, contulit. Ceterum cura Henrici Regis, filium suum coronari jubentis, præpropere non fuit, nam is anno sequente millesimo sexagesimo, quarta Augusti, annos natus quinquaginta quinque, rebus humanis ereptus est, postquam annos viginti novem Francorum Solium obtinuisset. Philippus Rex annos quadraginta novem Francis imperavit.

§. XLII.

Gervasius Archiepiscopus Remensis.

Gervasius Archiepiscopus Remensis natus erat Patre Aimone, Arcis ad Ligerim Domino, & Matre Hildeburga Bellefima, sorore Avesgaudi Episcopi Cenomanensis, successitque in Episcopatu Avunculo suo anno millesimo trigesimo quinto. At post aliquot annorum ipsum Geofridus, Comes Andegavensis, Gervasium in carcerem missum detinuit annis septem, & quamvis Leo IX. Papa, ac Concilium Remense Censurarum metu eum deterrere conarentur, captivum tamen dura non nisi conditione, qua Arce

Y y 2

sua

Sæculum XI.

A.C. 1059.

Marlot.to.2.

c. 34.

Sup. I. LIX.

p. 63.

Sæculum XI. sua Ligerina cedere cogeatur, libertati
A.C. 1060. restituit. Gervasius in Normanniam ad

tom. 9. Conc. Ducem Guilielmum se recepit, donec
p. 1042. eum tandem Rex Henricus, ut faventem
sibi haberet Præsulem, Archiepiscopatu
Remensi, Guidonis obitu vacantem, do-
navit. Ergo ad illam Sedem consentien-
tibus Clericis populoque undecima Octo-
bris, anno millesimo quinquagesimo quin-
to, translatus est.

Quatuor extant Epistolæ Nicolai Pa-
tom. 9. Conc. pæ ad Gervasium Archiepiscopum datæ.
p. 1091. In prima Papa significat, Archiepisco-
pum accusatum fuisse, quod Benedicto

Antipapæ faveret. Hortatur, ut Regem
salutaribus monitis roboraret adversus
malos Consiliarios, qui in divisione Ec-
clesiæ Romanæ criminum suorum impu-
nitatem quærebant. In alia epistola Ar-
ep. 2. chiepiscopo præcipit, ut Episcopo Bello-
vacensi Sacris interdiceret, qui Simoniacæ
ordinatus ferebatur, donec Romam veni-
ret, in Concilio ibidem celebrando causam
dicturus. In alia rursus monet, ut da-

ep. 3. mnum Ecclesiæ Viridunensi illatum resar-
ciri juberet, quia illa Ecclesia speciatim
sub Tutela Sacræ Sedis existeret.

§. XLIII.

Concilia in Galliis.

tom. 9. Conc. Eodem anno millesimo sexagesimo Ni-
p. 1108. colaus Papa duo Concilia in Galliis,
primum

primum Viennæ Feria secunda ultima *Sæculum XI.*
die Januarii, alterum Turone Feria IV. *A.C. 1060.*

prima Martii, a Legato suo Stephano *Marten.*
Presbytero Cardinale celebrari iussit. *Coll. n. p.*

Quæ de his Conciliis ad nos pervene- 224.

runt, de verbo ad verbum eadem sunt, si
solam diem, urbis Ecclesiæque nomina
excipias. Unde conjectura est, Cano-
nes, qui iis adscribuntur, non post deli-
berationem Episcoporum conditos, sed
jam prius conscriptos a Legato Roma
fuisse allatos. Dicuntur autem ideo fa-
cti, ut vacillantes & pæne everse in toto
orbe terrarum Ecclesiæ præsertim in Gal-
liis confirmarentur.

Dicti Canones fuere numero decem,
quorum tres primos solum sub Titulo
Concilii Viennensis habemus. De Si-
monia autem & continentia Clericorum
in iis præcipue agitur, & ea solummodo,
quæ jam toties in hac causa & quibus-
dam aliis Disciplinæ articulis statuta fue-
rant, repetunt. Si quis Episcopus quod-
cunque ministerium Ecclesiasticum aut *Can. 2.*
Præbendam, id est, pensionem ministe-
rio annexam, alicui Simoniacæ conferat,
liceat Clericis repugnare, & ad Episco-
pos vicinos, ac etiam, si opus sit, ad Sa-
cram Sedem converti. Episcopi Bona
Ecclesiæ titulo Beneficii, id est Feudi, non
alienent. In fine Concilii Turonensis *c. 2.*
decem Antistites tam Archiepiscopi,

Yy 3

quam

Sæculum. XI. quam Episcopi interfuisse dicuntur, sed
A.C. 1060. non est vestigium, quod Johon, qui
 se Archiepiscopum Dolensem dicebat,
 quamvis a Stephano Legato nominatim
 citatus fuerit, advenerit.

§. XLIV.

Concilium Jaccetanum.

tom. 9. Conc. p. 1111. In Hispania eodem anno millesimo sexa-
 gesimo, æra 1098. Concilio Jaccæ in
 Arragonia celebrato interfuere Episcopi
 novem ex Ecclesiis tam citra, quam ultra
 Pirenæos positis, atque inter alios Pater-
 nus Archiepiscopus Cæsaraugustanus;
 Rex Ramirus quoque Sanctii Magni filius
 cum liberis suis & Regni Proceribus adve-
 nerat. Complura edita fuere Decreta ad
 corrigendos mores, & Disciplinam Eccle-
 siasticam restituendam, inter assiduos bel-
 lorum tumultus labefactatam. Abrogato
 ritu precandi Gothico, Romanus est intro-
 ductus, & translata Jaccam Episcopalis Se-
 des, quæ Oscæ prius fuerat, quia hæc ci-
 vitas sub potestate Infidelium gemebat,
 ea tamen conditione, ut si aliquando ab
 impiorum Dominatu eriperetur, Jacce-
 tana Sedes Oscensi subjiceretur. Ex eo
 tempore Episcopi Jaccetani dici coepe-
 runt, qui prius Episcopi Arragoniæ ap-
 pellabantur

§. XLV.

§. XLV.

Sæculum XI.
A.C.1060.*Aldredus Archiepiscopus Eboracensis.*

In Anglia Quinsino Archiepiscopo Eboracensi defuncto, vigesima secunda Decembris, anno millesimo sexagesimo, Aldredus Episcopus Vigorniensis data pecunia effecit, ut mortuo subrogaretur. Is primum monachus Vintoniensis, deinde Abbas Tavestonensis, anno millesimo quadragesimo sexto, Livingio Episcopo Vigorniensis successit, & post annorum decem lapsum Episcopatum Herfordiensem sibi conferri obtinuit. Verum illud *Malmesb. Pontif. lib. 3. p. 271.* quidem, quod hanc Ecclesiam amore Archiepiscopatus Eboracensis dimiserit, sed Vigorniensem servavit, & simplicitati Eduardi Regis illudens eidem, id sibi licere, adductis Antecessorum suorum exemplis & consuetudine, persuasit. Deinde Rege consentiente Romam profectus est, *vit. S. Vulst. Sæc. 6. Ben. p. 2. p. 847. Roger. An. p. 445.* Episcopos duos Gisonem Velinensem, & Gualterium Herfordiensem, tum etiam Tostinum, Comitem Nordhumbriæ, Goduini filium, & Regi Eduardo affinitate proxima junctum, itineris socios habens. Ubi Romam pervenerunt, Nicolaus Papa Comitem, perbenigne exceptum, sibi Concilium contra Simoniacos celebranti proximum considerare præcepit. Aliis duobus Episcopis concessit, quæ petebant, nimirum, ut ego conjicio, Dignitatem

Sæculum XI.
A.C. 1060.

tatem ambobus confirmavit, quod non omnino scientiarum rudes, nec Simoniaci rei essent. Aldredum vero propriis responsis convictum, quod Simoniacus esset, & stupidi ingenii homo, omni Dignitate eo magis exuit, quod Episcopatum Vigorniensem pertinaciter nollet dimittere.

Ecce vero, cum domum remeaturi
Sup. §. 39. iter faciunt, grassatores, Duce Galesino Comite, in incautos irruunt, omniaque, solis vestibibus, quibus tegebantur, exceptis, rapiunt. Illi Romam repetunt, ubi ad mendicitatem redacti, paulo ante divites, omnium commiserationem moverunt. At Tostinus Comes linguæ non temperabat, & acriter cum Papa jurgabatur; ejus excommunicationem frustra a nationibus remotis timeri, dum eam fures non procul positi riderent. Nisi raptores ad omnia, quæ sibi abstulerant, restituenda compelleret, non dubitaturum se, quin Papa latrocinii hujus vel conscius esset, vel auctor, quod ubi Rex Angliæ comperisset, tributum S. Petro denegaturum esse. Romani his comminationibus perterrefacti Papam impulerunt, ut Aldredo Archiepiscopatum concederet & Pallium; neutiquam enim crudelitatis notam effugiturum Pontificem, si virum non Dignitatibus modo privatum, sed etiam rebus suis omnibus spolia-

spoliatum remitteret. Dedit id Roma-
 norum precibus Papa, ea addita condi-
 tione, ut Aldredus Episcopatu Vigor-
 niensi se abdicaret, & alius Episcopus ibi
 ordinaretur. Ita Nicolaus Anglos mu-
 neribus cumulos, ut spoliatis solatium
 suggeret, dimisit, & Legatos, qui man-
 data sua effectui dari curarent, sequi
 iussit.

Sæculum XI.
 A.C. 1061.

§. XLVI.

*Nicolai II. obitus. Alexander II.
 Papa.*

Nicolaus II. Papa naturæ debitum sol-
 vit Florentiæ, exeunte mense Junio
 anno millesimo sexagesimo primo sepul-
 tusque est in Ecclesia S. Reparatæ; nam
 Sedem Florentinam semper cum Roma-
 na servavit, in qua annis duobus & quin-
 que ferme mensibus sedit. Refert Pe-
 trus Damiani, testimonio nixus Mainar-
 di Episcopi S. Rufinæ, Nicolaum nullo
 die omisisse pedes duodecim pauperum
 lavare, & quod si id cum luce diei fieri
 negotia non permisissent, eum noctu-
 pium officium inopibus exhibuisse.

Papebr. co-
 nat.

At Romani de electione Successionis
 infelici schismate dividebantur. Cum
 que in Germaniam ad Henricum Regem
 adhuc puerum matremque ipsius Impe-
 ratricem Agnetem Stephanum Presby-
 terum Cardinalem, cum epistolis nomi-

Chron. Cass.
 lib. III. c. 21.
 Contin. Her-
 man. a. 1061.

Y y 5

ne

Sæculum XI. ne S. Sedis scriptis, Legatum misissent,
A.C. 1061. ei in conspectum Principum venire non

Discept. Sy- licuit, sed re infecta & clausas referens
nod. Pet. literas Romam rediit. Tandem post
Dam. opusc. quam Sacra Sedes tres menses vacasset,
IV.

Hildebrandus Archidiaconus, Cardina-
libus & nobilissimis Romanorum ad de-
liberationem convocatis, decrevit, re-
sponsum ab aula Regia non amplius esse
expectandum, ne interea seditio invale-
sceret, & Anselmum, filium Anselmi ci-
vis Mediolanensis, Episcopum Lucensem,
Papam eligi (*) curavit, Alexandrum II.
appellatum, cujus electionem Regi Hen-
rico non ingratam fore, quia ipsi familia-
ris erat, confidebant. Desiderius quo-
que Cardinalis Abbas montis Cassini
cum Roberto Guischaro, Apuliæ Prin-
cipe, Romam venerant, Papam legitime
eligentibus præsidio futuri, ad quod Ro-
bertus juramento se obligaverat. Ale-
xander corona Pontificali in Dominica,
die trigesima Septembris, anno millesimo
sexagesimo primo, redimitus Romanæ Ec-
clesiæ

(*) Jam tertium ex Antecessoribus suis Hil-
debrandus in Sacra Sede collocat. Quocum
aliquando S. Petrus Dam. sequenti Disticho sim-
pliciter & innocenter ludit: Card. Bar. ad h. ann.

Papam rite colo, sed te prostratus adoro:

Tu facis hunc Dominum, te facit ipse
Deum!

clesiæ annos undecim & dimidium præ- Sæculum XI.
fuit. A.C. 1061.

§. XLVII.

Cadalous Antipapa.

Illa tempestate Italiæ Regno moderaba- *Gest. Pont.*
tur Guido Parmensis, vir majorum *ap. Baron.*
ceris inclytus, ab Imperatrice Cancellaria- *an. 1061.*
rius creatus, quo auctore Episcopi Lon- *1062.*
gobardiæ, plerique Simonia & luxuriæ
vitiis notati, cum magna multitudine
Clericorum iisdem morbis laborantium,
congregati, statuerunt, nullum alium Pa-
pam, quam in Paradiso Italiæ (hoc nomi-
ne Longobardiam indicabant) natum re-
cipere, & denique non alium, nisi virum,
qui ipsorum fragilitati indulgeret. Tum
ut cogitata exequerentur, aliqui eorum
superatis Alpibus coronam juveni Regi
deferunt, atque in conspectum matris
ipsum, Imperatricis, admissi ei suggerunt,
Henrico filio Dignitatem Patricii, quam
Imperator ejus parens habuisset, jure esse
conferendam. Simulque rogant femi-
nam, ut Papam eligi curaret, affirman-
tes, Nicolaum II. sancivisse, ut deinceps
nemo legitimus Pontifex haberetur, nisi
quem Cardinales elegissent, & cujus ele-
ctionem consensus Regis confirmasset.

His Legatis in Regia versantibus,
Conventus, seu Comitia generalia Basi-
leæ aguntur, in quibus, Italiæ, id est,
Longo-

Sæculum XI. Longobardiæ, Episcopis præsentibus, Rex
A.C. 1061. iterum coronatur, & Patricius Romano-
 rum appellatur. Postquam vero allatum
 est nuncium, Anselmum Lucensem Pa-
 pam electum fuisse & coronatum, non
 expectato Imperatoris consensu, Impe-
 ratrix & purpurati, quos a consiliis habe-
 bat, rati, id sua contumelia factum, Ca-
 dalum seu Cadaloum, Episcopum Parmen-
 sem, Papam, quem Honorium II. di-
 xerunt, eligi curant; quæ electio in Fe-
 sto SS. Simonis & Judæ vigesima octava
 Octobris ab Episcopis Vercellensi & Pla-
 centino, publicis Concubinariis, per-
 acta. (*)

Sed & Cadalous concubinatus & Si-
 moniæ vitio infectus, a Petro Damiani
 Lib. I. ep. 20. in epistola post aliquod temporis spatium
 ad eum data, acerbe increpatur. In
 exordio memorem esse jubet, Ecclesiam
 Romanam ipsi sæpius in tribus Conciliis
 Ticinensi, Mantuano, Florentino igno-
 visse & pepercisse. *Quo pacto ergo, in-*
quit, præsumpsisti, vel acquiescere potui-
sti,

(*) S. Petri Damiani de his duobus in sua
 epistola verba sunt: *Multum sane lætificat, quod*
hujusmodi te Pontifices elegerunt, Placentinus
videlicet & Vercellinus, qui nimirum multum
petulci & proletarii, sicut norunt disputare de
specie seminarum, sic utinam potuissent in eli-
gendo Pontifice perspicax habere judicium. &c.

sti, ignorante Romana Ecclesia Romanum Sæculum XI.
te Episcopum eligi, ut de Senatu, Clericis A.C. 1061.
inferioribus, populoque nihil dicam? Quid
vero tibi videtur de Episcopis Cardinali-
bus, quorum in eligendo Pontifice præci-
pue partes sunt, & qui aliis prærogativis
non modo quorumlibet Episcoporum, sed
& Patriarcharum atque Primatum jura S. Petri Da-
transcendunt? (*) Deinde Mitram & ru- miani Epi-
beam Cappam Dignitatis Papalis esse in- stola ad An-
dicia dicit, & subjungit, Papam eligi tipapam.
oportere primo ab Episcopis Cardinali-
bus, ita ut secundo loco Clerici, & tertio
loco populus consentiant. Rem deinde
suspendi debere, donec Rex consulatur,
nisi urgens periculum consecrationem
differri prohibeat.

Tum ad crimina Cadaloi oratione
 conversa, *bucusque, inquit, Præbendarum*
Ecclesiarumve damnanda tua commercia,
aliaque longe turpiora, quæ proferre eru-
bescimus, in tuo tantum narrabantur op-
pidulo; nunc vero omnis conditionis ho-
minibus in toto Regno confabulandi ma-
teriam

(*) Primi Cardinales delecti fuere Episcopi,
 & procul dubio ideo, quia Episcopi erant. Ce-
 terum Cardinales auctoritatem & potestatem
 suam ex solius Summi Pontificis arbitrio habent,
 Episcopi vero eam a Spiritu sancto, teste S.
 Paulo Act. Apost. cap. 20. salva Sacrae Sedis præ-
 rogativa, acceperunt.

Sæculum XI. *teriam tua infamia præbet. Si ego in os*
A.C. 1062. *tibi tua flagitia objicerem, cum illa Cælo*
terraque testibus commiseris, negare non
posses, & protinus emendationem promit-
teres, quod omnes faciunt, qui Dignita-
tum culmina ambiunt, & conscientia ma-
lorum facinorum remordente anguntur.
Sed talibus ipsa celsitudo pejus peccandi
occasio fit. Petrus Damiani suæ Decla-
 mationi pro Epilogo subjungit carmen,
 comminationibus plenum, cujus ultimus
 versus est: *Non ego te fallo, cæpto mo-*
rieris in anno. At istud Vaticinium non
 comprobavit eventus. (*)

Interea Cadalous magna vi auri in-
 Gest. Post. structus, & copiis auctus, decima quar-
 ap. Baron. ta Aprilis, anno millesimo sexagesimo se-
 cundo, ad portas Urbis omnibus impro-
 visus exercitum admovet. Favebant
 multi intus, præsertim Civitatis Roma-
 næ Centuriones, quos largitionibus sibi
 devinxerat. Castra posuerat in prato
 Neronis prope Vaticanum, & primo præ-
 lio commisso, edita magna Romanorum
 strage victor extitit. Cum vero haud
 diu

(*) Hic Cardinalis Baronius: Quod autem
 pertinet ad pronunciatum de exitu ejusdem va-
 ticinium, alibi ipse declarat, non de vitæ præ-
 sentis exitu intellexisse, sed ejus Depositione,
 cum esse desineret, quod affectabat, Summus
 Pontifex, in Concilio condemnandus.

diu post Godefridus Dux Hetruriæ advenisset, Cadalao usque adeo accisæ sunt vires, ut ne ipse quidem sine precibus & largissimis donis in hostes sparsis effugere potuerit. Ergo Parmam revertitur, necdum tamen Romæ potiundæ spe abjecta. Tunc Petrus Damiani altera epistola ad eum data objurgavit, quod Ecclesiam propriam pessumdaret, ut raperet alienam, quod poneret fiduciam in thesauris, & Romanos, quorum patrem se se jactaret, ferro perimeret.

Sæculum XI.
A.C. 1062.

lib. I. ep.

§. XLVIII.

S. Anno Archiepiscopus Colonienfis.

In Germania Henricus Rex, Festo Resurrectionis Ultrajecti cum matre Imperatrice celebrato, haud diu post ab ea avellitur. Namque Imperii Proceres invidia urebat, quod Agnete jubente Henricus Episcopus Augustanus præcipue Regni negotia administraret; in suspicionem pudicitiae quoque inducebatur Imperatrix ob frequentiore cum illo Præsule consuetudinem. Itaque Anno Archiepiscopus Colonienfis, consentientibus non nullis aliis, Regem juvenem, tunc decennem cum S. Lancea & ornatu Cæsareo Coloniam abducit.

Annonem tunc temporis Archiepiscopum Coloniensem, quippe hanc Ecclesiam jam annis sex regebat, in superiore

vit. S. Anno
ap. Sur. 4.
Dec.

riore

Sæculum XI. riore Germania mediocris fortunæ, sed
 A.C. 1062. honestis parentibus natum, avunculus,
 Lamb. ann. Canonicus Bambergensis, ad eam Eccle-
 1075. p. 239. siam deduxerat, ubi literarum studiis
 &c. tanto profectu incubuit, ut dignus habi-
 tus fuerit, qui Scholæ ejusdem Eccle-
 siæ præficeretur. Cum viri fama usque
 ad Imperatorem Henricum Nigrum per-
 venisset, ille ad se vocatum Annonem
 inter omnes aulæ Clericos carissimum
 habuit, eique Præposituram Goslarien-
 sem, quæ clientum felicissimis dari sole-
 bat, contulit. Anno amicitiam Principis,
 & bonorum omnium, solis meritis
 suis, doctrina, amore Justitiæ, & liberta-
 te, qua eam tuebatur, sibi conciliabat.
 Multæ etiam corporis dotes eum com-
 mendabant, justa statura, optimus vul-
 tus, & eloquentia singularis. Cibo &
 somno, ubi necessarium urgebat nego-
 tium, carere poterat, præterea ad omne
 virtutis genus pronissimus.

Hermannus II. Archiepiscopo Colo-
 niensi ad meliorem vitam translato, Im-
 perator Successorem delegit Annonem,
 eique Virgam & annulum Pastoralem
 contulit; sed non defuere Colonia, qui
 refragarentur, quod dicerent, non dece-
 re virum mediocri loco natum Cathedram
 occupare, in qua Bruno Ottonis
 Imperatoris frater sedisset. Vicit tamen
 Imperatoris constantia, & Anno in Do-
 minica

Annonis
 Sanctitas.

minica die tertia Martii, anno millesimo ^{Sæculum XI.}
 quinquagesimo sexto solemnī ritu con- ^{A.C. 1062.}
 secratus est. Non errasse in hac electio- ^{Herm. 83}
 ne Imperatorem Annonis vita demon- ^{Lambert.}
 stravit, qui brevi tempore inter omnes
 Regni Proceres tantum virtutibus, quan- ^{Annonis}
 tum Dignitate emīuit. Ecclesiæ pari- ^{Sanctitas.}
 ter & Reipublicæ amantissimus non mi-
 nore fulgore, quam quisquam alius Ante-
 cessorum suorum Sedem Coloniensem il-
 lustravit. Quamvis enim externa non
 omitteret, non minore zelo exercitiis
 Spiritualibus incumbēbat. Frequenter
 jejunabat, plerasque noctes orando
 transigebat, Ecclesias nudis pedibus, uni-
 co famulo vestigia Domini sequente, adi-
 bat. Eleemosynas large distribuebat, in
 Clericos quoque, monachos, & peregri-
 nos munificus. Nullam in sua Diœcesi
 præterit congregationem piam, quam
 non datis fundis, pensionibus annuis,
 aut reparatis ædificiis sibi devinxisset,
 omniumque testimonio nullus Anteces-
 sorum ejus, ex quo Ecclesia Colonien-
 sis fundata fuisset, eam Sedem vel tantis opi-
 bus auxit, vel tanto splendore decoravit.

Justitiam subditis reddebat recto cor-
 de; cum ad populum diceret tanta elo-
 quentiæ vi pollebat, ut ex obstinatissimis
 peccatoribus lacrymas eliceret; ipso in
 Cathedra perorante Ecclesia pœniten-
 tium gemitibus & fletibus resonabat.

Hist. Eccles. Tom. XIV. Zz Co-

Sæculum XI. Colonia Anno duo Monasteria Canon-
A.C. 1062. corum, & in diversis locis tria Canobia

monachorum, quorum celeberrimum Si-
 gebergense fuit, fundavit, quia vero Di-
 sciplinam in tota Germania relaxatam
 summo dolore cernebat, angebatur, ne
 tanti sumptus, quos faciebat, sine utili-

Sup. 1. LIX. tate impenderentur. Cum Romam Rei-
S. 21. publicæ causa iter faceret, atque ad Mo-
 nasterium Fructuariense in Longobardia

situm divertisset, miratus, Regulam a
 Monachis Religiose servari, non nullos
 inde evocatos Sigebergam deduxit. Ejus
 exemplum secuti alii in Germania Epi-
 scopi pleraque monasteria, adscitis ex
 Canobiis Gorziensi, Cluniacensi, Sige-
 bergensi, aliisque locis, alumnis refor-
 marunt. Ipse vero Monachos suos Si-
 gebergenses usque adeo reverebatur, ut
 iis velut Magistris suis obsequeretur, suis
 manibus ministraret, & quotiescunque
 cum ipsis versaretur, silentium ceteras-
 que Regularium cœtuum consuetudines
 sollicitè servaret. Talis fuit Anno Ar-
 chiepiscopus Coloniensis. Postquam ve-
 ro Regis Henrici pueritiam moderari,
 consentientibus Imperii Optimatibus,
 cœpit, munus Cancellarii in Italia Gui-
 bertio Parmensi ademptum Gregorio Epi-
Opusc. IV. scopo Vercellensi (*) dedit, & Conci-
 lium

(*) Is verisimiliter prioris Episcopi, qui An-
 tipapam creavit, depositi Successor fuit.

lium Osboriæ (*) in Saxonia, ubi Cada-Sæculum XI.
lous depositus fuit, celebrari curavit. A.C.1062.

Petrus Damiani comperto, quod Episco-
pi propediem ad Synodum commigratu-
ri essent, Defensionem Alexandri II. Pa-
pæ in se suscepit, edito Dialogo, in quo
Regis Henrici Causidicum, & Ecclesiæ
Romanæ Procuratorem in Concilio, quo
conjectura est Scriptum hoc missum fu-
isse, loquentes inducit. Summam da-
mus.

tom. 9. Conc.
p. 1156.

§. XLIX.

Disputatio Synodalis Petri Damiani.

Regius Advocatus: *Papam in Sacram
Sedem evexistis ignorante Rege, non
sine contemptu Regiæ Majestatis. Nam
secundum Canonum auctoritatem illorum
est Pontificem eligere, quorum deinde est
electo obedire. Sed Rex, qui Populi Ro-
mani caput est, Papæ obedire tenetur, er-
go constat, nisi Romani Regis consensus
acceserit, Romani Pontificis electionem
non esse perfectam. Defensor Romanæ
Ecclesiæ: Ergo neque S. Stephanus, nec S.
Cornelius, non S. Clemens, non ipse Beatus
Petrus Papali nomine digni erant, quia ab
illorum temporum Imperatoribus electi
non sunt? Advocatus: Imperatores illi
erant Gentiles; ceterum Christiani Prin-
cipes*

Zz 2

(*) Hic locus hodie ignoratur.

Sæculum XI. *cipes semper Romanos elegere Pontifices.*
A.C. 1062. **Defensor:** *Percurre mecum Ecclesiastica*

Sup. lib.
XXXV.
§. I.

Sup. §. 30.

antiquitatis Historias; perpaucos invenies, in quorum electione Principum accesserit consensus. Tunc commemorat plerosque Pontifices a Damaso Papa usque ad S. Gregorii tempora, & Imperatores ejusdem ætatis, affirmatque eorum consensum in electione Pontificum non fuisse requisitum. Hisque subjungit: Quod autem in electione Beati Gregorii legitur Mauritius Imperator assensum præbuisse, sicut pauci alii Principes, cum Pontifices eligerentur, hoc dictavit perturbatio temporum, & tempestas horrenda bellorum. Deinde Donationem Constantini, quam tunc nemo impugnabat, in medium affert. Advocatus: Verumtamen negare non potes, quod Imperator Henricus pater Domini mei Regis factus sit Patricius Romanorum, & primas partes in electione Summi Pontificis ab ipsis acceperit. Huc etiam, quod præstantius est, accedit, Nicolaum Papam hoc privilegium Domino meo Regi, quod paterno jure habebat, concessisse, & Synodali Decreto confirmasse. Quo igitur pacto Regia Majestas Domini mei hanc prærogativam amisit? Defensor: Hoc privilegium Regis nostri ipsi quoque defendimus, & ut semper plenum illibatumque possideat, optamus. Quid autem mali fecit Romana Ecclesia, si filio suo

suo adhuc puero, & tutela egente, ipsa ^{Sæculum XI.} Tutoris officium subiit? quis nescit, quod ^{A.C. 1062.} Sacerdotem eligere puer ignoret? accedit, quod non nunquam ob varietatem temporum mutandus sit rerum ordo. Tunc enim quando Pontificem Romana sibi præfecit Ecclesia; tantæ simultatis fomes in seditiones cives accenderat, tantus livor & odium tumultuantium, civium corda turbaverat, ut si responsum a Rege vastis terrarum spatiis remoto expectassemus, populi furor in mutua vulnera & cædes prorupisset.

Advocatus: Dicitis, quod breve temporis spatium non permiserit consensum Regis expectare. Quod est frivolum, constat enim, tres plus minus menses effluxisse, ex quo Nicolaus Papa occubuit, usque ad Calendas Octobris, cum iste successit. Defensor: Ecce compellis me ad proferendum publice, quod, ut Palatio Imperiali parcerem, silentio involvere decreveram. Nam vos, aulæ Regiæ Rectores, cum quibusdam Germaniæ Episcopis Concilium celebra- ^{Dialogus Petri Damiani.} stis, in quo Papam, & omnia, quæ ipse decreverat, damnastis, atque ex consequenti etiam privilegium, quod Regi concesserat. Sed absit a nobis, ut, propter cujuscunque insolentiam, Rex qui innocens est, & quem Auctore Deo ad Imperiale fastigium perventurum speramus, rem sui juris amittere velimus. Ut vero totam

Zz 3

cala-

Sæculum XI. calamitatis nostræ percurramus *Histo-*
A. C. 1062. *riam*; Stephanus Cardinalis Presbyter,
 vir gravis & omnibus ob merita maxima
 conspicuus, ad aulam Regiam cum episto-
 lis Apostolicis missus, aulæ Reëtoribus eum
 arcentibus, in conspectum Principis Ma-
 trisve ejus non potuit penetrare, sed per
 quinque fere dies, ad Beati Petri & Apo-
 stolicæ Sedis injuriam, præ foribus man-
 sit exclusus. Quod ille, utpote vir pa-
 tiens, æquo animo tulit, Legati autem offi-
 cium implere non potuit; unde cum liti-
 ris clausis & signatis domum remeavit,
 quia eum aulicorum temeritas Regem adire
 non permisit. Hunc vero reatum nec
 Imperatrici matri, nec Regi filio adscri-
 bimus; eum ætatis infirmitas, illam sexus
 imbecillitas excusat. Sed omissis ceteris,
 cur tandem ignorante Roma Romanum
 Pontificem eligere ausi estis? Advocatus:
 Jam diu Gerardus Comes, aliquæ
 Romani, quos inter numerabatur Abbas
 Monasterii, quod dicitur Clivus Scauri,
 instabant, ut Papam eligeremus. Non
 ergo, ut asseris, ignorante Roma, electio
 peracta est. Defensor: Bellissime in rem
 meam facis, dum fateris, quod cum Ge-
 rardo, viro sub anathemate constituto,
 communicaveritis. Nam ut de Abbate
 & aliis interim fileamus, Gerardus ex-
 communicatus fuit ab omnibus ferme Pon-
 tificibus, quicunque Romanæ Ecclesiæ ejus
 tempo-

temporibus præfuerunt. Demum, paulo Sæculum XI.
antequam moveretur, iterum anathemati- A. G. 1062.
zatus est ob injuriam atrocissimam illa-
tam cuidam Comiti Anglo, & Archiepi-
scopo, quos a Beati Petri liminibus re-
deuntes invasit, spoliavit, & mille Pa-
piensis monetae libras rapuit. Ideo igitur
in plena Synodo, Papa Nicolao præsidente,
excommunicatus est, & extinctis lumina-
ribus sub perpetuo anathemate condemna-
tus. An talem hominem decebat Ecclesiæ
Romanæ Caput præficere? an dignum fuit,
ut hostis Ecclesiæ infensissimus, qui eam
feraliter persecutus fuerat, Summum ejus-
dem Ecclesiæ Pontificem eligeret? An non
ille potius Legitimus Papa est, quem Car-
dinales Episcopi unanimi voce elegerunt,
Clerici populusque exoptaverunt, non ab
extremis terris advocatum, sed Romanum?
Porro ut charitatem in Regem profitere-
mur, hunc aliis dignis, qui in gremio Ec-
clesiæ Romanæ existebant, prætulimus,
Regis Domesticum & familiarem.

His auditis Advocatus Regis Henrici
se acquiescere profitetur; sed memine-
rit Lector, eum a Petro Damiani loquen-
tem induci. In peroratione Petrus hor-
tatur tam Regios, quam Sacrae Sedis Mi-
nistros, ut in fovenda inter Sacerdotium
& Imperium concordia conspirent, at-
que ita Genus Humanum ab his Supre-
mis Potestatibus gubernatum nunquam

Sæculum XI. dissensionibus dividatur. Altera alteram
A C. 1052. stabiliat. Pontifex, ubi opus erit, de-
 linquentes Principis Legibus coerceat,
 & Rex cum Episcopis suis de iis, quæ
 ad animarum salutem spectant, secun-
 dum Canones decernat. Papa tanquam
 Parens paterno semper jure emineat,
 Rex unicus & dilectissimus filius in amo-
 ris illius amplexibus requiescat, ac gemi-
 no utriusque studio Christianæ Religio-
 nis Disciplina refloreat.

*Opusc.
 XVIII.*

c. 8.

Quid hoc Petri Damiani dialogo
 actum fuerit nescimus, sed ex aliis ipsius
 Scriptis discimus, Cadaloum primo an-
 no, quo electus fuerat, & in Vigilia SS.
 Simonis, & Judæ, id est, vigesima octa-
 va Octobris, anno millesimo sexagesimo
 secundo, ab omnibus Episcopis Germa-
 niæ & Italiæ præsentem Rege damnatum
 fuisse & depositum. Hoc facto putabat
 Petrus salvari posse vaticinium suum,
 quod confidenter ediderat, hoc ipso an-
 no moriturum esse Cadaloum, dicens,
 quod dignitati suæ & honori mortuus
 esset.

§. L.

Alia Petri Damiani Scripta.

Petrus Damiani ab Episcopatus onere
 liberatum se arbitrabatur, ex quo
 primum sub Pontificatu Nicolai II. ite-
 rumque Sedente Alexandro II. tanto mu-
 neri

neri renunciasset, atque exinde in suis Sæculum XI.
epistolis monachum se vocitabat. Haud A.C.1062.
diu postquam secessisset, ad Episcopos
Cardinales prolixam dedit Epistolam, in
qua præsumens, eos in Conciliis Judices
esse & Papæ Consiliarios, (*) hortatur ad
fugam avaritiæ. Dicit, non solum mu-
Zz 5 nera

Opusc.
XXXI.

(*) Cardinales tam intra, quam extra Con-
cilium Summi Pontificis Consiliarios esse con-
stat. Episcopos vero non Consiliarios solum,
sed etiam in Ecclesia Judices esse, illustrissimum
habemus Testimonium Sanctissimi Patris Nostri,
Beatæ memoriæ, Benedicti XIV. de Synod.
Dioces. Lib. XIII. Cap. II. num. 2. *Canonici au-
tem ad Diocesanam Synodum vocantur tan-
quam meri Episcopi Consiliarii, non vero, ut
Judicis partes ibidem assumant: quapropter
non debent Synodo subscribere, ne videantur
sibi censoriam & Judiciariam usurpare pote-
statem, quam ex Subscriptione inferri animad-
vertit laudatus Canus Loc. Theol. lib. 5. cap. 5.
p. 154. Patavinæ Edit. anno 1714. inquit,
Consiliarii, qui non sunt simul Judices, non so-
lent Judicio sententiæque subscribere. At in Sy-
nodali Sententia (loquitur de Concilio Gene-
rali) non Pontificis solum, sed ceterorum Episco-
porum Subscriptiones adponuntur. Sunt igitur
sine dubio Judices. Hæc Benedictus XIV.
ex Melchione Cano. At mihi irrepsit error per
oscitantiam in Nota tom. I. pag. 83. ubi non le-
gendum: illa verba ex Patavino, sed ex Mel-
chione Cano Patavinæ Editionis.*

Sæculum XI. A.C. 1062. nera clientum non esse captanda, sed etiam sponte oblata rejicienda esse, quod etiam ista animum Judicum erga eos, a quibus accipiunt, plus æquo faventem reddant. Multis deinde de avaritia disferit, quæ omnes virtutes corrumpit, & omnia bona opera pervertit. *Etsi avarus, inquit, Ecclesias ædificet, Verbum Dei prædicet, dissidentes reconciliet, vacillantes in Fide confirmet, Sacrificia quotidie offerat, a Sæcularibus negotiis abstineat, quamdiu avaritia animum ejus occupat, nulla virtutum in eo genuina est & sincera.*

- Tum inferius: *Simoniaci rei sunt, non solum Sacros Ordines vendentes, aut ementes, sed etiam, qui pro sententia in Concilio ferenda pretium accipiunt. Non tamen eum, qui pecuniam dat, ut quod justum est obtineat, damnare ausim. Vidi ego, subjungit, Fratrum nostrorum aliquem non parum lætari, quod dies inchoando Concilio præstituta appropinquaret, quasi tempus optimæ messis aut dulcissimæ vindemiæ adveniret. Habebat enim subornatos homines, qui ipsi a clientibus promissam pecuniam comportarent. Et infra: Qui dona accepit, contra benefactorem suum causam dicere non audet, & si etiam finito judicio acceperit, saltem in futurum libertatem suam venumdedit.*

Rur-

Rursus: *Non ideo avari homines divitiis inbiant, ut naturæ necessitati subveniant, sed ut pelves & pateræ, lautitiis cumulatae, aromata Indica redoleant, & vinum melle conditum in vasis crystallinis rutilet. Ut ubicunque pedem intulerint, protinus parietes & pavementum conclavium pretiosis tapetibus & sellæ velaminibus holofericis vestiantur. Tumidorum istorum famuli servitia partiuntur: aliqui reverentissime adstant, quemlibet Dominorum nutum attente præstolantes, alii currunt, ut jussa capeffant. Eorum lecti magnificentius quam in Ecclesia Altaria nitent, vilescit purpura, pannis diversorum colorum decorantur. Lana agnorum vilipenditur, & pelles mustellarum, aut vellera pontica peregrino ex orbe advebi jubentur. Ut nihil dicam de Cappis auro & gemmis tumentibus, de Baculis auro penitus contectis, & annulis, in quibus uniones enormis magnitudinis fulgent.*

Petrus Damiani iterum Episcoporum fastum & Romanæ Curia vitia carpit, in quodam Apologetico, quo se Episcopatum prudenter fugere contendit. *O tempora! o mores!* inquit, *jam modestum esse, sensus custodire, severitatem & gravitatem Sacerdotalem servare non amplius licet. Ego ipse, cum sæpe ad vos veni (sermo ad Pontificem & Hildebrandum dirigitur) quam multa dissolute fieri notavi!*

vix

Sæculum XI.
A.C. 1062.

Luxus Clericorum.

Opusc. XX.

c. 7.

Sæculum XI. *vix bene accesseris, audies sexcentas cavil-*
A.C. 1062. *lationes, facetias, jocos, quæstiones innu-*
meras, verba otiosa. Videas animos effu-
fos in curas non necessarias, quibus devotio
extinguitur, & bonum exemplum proxi-
mis debitum corrumpitur. Si vero cum
dissolutis dissoluti non sumus, homines Stoi-
corum more asperi & inhumani audimus.
Cetera his turpiora commemorare eru-
besco, venandi studium, aucupium, accipi-
tres, furorem alearum vel latrunculorum
lusu optimas horas perdendi, quæ ex Epi-
scopo Scurram faciunt. Quadam die cum
Episcopo Florentino iter mihi facienti ali-
quis nunciavit, ipsum latrunculis ludere.
Ingemui, & deinde tempus opportunum
nactus monui, quam male conveniat Epi-
scopo hujusmodi recreatione tempus falle-
re, viro, cujus manus Corpus Domini No-
stri offerunt, & quem lingua Mediatorem
inter Deum & hominem constituit, etsi
illud silentio præterivem, quod Canones
Episcopis omni lusu interdican. Re-
 spondit Episcopus, *solas aleas fuisse pro-*
hibitæ; at ego probavi, de omni ludorum
genere illud Decretum esse accipiendum.
Ille se errasse confessus me rogavit, ut sibi
injungerem pœnitentiam. Præscripsi, ut
ter Psalterium recitaret, pedes duodecim
pauperum ablueret, & singulis denarium
daret, quo peccatum & lingua & manibus
commissum deleret.

In

In alio Scripto Petrus Damiani da-
 mnat modum, quo aliqui ad Episcopa-
 tum tendebant, videlicet aulas Princi-
 pum sectando. *Ecclesiam relinquunt,*
ait, quia in Ecclesia dominari cupiunt, &
quasi Laici fiunt, ut ad Episcopatum per-
veniant. Ego vero affirmare non dubito,
tales in omni genere Simoniae reos esse.
Nam pecuniam pro acquirendis Dignita-
tibus Ecclesiasticis dant, cum ingentes
sumtus in itinera & vestes pretiosissimas
faciunt. Ponamus duos Clericos, quibus
singulis centum libræ denariorum in æra-
rio sunt. Unus ad Regiam proficiscitur
ibique sensim expendit, quæ prius college-
rat. Alter domi manet, & pecuniam
servat. Jam si una die Episcopatus utri-
que conferantur, hic tota pecunia simul
data Dignitatem emit, & alter quidem
nihil novi dat, quia longo tempore in aula
serviit. Quæso! uter caro magis Epi-
scopatum emit? an non magis ille, cui
præter suam pecuniam Dignitas Episco-
palis maximo labore stetit, quam alter,
qui præter pecuniam nihil dedit?

Si spectemus duas alias Simoniae spe-
 cies, nempe quæ per linguam & obsequia
 præstita vel præstanda committitur, evi-
 denter constat, Clericos aulicos utroque
 modo peccare. His enim antiquius nihil
 est quam Principi adulari, ejusdem pro-
 pensiones & indolem explorare, nutibus
 obedire,

Sæculum XI.
 A.C. 1062.

Opusc.
 XXII.

c. I.

Simoniae va-
 ria genera.

Sæculum XI. obedire, sermoni applaudere, in cunctis
A.C. 1062. assentari. Regibus abjectissime serviunt,
 & sicut patrimonia sua & opes proprias
 profundunt, ut Ecclesiæ divitias acqui-
 rant, ita dominandi cupiditas mancipia
 efficit. Profecto nimium caro Dignitates
 Ecclesiasticas emunt, qui eas post longam
 servitutem acquirunt, & parasitorum Sy-
 cophantarumque more vivunt, ut Episco-
 patum consequantur. Qui hac ratione
 Episcopatu potiti sunt, Bona Ecclesiæ
 postea prodigunt, ut sibi amicos concilient,
 sibi que devinciant illos Fideles, a quibus
 libere eligi debuissent. Sic autem Simo-
 niæ rei fiunt, etiamsi prius Simoniaci non
 fuissent, dant enim aliquid, ut quiete
 Episcopatum tenere sinantur, & parum
 interest, an pro munere Ecclesiastico vel
 ante vel post consecrationem quidquam
 detur.

§. LI.

S. Dominicus Loricatus.

vit. S. Dom. Anno millesimo sexagesimo secundo Pe-
Sæc. 6. Ben. trus Damiani amisit amicum clarissi-
p. 143. mum, cujus historiam prodigiis plenam
 ad nos transmissit, Dominicum, cogno-
 mento Loricatum, quod Loricam fer-
 ream poenitiæ studio semper gereret.
 Cum Clericus esset, ejus parentes pel-
 lem hirci Episcopo obtulerunt, ut eum
 Presbyterum ordinaret. Quæ culpa
 con-

conversionis ipsius occasio extitit, usque ^{Sæculum XI.}
 adeo enim exhorruit, ut relicto sæculo ^{A.C.1062.}
 monachorum, & deinde cum Petro Da-
 miani Anachoretarum institutum in loco
 quodam Umbriæ, qui *Luceoli** diceba-
 tur, arripuerit, sub Magisterio Viri San-
 cti, Joannis de Monte Feretri. Quia
 vero Simoniacæ ordinatus fuerat, donec
 vixit, Sacrosancti Altaris usurpare Mini-
 sterium non præsumpsit. Virgo usque
 ad obitum fuit Dominicus, corporis ma-
 cerandi tam studiosus, ut nemo unquam
 magis.

Eremitæ Luceolenses in decem &
 octo Cellulis habitabant, & hac lege
 vivebant: nunquam bibebant vinum,
 nunquam adipe alimenta condiebant,
 solum in die Dominica & Feria quinta
 coctum pulmentum sumebant, quinque
 per hebdomadam diebus in pane & aqua
 jejunium celebrabant, semper orationi,
 aut manuum operi vacabant. Unicum
 habebant sagmarium vel asellum, quem
 cellerarius annona onustum agebat. Si-
 lentium tota hebdomada servabatur, nisi
 quod in Dominica post Vesperam usque
 ad Completorium loquendi libertas ef-
 fet. Nudis præterea pedibus & cruri-
 bus jugiter in cellulis morabantur. Ce-
 terum Dominicus, consentiente Priore,
 se totum Petri Damiani curæ commisit,
 & in cellula ipsius cellulæ proxima, quip-
 pe

Sæculum XI. pe sola Ecclesia media dividebantur, per
A.C. 1062. manebat. Longo annorum spatio ferrea
 ad carnem lorica præcinctus, eam tunc
 solum deponebat, quando flagellorum
 ictibus corpus castigabat. Vix autem dies
 ulla præteribat, quin duo Psalteria modu-
 lando utraque manu scopis armata nu-
 dum corpus tunderet, & hoc remissione
 quidem tempore, nam in Quadragesima,
 sive cum pro alio pœnitentiam implet,
 per dies singulos, ut minus tria Psalteria
 meditans & se ipsum verberans persolve-
 bat. Sæpe duo Psalteria continuo, sem-
 per stans, nunquam sedens & a verbera-
 tione nunquam cessans, recitabat.

Petro Damiani aliquando inquirenti
 an lorica gravatus genuflectere posset,
 respondit: *Quando bona utor valetudine,
 per omnes totius Psalterii quindenos Psal-
 mos centies (id est per totum Psalterium
 millies) genuflectere consuevi.* Quadam
 die post vesperam cellulam Petri ingres-
 sus, cum totus ejus vultus vibicibus li-
 veret, *Magister, inquit, bodie feci, quod
 hætenus me fecisse non memini. Octo
 nempe Psalteria inter diem ac noctem mo-
 dulatus explevi.* Verum ut Psalterium
 citius absolveret, ut ipse asseruit, non to-
 tos Psalmos pronunciabat, sed satis ipsi
 erat, verborum sensum mente percurre-
 re, atque ad id ipsum, aiebat, majore
 animi attentione opus erat.

Aliquan-

Aliquando a Magistro suo remotus Sæculum XI.
A.C.1062.
habitavit Dominicus, a quo deinde in-
terrogatus, quibus tunc se vitæ legibus
regeret, respondit, se more hominis car-
nalis vivere, seque Feriis quintis & Do-
minicis diebus a solito abstinentiæ rigo-
re aliquid relaxare. Statimque Petrus:
An ovis vesceris vel caseo? illoque ne-
gante, rursus: *an piscibus vel pomis?*
& respondit: *hæc ægrotantibus relinquo.*
Tandem post longum examen nihil aliud
exploratum, quam quod, Italorum mo-
re, præter panem fœniculo libenter ve-
sceretur.

Cum comperisset Dominicus, Petrum
Damianum literis adnotasse, quod una
die novem Psalteria inter continuos vir- Frequens
flagellatio.
garum ictus recitasset, expavit, atque an
id posset iterum experiri statuit. Quar-
ta igitur Feria vestibus se exuit, & ar-
mata scopis utraque manu, totam no-
ctem vigil, psallere ac se verberare non
destitit, atque ita altera die completis
duodecim Psalteriis partem decimi tertii
usque ad Psalmum, *Beati quorum*, absol-
verat. Dominici exemplo corpus flagel-
lis castigandi consuetudo in illa regione
ita inolevit, ut non modo viri, sed & no-
biles mulieres se ipsas zelosissime cade-
rent. Legit aliquando, quod si quis
duodecim in illo Scripto notatos Psalmos
vicies quater erectis in modum Crucis

Hist. Eccles. Tom. XIV.   A a a   ma-

Sæculum XI. manibus caneret, pro uno anno pœnitentiam Ecclesiasticam compensare posset; protinus Dominicus, id quod legebat faciendum arripuit, & duodecim illos Psalmos extensis, ut dictum est, brachiis vices quater non interrupte quotidie decantavit. Ceterum recitato Psalterio centum quinquaginta Psalmorum non fatigatus addebat etiam Cantica, Hymnos, Symbolum S. Athanasii, & Litanias, quæ hodieque in fine antiquorum Psalteriorum adnexa visuntur.

Aliquot ante obitum annis aliquando expertus, quod corrigiarum scuticæ virgarum scopis duriores essent, his se verberare adfuevit; hujusmodi itaque flagellum, quando foras egrediebatur, portabat in sinu, ut ubicunque eum jacere contingeret, verberibus se posset afficere. Cum vero deesset occasio loci, in quo totum se posset exuere, per crura saltem & femora, per caput atque cervicem se se non cessabat affligere. Nam quamvis nudis incederet pedibus, vestes tamen ejus ad tibias vix medias descendebant, cum alii Eremiticæ, ut a frigore pedes communirent, vestimentis usque ad pavementum defluentibus uterentur. Exesis autem jejuniis membris, & hamatæ lorice mole detritis Æthiopiam nigredinem contraxisse videbatur. Circulis quoque ferreis quatuor, nam

Vita S. Dominici.

due.

duobus in coxis, & duobus in cruribus Sæculum XI.
A.C. 1062.
stringebatur, quatuor alios postea addi-

dit. Horrida viri pœnitentia non ob-
stitit, quo minus ad ultimam senectutem
perveniret, & post ejus obitum invene-
runt Fratres, quod præter lorica fer-
ream, cui adsueverat, aliam haberet ejus-
dem metalli, quæ ipsi lintei, in quo de-
cumberet, loco erat. E vivis vero mi-
gravit anno millesimo sexagesimo secun-
do, decima quarta Octobris, qua die Ec-
clesia ejus memoriam colit. Primum
sepultus est in sua cellula, ne monachi
vicini eum raperent, Petrus Damiani
vero eum deinde in Capitulum honori-
fice transferri jussit, corpusque ipsius
nono post mortem die sine corruptionis
indicio integrum repertum.

*Martyr. 14.
Octobr.*

§. LII.

Quomodo Pœnitentia redimi potuerit.

Non solum ut deleret propria peccata,
sed etiam aliena, Dominicus tanto
rigore in corpus suum sæviebat, atque ut
pœnitentiam aliis injungendam imple-
ret. Tunc temporis enim opinio ple-
risque inoleverat, pro singulis peccatis
ad implendam pœnitentiam Christianos
teneri, in Canonibus præscriptam, eum
in modum, ut si uno homicidio commis-
so decem pœnitentiæ anni implendi es-
sent, ille, qui viginti homines interemis-

A a a 2

set,

Sæculum XI. set, ducentorum annorum pœnitentiam
A.C. 1062. suscipere teneretur. Quia vero tantum

Opusc. LI.
c. 8.

vitæ spatium natura homini non indulget, modum invenerant, hujusmodi pœnitentiam redimendi. Nunc vero Petrus Damiani, docente Dominico, didicisse se dicit, centum annorum pœnitentiam vicesies Psalterium recitando accedentibus flagelli ictibus redimi posse. Nam ter mille verbera unum annum pœnitentiæ redimebant, & mille verbera per decem Psalmos incutiebantur; unde sequebatur, centum quinquaginta Psalmis quinque pœnitentiæ injunctæ annos compensari, & viginti Psalteriis recitatis annos centum redimi. Dominicus sex diebus pœnitentiam centum annorum facile explebat, atque ita peccatores a tanto onere liberabat. Quin aliquando *c. 9.* ineunte Quadragesima Petrum Damiani rogavit, ut sibi mille annorum pœnitentiam injungeret, & parum defuit, quin eam ante Quadragesimæ finem absolveret.

In quodam Opere, cui titulus Perfectio Monachorum, Petrus Damiani affirmat; si monachi, prius in Sæculo degenerantes, gravia peccata commisissent, non sufficere, quod in monasterio communem Regulam observent, sed opera pœnitentiæ criminibus perpetratis congruæ addenda esse. *Quidam Monachus*, inquit Petrus

p. 22.

Opusc. XIII

c. 6.

Petrus in hoc libro, venit aliquando ad *Sæculum XI.*
me, confessusque est omnia peccata sua, A.C. 1062.
quæ quondam Laicus commiserat. Ei se-
ptuaginta annorum pœnitentia, nisi me
fallat memoria, secundum Canones per-
agenda fuisset, jamque annos septem in ba-
bitu monastico vitam ducebat. Interro-
ganti mihi quantum pœnitentiæ tempus
pro his peccatis expleisset, respondit, se
omnia Abbati suo confessum fuisse, qui nul-
lam sibi pœnitentiam nisi jugum communis
Regulæ in monasterio portandum injun-
xisset, affirmans, solam Conversionem, id
est Regulæ observationem, ad remissionem
omnium peccatorum suorum sufficere. Ego
horrescens exclamavi, deceptum fuisse bo-
num hominem, qui necdum pœnitentiam
inchoasset, quam peragendo varia opera
corpus affligentia dudum potuisset imple-
re. Petrus Damiani, ut ego quidem exi-
stimo, nullum affert idoneum argumen-
tum hujus opinionis, quæ nullo alio fun-
damento, quam tot annorum in pœni-
tentia computatione, antiquis ignota,
nitebatur.

In epistola ad quemdam Episcopum
 data dicit: *Non ignoras, nos, quando a Lib. IV. ep:*
pœnitentibus agrum recipimus, pro magni-21.
tudine doni aliquam pœnitentiæ partem re-
laxare. Hæc praxis ex eodem pœniten-
tiam æstimandi commutandique princi-
Pœnitentiæ
modus.

A a a 3

pio

Sæculum XI. pio fluebat. Modum profecto facillimum
 A.C. 1062. Ecclesias locupletandi!

Attamen non nulli flagella, & universum inunctæ pœnitentiæ redemptionem damnabant, quod ex ipsius Petri Damiani Scriptis dispicimus. Nam in epistola ad Clericos Florentiæ data conqueritur, quod ea, quæ de flagellorum usu scripsisset, in publicum prolata fuissent, quamvis ista nec Laicis, nec Clericis, sed solum monachis destinasset, & ea tantum, quæ ipsi quotidie agunt, retulisset. *Lib. V. ep. 8.* los deinde, qui hunc usum vituperabant, objicientes inducens ait: *En, pœnitentiam novam, inquiunt, & hæcenus per tot sæcula inauditam! qua semel recepta destruuntur Canones, & traditio perit.* Volebant dicere, his compensationibus admissis fore, ut Pœnitentia Canonica abrogaretur. Qua in re minime fallentur, ut postea experientia & eventus docuit. (*)

§. LIII.

(*) Hic disceptatur de quæstione, an expedierit tempus pœnitentiæ publicæ aliis pœnitentiæ occultæ operibus redimi, ipsamque sensim antiquam Ecclesiæ Disciplinam mutari. Et Fleurius putat, meliorem fuisse praxim antiquam quam novam. At putida calumnia est, quod Protestantes comminiscuntur, cum dicunt cum Interprete Fleurii in Præf. *Man hat di. Herzens-
 buß*

Flagella.

Verum respondet Adversariis Petrus ^{2. Cor. II.}
 Damiani: *An non Servator Noster* ^{24.}
 A a a 4 *flagel- Act. 5. 40.*

buß in Geldesstrafe verändert. Nam semper Ecclesia Romana docuit, peccatori nec flagella, nec jejunia, nec datam pecuniam, quamvis hæc opera sua natura salutaria sint, sine interna cordis conversione & emendatione quidquam prodesse. Ceterum observabit Disciplinæ Ecclesiasticæ studiosus Lector, in hoc Sæculo Episcopos frequentius quam in superioribus cæpisse pœnitentibus singulis Indulgentias concedere. Necdum tamen Generales vel futuris pœnitentibus applicandæ concedi solebant. At constans & firma contra Protestantes Ecclesiæ Catholicæ Doctrina est, vi potestatis, a Jesu Christo Ecclesiæ suæ traditæ, vel aliquam partem pœnitentiæ Canonice, vel etiam postulante necessitate maximam relaxari posse. Cumque Jesus Christus semel ad Apostolos dixerit Matth. XVIII. *Quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in Cælo.* & iterum ad solum S. Petrum: Matth. XVI. *Et tibi dabo claves Regni Cælorum . . . & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in Cælis.* credere debemus tantum pœnitentiæ solvi & remitti in altero mundo, quantum eidem, Ecclesiæ potestate super terram relaxatur. Ritu autem & commiseratione digni sunt Protestantes, qui se Evangelicos perperam jactant, & contra clarissima Evangelii verba aliud docent.

Sæculum XI. flagellatus fuit? an non S. Paulus quin-
 A. C. 1062. quies quadragenas una minus accepit? an

Hier. ep. 22. non omnes Apostoli flagellati? Quot non

Martyres eundem cruciatum sustinuerunt?
 S. Hieronymus aliique Divino mandato
 flagellati leguntur. Dices haud dubie;
 omnes hos Sanctos ab aliis non a semetipsis
 fuisse caesos. Respondeo, ergo etiam for-
 san non amplius portandam esse Crucem
 nostram, quia hodie desunt persecutores,
 qui nos crucifigant? quin potius, sicut ille
 Christianus, qui propria voluntate, nullo
 præcipiente Sacerdote, jejuna, a nemine
 temeritatis accusatur, ita etiam qui pro-
 priis manibus corpus suum cædit, damnan-
 dus non est. Optimum pœnitentiæ genus
 est, flagellis carnem suam castigare, ut ja-
 ctura, quærendo carnis delicias facta, re-
 paretur.

Quod si, se ipsum virgis cedere, Di-
 sciplina nova, ideoque vituperabilis illis
 videtur, qui cuticulæ suæ parcunt, an for-
 te etiam rejiciendus erit Venerabilis Be-
 da, qui secundum veteres Canones vult, ut
 quidam pœnitentes ferreis vinculis con-
 stringantur? Tum Auctor aliquot sin-
 gularis rigoris exempla ex Vitis Patrum
 excerpta affert, sed nullum de aliquo eo-
 rum se ipsum flagellante; unde silentio
 suo fatetur, novum fuisse istud se ipsum
 castigandi genus. Nec quidquam aliud
 probat, quam licitum esse pœnitentiæ
 opera,

opera in Libris Canonum non contenta, Sæculum XI.
exercere. Unde ante hoc Sæculum XI. ^{A.C.1062.}
non legi, quemquam Sanctorum suis ^{Mabil.præf.}
manibus vapulasse. Sed prima exem- ^{Sæc.6.n.33.}
pla de S. Guidone Abbate Pompositano, ^{Sup.1.LIX,}
anno millesimo quadragesimo sexto ^{§.48. §.33.}
mortuo, & de S. Poppone Abbate Sta-
bulensi, anno millesimo quadragesimo
octavo vita functo, referuntur.

Tum Petrus Damiani sermonem pro-
sequitur in hunc modum: *Quando Epi-
scopi peccatoribus non nullis pœnitentiam
multorum annorum injungunt, an non sæ-
pe pecuniæ summam præscribunt, qua tem-
pus redimant, atque in jejunio, quod ipsis
nimium grave est, dispensant? quis vero* De Flagello-
banc redemptionem pœnitentiæ data pecu- rum usu.
*nia damnare audeat, quia hæc consuetudo
in antiquis Canonum collectionibus non
reperitur? at si Laicis pecunia pauperi-
bus collata peccata sua redimere permitti-
tur, quid præscribendum erit monachis,
quibus longa pœnitentia implenda restat,
& qui dudum omnia Bona sua relique-
runt? cur non carnem suam castigando
peccata sua redimere valeant?*

Eandem materiam tractat in epistola
data ad quemdam Monachum Petrum, *Lib.VI.ep.*
cognomento Capitosum, qui in novum ^{27.}
morem, humeros suos & tergum scopis
exarandi, acerbissime invecus fuerat,
nec tam rem ipsam, quam immodicam

A a a 5 verbe-

Sæculum XI. verberum multitudinem & durationem
A.C. 1062. explodebat. Huic respondet Petrus

Damiani: *Si licet sibi ipsi vel alteri flagello quinquaginta plagas incutere, cur non etiam sexaginta, aut etiam centum? si centum, cur non etiam quinquies centum, aut mille? quod Bonum est, nimium esse non potest. Si unius diei jejunium bonum est, jejunium duorum aut trium dierum melius est.* Itaque, si Petro Damiani credimus, perfecta erit pœnitentia, vel fame emori velle, vel sub scuticarum ictibus expirare. Nempe in Scriptis Petri nostri non semel argumenta stringentia considerantur.

Monachi Cassinensis disciplinam se flagellandi cum jejunio Feriæ VI. auctore
Chron. Cass. re Petro Damiani receperant, atque
lib. III. c. 22. pium istud exercitium non modo in Monasteriis ejusdem Regulæ, sed etiam in urbibus & pagis propagari cœperat. Non defuere autem in monte Cassino, qui in recentem hunc morem flagella sustinendi acriter declamarent; honestatem vitæ humanæ lædi, si quis coram tota frequentia nudaret corpus. Nam ritus erat, ut in pleno Capitulo caderentur. Nemo autem majore vigore obfistebat, quam Cardinalis Stephanus, olim Montis Cassinensis monachus, qui istud pœnitentiæ genus adhiberi prohibuit.
Opusc. 43. Econtra Petrus Damiani, hac de re ad
 Con-

Congregationem data epistola, contenebat, honestum esse & salutare, poenitentiae amore, nuditatis confusionem pati, cumque Cardinalem Stephanum mors velox, haud diu postquam flagellorum usum damnasset, e vivis abstulisset, dicebat, forte ei mortem in poenam obstinati contra flagella animi fuisse immisam, quamvis alias fateatur, hunc Cardinalem virum fuisse virtutis amantem.

§. LIV.

Devotio & Pietas in Sanctam Virginem.

Petrus Damianus etiam mentionem facit de quibusdam aliis novis quidem, sed sua ætate jam stabilitis modis, quibus S. Virgo colebatur, qualis erat Officium parvum Beatæ Virginis, & Sabbatum ipsius honori Sacrum. Item de Feria VI. Cruci, & Feria II. Angelis dedicata. De his in epistola ad Cardinalem Desiderium Abbatem Cassinensem ita loquitur: *In quibusdam Ecclesiis pulcherrima consuetudo introducta est; ubi omnibus diebus Sabbati Missa Sanctæ Virginis celebratur, nisi Festum incidat, aut Feria quadragesimalis. In nostris quoque Monasteriis & Eremitis tres dies in Hebdomada ad colendos Sanctos destinantur, in quorum honorem Missas celebramus. Jam vero, ut quidam clarissimi viri pie credunt,*

Opusc.
XXXIII.
c. 3.

Sæculum XI. A.C. 1062. *dunt, animæ defunctorum in Die Domini-
nica non cruciantur, & die Lunæ ad lo-
cum supplicii revertuntur. Hinc illa die
Missa in honorem Sanctorum Angelorum
celebratur, ut ipsorum præsidium mortuis
& brevi morituris paretur. Merito et-
iam Cruci dies Veneris tribuitur, qua
Fratres nostri alter alterum in Capitulo
virgis cædunt, atque in pane & aqua jeju-
nant. Et infra: Eadem die Missam de
Cruce ad impetrandum ejusdem præsidium
celebrant. Quod spectat ad Sabbatum,
qua die, ut scriptum est, Deus requievit,
eam congruit Sacram esse Sanctæ Virginis,
in cujus sinu Divina Sapientia per Myste-
riam Incarnationis requievit. Nec ulla-
tenus dubitandum, quin iis honoribus Vir-
ginem colentes, ejusdem patrocinium sibi
concilient.*

Parvum Officium Beatæ Virginis jam
Sæculo superiore recitari solebat, cum
legamus, S. Udalricum Augustanum
illud quotidie persolvisse. Petrus Da-
vit. n. 44. miani deinde hortatur monachum, no-
mine Stephanum, ut istud pensum Beatæ
Virginis reddere non omittat, & refert
Sup. l. LV. ad suum propositum exemplum cujus-
§. 46. dam Clerici Nivernensis, quem ad ex-
trema deductum Sancta Virgo invisit, in
lib. VI. ep. os languentis ex uberibus suis lac immi-
29. sit, & protinus sanavit, quia ejus officium
singulis diebus diligenter recitaverat. In
alio

alio loco narrat exemplum alterius Cle-
 rici, cui, etsi magnis criminibus atque
 etiam impudicitia fœdus esset, morti
 proximo S. Virgo revelavit, remissa esse
 ejus peccata, quod etiam ipsam Virgi-
 nem recitatione ejus Officii omnibus Ho-
 ris assidue coluisset. Scripta Petri Da-
 miani similibus scatent historiis, suntque
 frequentissima eorum, quæ probanda su-
 scipit, argumenta. Ceterum negari
 non potest, ejusmodi preces in se
 bonas esse; verum sequentia tamen tem-
 pora patefecerunt, consultius futurum
 fuisse sapienti Veterum Instituto inhæ-
 rere. Dum enim Clerici & Monachi
 tot officiis obruuntur, tempus literarum
 studiis & labori manuum dandum mi-
 nuatur, & ipsæ preces in Choro, quia
 valde prolixæ sunt, minore fervore per-
 solvuntur.

§. LV.

S. Wulstanus Episcopus Vigorniensis.

Inter hæc Nicolaus Papa duos in An-
 gliam miserat Legatos, quorum alter
 Hermenfridus Episcopus Sedunensis erat.
 Hos Aldredus Archiepiscopus Eboracen-
 sis, itineris in Angliam suscepti comes,
 in conspectum Regis Eduardi deduxit,
 qui, ut erat piissimus Princeps, honori-
 fice exceptos remisit ad Archiepiscopum
 (cum eo enim in itinere arctam inierant
 amici-

Sæculum XI.
A.C.1062.*Opusc. X.*
c. 10.

Sup. §. 45.

vit. Wulst. c.

10. Sac. 6.

Ben. p. 2. p.

848.

Sæculum XI. A.C. 1062. amicitiam) dum tempus Comitiorum in Paschate celebrandorum adveniret, quo redirent ad Regem & ad colloquium admitterentur. Archiepiscopus, expletis Papæ mandatis, & in societate Legatorum omnibus ferme Angliæ provinciis peragratis, cum Quadragesima immineret, anno millesimo sexagesimo secundo Vigorniam repetiit, indeque ad prædia sua digressus, Legatos reliquit in Ecclesiæ Cathedralis Monasterio, cuius Wulstanus Præpositus erat.

Wulstanus hospites humanissime & liberalissime habuit, quin tamen de vitæ Regularis rigore quidquam relaxaret. Noctes cantans Psalmos & frequentissime genuflectens transigebat. Tres in hebdomada dies nullo cibo reficiebatur, & silentium servabat. Tres reliquos dies cum pane suo caulibus, aut porris, & in Dominica piscibus vescebatur, vinumque bibebat. Singulis diebus tres pauperes alebat, eorumque pedes abluebat. Legati optimam vitæ rationem, & doctrinam Wulstani, quam sanctis moribus fulciebat, admirati, ubi ad Regiam redierunt, cum de eligendo Episcopo Vigornienſi deliberaretur, Wulstanum nominarunt, & maxima viri merita commemorantes Eduardi optimi Regis consensum facile obtinuerunt. Suis quoque suffragiis acceſſerunt Archiepiscopi duo

Stigan-

Stigandus Cantuariensis & Aldredus Ebo- Sæculum XI.
A.C 1062.
racensis. Hunc vero ad eligendum Wulstanum nihil aliud movebat, quam quod sciret, esse virum simplicem, quem Ecclesiæ Vigorniensis fructus, quos sibi retinere cogitabat, usurpari passurum sperabat.

Igitur Wulstanus celeriter accersitur. Postquam vero ad aulam pervenit, non facile negotium fuit, Sanctum virum eo adducere, ut Episcopatum suscipere vellet. Opus fuit, ut Legati totam Summi Pontificis auctoritatem adhiberent. Aliquis etiam Reclusus, nomine *vit. ap. Boll.*
19. Jan. to.
2. p. 239. Vulsinus, qui annis plus quadraginta in eremo degerat, vehementer cunctantem impulit, ut consentiret, pertinaciam & sacræ obedientiæ contemptum exprobrans. Tandem accepta a Rege Vigorniensis Episcopatus Investitura ab Aldredo Archiepiscopo, die Dominica, octava Septembris anno millesimo sexagesimo secundo, Eboraci consecratur. Hæc ordinatio quidem ad Archiepiscopum Cantuariensem, cuius Suffraganeus erat, pertinebat; sed Stigando, qui tunc illi Sedi præerat, Papa Sacris interdixerat, quod Ecclesiam vivo adhuc Antecessore suo occupasset. Ei tamen Wulstanus obedientiam promisit, declaravitque Aldredus, nolle se per hanc Ordinationem in
novum

Sæculum XI. novum Episcopum quamcunque Jurisdictionem acquirere.

Wulstanus tunc annum ætatis agebat quinquagesimum, natus in Comitatu Varvicensi nobilissimis parentibus, qui inclinata jam ætate ambo professionem Monasticam amplexi sunt. His vita functis Wulstanus in familiam Brithegi, Episcopi Vigorniensis adlectus, ab eodem ob præclaras dotes & pietatem singularem adhuc juvenis Presbyter ordinatur, & parochiæ pinguissimæ prope civitatem sitæ præficitur. At Wulstanus curam animarum in se suscipere detrectavit, & post breve tempus Monachis Ecclesiæ Cathedralis in eadem civitate adscribi voluit. Ibi varia Monasterii munera obiit, jam puerorum Magister, cantoribus præfectus, & Custos rei Sacræ existens. Singulis diebus septem Psalmos, ad singulos versiculos genuflectens, & omnibus noctibus eodem ritu longum Psalmum centesimum decimum octavum recitabat. Quotidie ante unumquodque Ecclesiæ Altare, erant vero Altaria octodecim, septies prosternebatur.

Tandem circa annum 1046. Monasterii Præpositus electus non solum monachorum, sed etiam populi curam paternam gessit. Tempore matutino ad portam Ecclesiæ quibuscunque sui copiam faciebat, sive, ut miseris & oppressis

sis succurreret, siue ut pauperum infan- Saculum XI.
 tes baptizaret, nam Presbyteri jam in- A.C. 1062.
 trodixerant malam consuetudinem, &
 gratis non baptizabant. Tanta Wulsta-
 ni Charitas magnam populi multitudi-
 nem, cives & agrestes, divites & pau-
 peres attraxit, nullusque parvulus rite
 baptizatus videbatur, nisi Wulstani ma-
 nibus ablutus fuisset; usque adeo inole-
 verat Sanctitatis ejus opinio. Quia et-
 iam populi mores inde corrumpi cerne-
 bat, quod Verbum Dei raro prædicare-
 tur, singulis Dominicis & Festis solemni-
 bus in Ecclesia ad Fideles dicere insti-
 tuit. Cumque quidam monachus doctus
 & facundus cum eo jurgari ausus fuisset,
 quod in Officium Episcopale involaret,
 a Sancto viro veniam petere coactus est.
 Talis erat Wulstanus Præpositus, cum
 Episcopus Vigorniensis ordinatus est,
 quam Sedem annis triginta quatuor te-
 nuit.

§. LVI.

S. Eduardus Rex Angliæ.

Sanctum Eduardum, tunc in Anglia ab
 annis viginti regnantem, Regis Ethel-
 redi & Emmæ, Richardi Ducis Norman-*vit. ap. Boll.*
 niæ Sororis, filium Pater paulo post 5. *Jan. to. 1.*
 quam natus fuisset, unacum matre in *p. 290.*
 Normanniam misit, ut eum Danorum

Hist. Eccles. Tom. XIV. Bbb cru-

Sæculum XI. crudelitati eriperet. Postquam vero sub
A.C. 1062. regno Canuti Magni, atque duorum filio-

Sup. l. LIX.

§. 14.

rum ejus Haroldi & Canuti II. in Nor-
mannia permansisset, iis defunctis anno
millesimo quadagesimo secundo revoca-
tur a Goduino Comite Cantiorum, qui
Canuti I. filiam in conjugem acceperat,
& sororem suam Eduardo in matrimo-
nium dederat, solus vero dominabatur;
nam Eduardus vir miræ simplicitatis
erat, pietate quam regnandi solertia cla-
rior. Singulari tamen Dei Beneficio,
Eduardo plus annis viginti tribus impe-
rante, quem sui amabant, & exteri ve-
rebantur, Anglia tranquillæ pacis quie-
tem gustavit.

Primo regni sui anno, Goduino im-
pellente, Reginæ matri suæ irascens, ei
prædia & redditus omnes abstulit, mona-
sterio inclusit, compulitque, ut suspicio-
nem turpis consuetudinis, sibi cum Epi-
scopo Vintoniensi intercedentis, cujus ac-
cusabatur, probatione ferri candentis di-
lueret. Regina Emma probationem
subiit, & nudis pedibus ignitos novem
cultros aratri illæsa calcavit. Veniam
ergo petiit Rex, flagellis ab utroque ac-
cusato, scilicet ab Episcopo & Matre, cæ-
di sustinuit, & ablata restituit. Leges a
Rege Edgardo, avo suo, promulgatas, &
Danis dominantibus abrogatas, Eduar-
dus

dus collegit. Hæ Leges Regis Eduardi *Sæculum XI.*
 celeberrimæ, & cunctis sequentibus sæ- *A.C. 1062.*
 culis magnæ auctoritatis, summam re- *tom. 9. Cons.*
 ferebant, quæ olim antiquissimi Reges *p. 1020.*
 decreverant, multaque ad causas Eccle-
 siasticas pertinentia complectebantur.

Sanctus Rex gratum in Deum ani- *Charta I.*
 mum ostensurus, quod se Majorum suo- *Eduardi.*
 rum Solio restituisset, voto edito pro- *tom 9. Conc.*
 misit, Romam se peregrinaturum; jam- *p. 1189.*
 que itineris sumtus & dona SS. Aposto-
 lis offerenda præparaverat. At Angliæ
 Proceres, turbam præteritarum me-
 mores, & veriti, ne Rege absente novæ
 cierentur, præsertim cum esset improlis,
 vehementer rogabant, ut hoc propo-
 situm dimitteret; ipsos enim pro Regis
 voto Missas preces & eleemosynas offe-
 rendo Deo satisfacturos. Rege in sua
 sententia perseverante, tandem utrinque
 convenit, ut ab utraque parte Legati
 quatuor, nempe Eldredus Episcopus Vi-
 gorniensis, postea Archiepiscopus Can-
 tuariensis, & Hermannus Episcopus Schi-
 reburgensis cum duobus Abbatibus Ro-
 mam mitterentur, qui Votum Regis &
 Optimatum repugnantiam exponerent,
 pollicitusque est Rex, id se acturum,
 quod Pontifex decrevisset.

Cathedram S. Petri illa tempestate
 tenebat Leo IX. atque Episcopi Angliæ

Sæculum XI. Romam pervenientes Papam habuerunt,
A.C. 1062. Synodum cum ducentis quinquaginta
 Episcopis celebrantem. Ergo in pleno
 Concilio causam sui itineris aperiunt.
 Pontifex explorata Patrum sententia,
 Epistolam ad Regem Eduardum dedit in
 hunc sensum: *Cum nos Fides doceat,*
Deum omnibus, in quocunque demum lo-
co sincero corde invocantibus se, proxi-
imum esse, & Anglia te absente de salute
periclitatura credatur, nos auctoritate
Dei & Concilii absolvimus te a peccato,
quod occasione voti tui te commisisse times,
tum pro pœnitentia injungimus, ut pecu-
nias ad iter Romam suscipiendum præpa-
ratas in pauperes distribuas, & Monaste-
rium in honorem S. Petri fundes, sive
mavis novum ædificare, sive vetus colla-
psum restaurare. Jamque nunc omnes
donationes & privilegia, quæcunque huic
concesseris monasterio, confirmamus, &
nulli alteri potestati sæculari quam Regie
subjectum esse volumus.

Rex Eduardus, ut exequeretur, quæ
 in hac Bulla præcipiebantur, & quæ Vul-
 finus Reclusus eremita sibi speciatim a
 S. Petro revelata esse dicebat, vetus Mo-
 nasterium S. Petri prope civitatem Lon-
 dinensem, a principio conversionis An-
 glorum fundatum, illa ætate pæne de-
 structum,

Westmona-
 sterium.

structum, reparare statuit, quod diceba- Sæculum XI.
 tur Westmonasterium ex situ loci, ni- A.C.1062.
 mirum ad Occidentem positum. Ad
 hoc opus perficiendum Rex decimas
 omnium rerum, quas possidebat, nem-
 pe auri, argenti, pecorum, & prædio-
 rum constituit & separavit, tumque di-
 rutis antiquis muris novam Ecclesiam
 erexit.

Inter hæc Leone IX. Papa fatis fun-
 cto Rex Eduardus ad Nicolaum II. Pa-
 pam misit Aldredum Archiepiscopum
 Eboracensem, duosque Episcopos ele-
 ctos, a Papa ordinandos, cum Epistola,
 qua Rex petebat, ut Papa foundationem
 dicti Monasterii ratam haberet, & ipse
 vicissim in annuos census, qui ex Anglia
 Romam mitti solebant, consentiebat,
 morem confirmabat, & quæ pro elapso
 temporis spatio competebant, unacum
 muneribus Regiis tradi jubebat. Nico-
 laus autem Papa, re in Concilio, in quo
 Legati Regis auditi, proposita, Absolu-
 tionem ab Antecessore suo Regi datam,
 & foundationem Monasterii confirmavit,
 ab omni Episcopali Jurisdictione exem-
 ptum pronuntiavit, illudque Regis Tu-
 telæ, sicut omnes ceteras in Anglia Ec-
 clesias commendavit. Itaque ex hac
 profectione redux Aldredus Archiepi-

Sæculum XI. scopus Papæ Legatos in Angliam addu-
A.C. 1062. xit.

§. LVII.

Ecclesiæ in Septentrione.

Adam. l. III.
c. 18. p. 43.

Illa tempestate Haroldus Rex Norwe-
 giæ sæva tyrannide illas gentes oppri-
 mebat. Complures Ecclesias destruxit,
 multos Christianos diris suppliciis excru-
 ciatos necavit. Quin etiam maleficiis

Sup. l. LIX.
§. 15.

infamis habebatur, quibus abolendis &
 extirpandis, cum Sanctus Frater ejus
 Olaus Rex maximo fervore insudaret,
 in eo conatu vitam amiserat. At Harol-
 dus miraculis, quæ ad Fratris tumulum
 fiebant, nullatenus motus, a Fidelibus
 oblata rapiebat & suis militibus dabat.
 Quare Adalbertus Archiepiscopus Bre-
 menfis tantis malis commotus Nunciis
 ad Haroldum missis, datisque literis,
 crudelitatem exprobravit, monuitque
 severe, Deo oblata in luxum Laicorum
 non esse convertenda, nec expedire, ut
 advocaret Episcopos ex Anglia & Fran-
 cia, contempta sua Jurisdictione, cujus,
 utpote Sacræ Sedis Legati, esset Episco-
 pos in illis partibus ordinare.

Haroldus his objurgationibus offen-
 sus Legatos Adalberti probrose dimisit;
 dicebat enim, se in Norwegia Archi-
 episco-

episcopum, aut virum potentem præter Sæculum XI. se neminem novisse. Cum deinde Adal- A.C. 1061.
bertus Archiepiscopus ob hanc causam Alex. ep. 2.
ad Alexandrum II. Papam querelas de- tom. 9. Conc.
tulisset, scripsit is ad Regem Haroldum p. 116.
in hæc verba: *Cum ea, quæ ad Fidem
Christianam & Disciplinam Canonica
pertinent, necdum satis edoctus sis, no-
strum esset, quibus totius Ecclesiæ cura
commissa est, frequentissimis epistolis va-
ria monere; quia vero maxima locorum
distantia id facere prohibemur, scias ve-
lim, nos id negotii Adalberto Archiepisco-
po Bremensi Legato nostro injunxisse. Is
autem per literas ad nos datas questus est,
quod Episcopi Provinciæ vestræ vel non
consecrentur, vel data pecunia in Anglia
aut in Francia ordinentur. Hinc admo-
nemus te & Episcopos tuos, ut Archiepi-
scopum Adalbertum audiat & sic obse-
quamini, ac si vobis mandata ab ipsa Sacra
Sede redderentur. Adalbertus Archiepi-
scopus Suecin quoque seu Suenonem, Adam. c. 13.
Regem Daniæ, sibi offensum habebat,
quem acerrime increpaverat, quod femi-
nam sanguine propinquam illicitis nu-
ptiis sibi junxisset, quin etiam excommu-
nicationis fulmen ei comminatus fuerat.
Tandem Rex etiam Papæ epistolis per- c. 20.
terrefactus affinem dimisit; attamen plu-
res alias uxores atque etiam concubinas*

Sæculum XI. accepit. Elapso exinde aliquo temporis
A.C. 1062. spatio Archiepiscopus nihil non egit, ut
in gratiam rediret cum hoc Principe,
quod speraret, ipsius opera a se destina-
ta facilius effectui dari posse. Eo igitur
consilio Sleswicum se contulit, ubi mul-
tis largitionibus primo populum, & post-
ea etiam Regem datis muneribus, & ad-
ornatis conviviis, in quibus magnificen-
tiam Regiam superare conabatur, sibi
devinxit; quippe antiquo Barbarorum
illorum more per dies octo se se invicem
ad epulas invitarunt, quo tempore
multæ causæ Ecclesiasticæ pertractatæ,
actumque de pace Christianis conceden-
da, & Gentilibus ad Fidem converten-
dis. Inde Archiepiscopus latissimus do-
mum remeans Imperatorem permovit,
ut, Rege Daniæ in Saxoniam accersito,
foedera perpetua cum eo sanxerit, unde
Ecclesia Bremensis eximie florere, & Fi-
des inter Septentrionis populos mire
propagari cœpit. Hæc reconciliatio
ep. 4. Henrico III. Imperatore luce fruente
processit; Ceterum ex aliqua epistola
Alexandri II. Papæ ad Regem Suenonem
data dispicimus, Reges Sueciæ censum
annuum Sacræ Sedi persolvisse.

§. LVIII.

Sæculum XI.

A. C. 1062.

S. Gothescalcus Sclavorum Princeps.

Inter Sclavos quoque ultra Albim amnem
positos Christiana Religio magna ca-
piebat incrementa; nam Gothescalcus, c. 21. Boll.
Regis Daniæ gener, Religiosissimus Prin- 7. Jun. to.
ceps, & sincerus Adalberti Archiepisco- 20. p. 4.
pi amicus, potentia Reges æquabat. Ge- ex Adamo.
nitus fuit ex Utone de Sclavorum Prin- Adam. l. 2.
cipibus uno, c. 48. cujus fratres infideles, &
ipse malus Christianus erat, unde eum
quidam Saxo transfuga, viri crudelita-
tem perosus, interfecit. Utonis filius
Gothescalcus tunc temporis in Monaste-
rio Lumburgensi literarum studiis vaca-
bat, qui comperta parentis cæde usque
adeo succensuit, ut, literis & Religione
Christiana valere iussis, Albique trajecto,
ad Vinulos, populum infidelem, defece-
rit; eorumque exinde adjutus viribus,
bello Christianis illato, compluribusque
Saxonum millibus interemptis, patri suo
parentavit. Cum Gothescalcum ali-
quando Bernardus Saxonix Dux inter
alios captivos in suam potestatem rede-
gisset, eum ut Grassatorum ducem car-
ceri dedit; sed brevi post intelligens,
esse fortissimum virum, sancito cum ipso
foedere, amicum ad suos remisit. Ipse
ad Canutum Regem profectus, cum eo-

B b b 5

dem

Sæculum XI. dem in Angliam trajecit, ubi diu moratus est, atque inter hæc cum ad sinum Ecclesiæ rediisset, Canutus Rex ipsi filiam suam nuptui dedit.

Tum Gothescalcus ex Anglia redux irascebatur Sclavis, qui ipsum bonis paternis spoliatum ad exteram gentem fugere compulerant; itaque bello eos lacerabat, quocunque devenisset, Infidelium terror. At recepto patrimonio exinde Deo militare, & gentem suam ad Religionem Christi, olim susceptam, iterumque ex memoria deletam, reducere statuit. Sæpe Hamburgum votorum a se editorum causa veniebat, & magno fidei propagandæ ardore incensus omnes Paganos ad ejus confessionem compellere cupiebat, namque jam tertiam partem illorum, qui sub Mistivoji, avi sui, regimine ad cultum Idolorum redierant, converterat. Itaque Gothescalco regnante omnes Sclavorum populi, qui provinciæ Hamburgensi accensebantur, numero septem, quos inter Obotritæ numerabantur, Christiana Sacra colebant. Regiones Ecclesiis, & Ecclesiæ Sacerdotibus, libere munere suo fungentibus, repletæ erant; quin Princeps Gothescalcus Dignitatis Regiæ oblitus sæpe in Ecclesia Prædicatoris officium occupans, idiomate Sclavonico fidelibus clarius expo-

*Helm. l. i.
c. 20.*

exponebat, quod Episcopi Presbyterive Sæculum XI.
A.C.1062.
dicebant.

Innumera hominum multitudo quotidie fidem amplectebatur, in omnibus civitatibus claustra Canonorum, Monachorum, & Virginum construebantur, jamque Monasteria tria Megalopoli, quæ Regionis Obotritarum Caput erat, existebant. Adalbertus Archiepiscopus vero, tanto Religionis incremento delectatus, Principi Episcopos & Presbyteros misit, qui Neophytos in Fide confirmarent. In Castro veteri* Monachum Eizonem, Megalopoli Joannem Scotum, Ratzeburgi Aristonem, a Jerosolyma advenam, Episcopos, & in aliis locis alios ordinavit. Ipso invitante Gothescalcus Hamburgum venit, ubi eum Archiepiscopus vehementer exhortatus est, ut usque in finem pro Jesu Christo laboraret, pollicitus, victoriam ejus castra ubique secuturam, quin etsi ipsi contingeret pro causa optima etiam adversa pati, nihilominus Beatum futurum. Eodem fervore Adalbertus Regem Daniæ, sæpe ad se ad Eidoram annem invisentem, monitis suis in cultu Religionis roborabat, quem Rex auscultabat magno studio & profectu, nisi quod vitia gulæ & immodicæ Veneris non emendaverit. Denique tunc Sclavi omnes converti potuissent,

*Altenburg.

c. 25.

Sæculum XI. A.C. 1062. tuissent, nisi Saxoniorum Præfectorum, qui limites provinciarum custodiebant, quibusque major exigendorum vectigalium quam Religionis cura erat, avaritia obstitisset.

c. 26.

Adalbertus Archiepiscopus prædicationem veræ fidei in Septentrione nunquam non solícite curavit, etiam postquam negotiis sæcularibus, quibus plus justo vacabat, obrutus non nihil eorum, quæ officii sui erant, relaxavit, vir omnibus accedentibus ad se jucundus, comis, & munificus; quare, ingenti populorum frequentia Bremam confluyente, parva illa urbs Roma Septentrionalis videri poterat. Quippe Legati adveniebant ex Islandia, Grœnlandia, Orcadibus, prædicatores Verbi Divini expetentes, quibus ipse viros idoneos mittebat.

Danorum Episcopo fatis functo Sue-
no Rex ejus Diœcesin in quatuor partes
divisit, quibus singulis Archipræsul Episcopum dedit. In Sueciam quoque,
Norwegiam aliasque adjacentes Insulas
viros misit, qui in Vineâ Domini
laborarent.

FINIS TOMI XIV.

INDEX